SAN-ANTONIO

MERGE, San-Antonio

Editura FORUM

Consilier editorial : Petre Ispas

Toate drepturile sînt rezervate
Editurii FORUM SRL

I.S.B.N. 973—9065—18—x
Bucureşti 1992

ATENŢIE

Mulţi autori încearcă să fie luaţi în serios, anunţînd la începutul cărţilor lor * că personajele sînt imaginare, fictive etc. În ce mă privește, ţin să precizez înainte de a porni, fără vorbărie inutilă : personajele acestei cărţi ** sînt absolut imaginare şi fictive. Orice asemănare cu vreun personaj care există, a existat sau ar trebui să existe nu este decît o pură coincidenţă.

SAN ANTONIO.

* Mă văd nevoit să folosesc acest termen, deoarece limba franceză este mai puţin bogată decît se crede.

** Idem.

Lui Jean Vachon,
Acest Congo „în felul meu".
cu afecțiune
S.A.

CAPITOLUL I

Bătrînul nu spusese nimic şi vestea plesnise ca elasticul de la chiloţii unei actriţe în timpul unei întreruperi de curent.

Vestea pornise de la Bătrînu, aşa cum porneşte Ronul din Saint-Gothard, se răspîndise la etajul al doilea, coborîse de-a dura scările, se năpustise în birourile de la unu, inundase cuşca portarului şi înecase centrala telefonică care a început să zbîrnîie. În curînd tot Parisul cu comunele învecinate ştiau că dragul, demnul, venerabilul, cuviosul, amabilul, tandrul, plăpîndul şi răsuflatul Pinaud, zis Pinuche, zis Pinuchet, zis Fosila îşi dăduse demisia.

Vestea a aterizat în biroul meu chiar în momentul în care curajosul Bérurier, cocoţat pe un scaun se spăla pe picioare în chiuvetă. Şi le spăla alternativ, ceea ce îl obliga să stea în

echilibru cîteva clipe într-o labă. Aflînd că Pinuche ne părăsea, Grasul a trîntit o înjurătură şi s-a sprijinit din greşală pe piciorul scăldat în chiuvetă, în loc să se sprijine pe cel de pe scaun. Biata chiuvetă, care se cam săturase de aceste abluţiuni neobişnuite, a hotărît să-şi dea şi ea demisia. Specialiştii în cercetări nucleare ar vorbi despre o demisie în lanţ. La solicitarea piciorului de elefant al Matahalei, ea a ceđat şi inspectorul Bérurier s-a pomenit aterizînd pe fundul mare ca o pară mălăiaţă. şi cu un ciob de faianţă cît un corn de rinocer înfipt în slănina din partea cea mai puţin nobilă şi cea mai grasă a persoanei sale.

Roşcatul Mathias ne anunţase vestea dintr-o răsuflare şi fără să-şi asigure o rezervă îndestulătoare de oxigen.

— Ştiţi ce s-a întîmplat ? Pinaud şi-a dat demisia şi Bătrînul a acceptat-o.

A doua parte a frazei avea într-un fel (şi chiar în celălalt) mai multă importanţă decît prima ; nu era prima dată cînd Întristatul îşi oferea demisia, dar era prima dată cînd Ađministraţia i-o accepta.

Uriaşul şi eu însumi am crezut la început că e o farsă şi am socotit-o de prost gust.

— Ce păcăleală mai e şi asta, Mathias ? am bombănit eu.

— E adevărul adevărat, domnule comisar, Gouthier era la Bătrînul şi a văzut scrisoarea.

Sosirea inopinantă a lui Pinaud mi-a spulberat ultimele îndoieli. Smulgîndu-i Grasului

corpul străin care-l nimerise din greşală, l-am interpelat pe întristarea sa.

— Ce aud, bătrîne ? Ne părăseşti ?

Pinaud a aprobat. Nu era prea mîndru, cu faţa lui palidă de constipat cronic, cu mustaţa decolorată de chiştoace, cu pleoapele căzute ca nişte jaluzele stricate şi cu confeti de foiţă de ţigară pe buzele-i fleşcăite.

Şi-a înghiţit o smiorcăială jalnică şi a zis :

— Să-ţi explic.

Lamentaţia aceasta fiind prin ea însăşi o mărturisire, am explodat :

— Pinaud, eşti un individ josnic. Un sălciu şi un scîrbos. O emanaţie împuţită a neantului. O concretizare abjectă a tîmpeniei umane. O zdreanţă nenorocită uitată de gunoieri. Un...

Băiatul n-a mai rezistat.

— Nu vorbi aşa, Tonio, nu merit. Ştiu că ar fi trebuit să-ţi spun, dar n-am făcut-o fiindcă ştiam că...

— Ce ştiai, împuţitule ?

— Că ai să mă convingi să nu fac asta. N-aş fi putut lupta contra voinţei tale.

— Era tîmpit dar emoţionant, Pinauche. Un fel de băieţel bătrîn care nu se ridicase niciodată la nivel uman. Un tip bine intenţionat, plin de tandreţe şi de candoare.

— E o lovitură dură pentru mine, i-am spus.

Bérurier a început să geamă ca un taur pe care veterinarul s-ar pregăti să-l deghizeze în bou.

— N-aş fi crezut niciodată că se poate, se lamenta Grasul, prin apa de vase care îi curgea

din ochi. Să ne faci nouă una ca asta ! Făceam un trio atît de frumos în trei.

Şi s-a înfuriat adăugînd pe un ton sacadat :

— Dar ce ţi-a trecut prin tărtăcuţă, sonatule ?

Pinaud s-a explicat. Multe lucruri îi motivaseră decizia : avea arterioscleroză, reumatism articular, colici nefritice, colici frenetice, plăci varicoase, o bronşită cronică, aritmie, ceva hipertensiune şi migrene la dovleac. Dar motivul oficios, adică cel adevărat, era următorul : moştenise o cîrciumioară spre Vincennes, iar visul lui Pinaud era, ca şi al boxerilor în retragere, al fotbaliştilor terminaţi, al derbeđeilor pocăiţi şi al lyonezilor să aibă o cîrciumioară.

— Cumnatul meu, fratele nevesti-mi, îl ştii, Joachim Dubellet a mierlit-o acum trei luni. Cum n-avea nici nevastă, nici copil, nici concubină, legătoarea lui universitară este doamna Pinaud. Îmbătrînesc, San-Antonio. Sănătatea mea e cum o ştii ; pe scurt, după ce am cîntărit avantajele şi dezavantajele şi am evaluat lucrurile...

Aflînd că preţiosul său coechipier părăsea Poliţia pentru a ţine o bodegă, Béru şi-a şters lacrimile. Demisia colegului său avea un aspect care nu-i displăcea de loc.

— Tu în spatele unei tejghele manevrînd clondire, o să fie ceva profitabil, a murmurat Grasul.

Aceasta a fost concluzia evenimentului.

S-a pus apoi pentru noi o gravă problemă : cum să sărbătorim în mod demn plecarea lui Pinuche ? Prietenii mei Royce şi eu însumi,

băiatul unic şi preferat al lui Felicie, ne-am hotărît să organizăm o petrecere în cinstea lui. Am făcut lucrurile în stil mare. Am închiriat sala de şedinţe a Academiei de Domino *in door* din Levallois, am împodobit-o, am amenajat-o şi menajat-o şi am organizat un program de înaltă ţinută artistică. Spuneţi şi dumneavoastră (sau dumnealor) : la ridicarea cortinei : fanfara Două Treceri (trecerea de pietoni şi trecere la beci), societate armonică, dacă nu armonioasă, a păzitorilor ordinii din comunele suburbane, îndepărtate, apoi în ordine : ajutorul de brigadier Balochard, bariton lejer, cu aria „Pupă-mă în curte" apoi ansamblul „cătuşele" interpretînd actul doi din „Văduva Poignet", o dramă a singurătăţii. Apărea imediat clubul bulimic din Bouffemont cu un număr de gastro-enterită acută executat fără file sau muşchi file şi nici biftec. Urma o pauză plasată sub înaltul patronaj al vînzătorilor de castane.

În partea a doua aveam pe domnişoara Cassoulait o toulousancă rudă cu un şef de jandarmi, care promisese să se radă şi să cînte aria cea mare din *Acneea* iar înapoia ei dacă îndrăznesc să spun aşa, brigada rutieră îşi prezenta talentele făcînd nişte looping-uri impresionante. Studiind acest program, am observat că lipsea un prestidigitator. Iar un spectacol de varietăţi fără prestidigitator e ca o nuntă fără ofiţer. Am întrebat deci la toate serviciile de poliţie, la brigăzile teritoriale, la jandarmerii, la securitate, la poliţia judiciară, la serviciul de informaţii, la DDT, la QED, dacă n-au în rîndurile lor şi chiar pe tuşă vreun băiat în stare să facă

scamatorii, dar ne-am pierdut vremea. Un băiat de la Moravuri ne-a propus să facă niște trucuri cu dame (văzuse emisiunea televizată despre prostituție) dar jonglerii nu știa să facă, nefiind nici bîlbîit, nici filipinez de origine. Executorul pedepselor capitale se oferi să ghilotineze un client la sfîrșitul primei părți, cu condiția să furnizăm sunetul și să nu se televizeze spectacolul, dar cum la reprezentația respectivă urmau să asiste și doamne, am respins această propunere ca și pe precedenta.

Era cît pe ce să renunțăm cînd s-a manifestat un personaj de cea mai mare importanță. Numele său era Bérurier.

— Hai că mă faceți să rîd, a spus el scuturîndu-și rîtul pe butoiul care îi ține loc de umeri. Vă arăt eu șmecherii.

— Te pricepi ? ne-am mirat noi.

— Nu, dar pot să învăț. La urma urmei, există profesori de magie. Dacă îmi pun eu mintea, vă trîntesc un număr de n-aveți idee ce poate să dea.

După ce spuse acestea, cu acea sobrietate de gesturi care făcuse din el teroarea bibelourilor de porțelan, Béru și-a pus mîinile în șold și a întrebat pe un ton provocator :

— Ei ?

S-a făcut atunci o liniște grea de gînduri neexprimate, pe care eu am întrerupt-o primul.

— Mi se pare o idee grozavă Grasule. Îți lăsăm mînă liberă !

Colegii mei au tresărit, dar eu i-am liniştit dintr-o privire.

După plecarea lui Béru cu craniul plin de proiecte, m-am întors către onorabilii mei confraţi.

— Domnilor, le-am spus eu, poate nu vom avea cu inspectorul Bérurier un număr de prestidigitaţie bine pus la punct, dar cel puţin sîntem siguri că o să avem în program un număr comic. Care îl compensează pe celălalt, nu-i aşa ?

CAPITOLUL II

Există tipi care au văzut golful Neapolului și care n-au mai revenit de acolo pentru că s-au înecat în el. Alții au trăit bătălia de la Verdun și au fost decorați pentru asta, alții se găseau la Agadir în momentul cutremurului și l-au povestit în France Soir. Ei bine, pot afirma pe cuvînt de onoare că, de acum înainte vor fi și cei ce au asistat la numărul de prestidigitație al lui Bérurier și care vor putea spune generațiilor viitoare : „Eram și eu de față".

Mai întîi, să prezentăm personajul. Grasul închiriase un frac în care semăna cu un pinguin uriaș. Pentru a găsi un veșmînt în stare să-l încapă, Béru trebuise să aleagă unul cu trei măsuri mai mare decît normal. A reușit să-și instaleze în el umerii de luptător și pîntecul ca o carlingă de avion, dar coada fracului atîrna pe jos iar cracii nădragilor, cu tot kilogramul de ace de siguranță folosit, semănau cu două acor-

deoane desfășurate. Nu mai vorbesc de mîneci pe care le suflecase vajnic.

Asta în ce privește fracul. Dedesubt avea o cămașă cu dungi albastre și violet, o cravată ecosez, șosete verzi și în picioare niște troace cu tălpile mai groase decît Larousse-ul în șase volume. Vă spun eu : o minunăție. Fotografii nu mai puteau de bucurie. Nici regina Angliei să fi venit, pe patine cu rotile și în fustiță de balet, n-ar fi avut mai mult succes.

În culise, Grasul își pudra grav cu talc lăboaiele.

— Profesorul meu m-a învățat să fac așa, mi-a explicat el, pentru îndemînare, ajută.

Pe scenă, domnișoara Cassoulait are un frumos succes. După marea arie juvenilă din Acneea, ea intonează aria bijuteriilor din *Burma*.

— E o capră în toată legea, bombăne Matahala ștergîndu-și mîinile pe cravată. Noroc că sînt eu aici, să-i fac să vibreze. E adevărat ce mi s-a zis ? E și prefăcutul în sală ?

— Așa se pare.

— Ei, drăcie ! Bine am făcut că m-am înțolit ca un lord.

Mă abțin, ceea ce este meritoriu.

— De ce nu ți-ai pus o cămașă cu plastron ? întreb eu.

Grasul își înșurubează cîrnatul mijlociu în tîmplă.

— Ce ești tra-la-la ? Doar nu mă însor...

— Vine rîndul tău ! anunță sergentul Bambois, care face pe regizorul.

— Sînt pe fază, îl asigură Béru.

— N-ai trac ? îl întreb eu.

— Mă iei drept o gagică, pe cuvîntul meu, lătră zdrahonu. Tract, eu ? În cinstea cui să am eu tract, hai ?

Bat în retragere urgent și mă duc să stau cu ștabii în sală. E într-adevăr lume bună : doamne cu blănuri, grăsani în costum bleumarine la două rînduri, ca să nu mai vorbim sau mai bine să vorbim de taica Pinaud în costum nou cu dungi gri care își dă aere lîngă soția sa bine coafată pentru împrejurare. Berthe Bérurier este și ea acolo între Alfred Pomădatu și soția. dumisale. Poartă o rochie cu imprimeu savuros, reprezentînd niște nuferi pe un fond de baltă. Are un colier de plută veritabilă în jurul gușei și două lustre de Veneția la urechi, precum și o agrafă de baga încrustată cu mici diamante, ca o ilustră de Crăciun, în păr. Matroana tronează în primul rînd. Pe umeri are o capă de vizon de crescătorie de iepure autentic și cu cît parfum și-a dat, ai putea petrece toată iarna în arenele din Nimes fără să te plîngi de curent. Pe scurt, este o persoană consecventă care vrea să fie văzută, care este și va fi, pînă nu-i va pune cineva pe scaun o grămadă de furnici roșii.

Abia mi-am depus pe scaun partea cea mai voluminoasă a intimității mele că prezentatoarea (verișoara portarului unui polițist) anunță cu o voce sîsîită :

— Și acum, iasă pe selebrul fachir Bey-Rhu-Rié !

Izbucnește un răpăit de aplauze. Pinaud îndrăznește un răsunător bravo ca țipătul unei

foci căreia i s-a luat porţia de peşte uscat ; Berthe muge, Alfred aşteaptă. Cortina se ridică. La început, scena nu este mobilată decît cu un cufăr mare şi o masă acoperită cu un covor negru.

Pianul-orchestră cîntă imnul beurian „Saltelarii". Intrarea Grasului. Şi-a înnodat peste mutră un cordon de flanelă enorm în speranţa de a-şi întocmi un turban. S-ar zice că are un stup pe scăfîrlie. Aplauzele se înteţesc. Olimpian, Bey-Rhu le opreşte.

— Doam'lor şi dom'lor, porneşte el, o să am onoarea şi avantajul să vă prezint cîteva numere care nu e numere, nici numere rare !

Urmează rîsul tare al Grasului care, după cum vedeţi şi-a pregătit cu grijă textul prezentării. Îşi drege gîlgîitoarea şi continuă :

— Pentru început, şmecheria cu inelele, pe post de mizilic, că sînt cinci (o pauză şi apoi cu toată expresivitatea de care e capabil) : cinci cinele !

Triumf !

- - E de milioane, gîngureşte Balena lui frămîntîndu-şi sertarele de gelatină. Te şi întrebi de unde le scoate.

Pe scenă, Grasul se socoteşte cu inelele lui. Le-a îmbinat formînd un lanţ mare, dar nu mai reuşeşte să le desfacă unele din altele.

— Să trecem la altceva, hotărăşte el deodată, pariez că doar n-ăţi fi dobitoci şi aţi ginit sistemul. Iată acum o chestie care se merge tare şi cu forţă.

Își înfige lăboiul în buzunar și scoate un pachet de treizeci și două de foițe pe care le arată poporului în delir.

— E vreun voluntar care vrea ca să se înființeze pe scenă ? întrebă Grasul, îndreptînd spre public o privire voluptoasă.

Se aude un muget :

— Eu !

Și iat-o pe Grăsană că-și smulge dintr-o sforțare cele o sută cinci kile din brațele curajosului ei fotoliu.

— Nu, protestează Béru, nu tu, Berthe, lumea o să creadă că e o păcăleală !

— Fac ceva pe lume, dacă nu-i place, răspunde voluntara.

În fața unei asemenea amenințări se face liniște.

— Am conștiința curată, afirmă Balena, urcînd treptele spre podium.

Ajunsă pe scenă, ridică șuncile care-i țin loc de brațe și privindu-și bărbatul întrebă :

— Ei și ?

Bérurier aruncă setul de cărți în evantai pe masă, apoi se întoarce cu spatele și poruncește :

— Trage una !

— Pe care vreau ?

— Natural, rîgîie Bey-Rhu.

Nu prea e mulțumit de asistenta lui, Grasul. Îl roade o neliniște.

— Și acum ? întrebă cața.

— Ai văzut-o bine ?

— Și încă cum !

— Arat-o publicului, să se zgîiască bine toată lumea la ea.

Berthe ne propune un opt de treflă normal constituit.

— Acum, porunceşte fachirul, vîr-o la loc şi amestecă totul ca pe o maioneză.

Docilă, soaţa iubită execută manevra.

— Doam'lor, dom'lor, îi dă cu gura Bérurier, aţi văzut că n-am văzut nimic. Şi totuşi prin fenomenul de transpiraţie a gîndurilor, vă voi spune ce carte a ales doamna...

După ce spune àsta, o prinde de încheietura mîinii pe Bertha cea grasă pentru a-şi obliga jumătatea (e un fel de a vorbi) să-i pună mîna pe frunte.

— Ai febră ? întreabă Balena.

— Linişte ! replică Grasul, mă reculeg.

— Ia un camion, să nu faci mai multe drumuri, îi aruncă un şmecher.

Grasul nu clipi.

— Doamnă, spuse el, pentru că aveţi fluid în mîini, voi putea să vă cunosc gîndurile.

Berthe nu are numai fluid, are şi transpiraţie pînă şi în mustăţi. Îi curge pe bărbie, alunecă printre perii din barbă şi se pierde în decolteul larg cît tunelul de la Alma.

— Cartea despre care-i vorba este regele de cupă ! proclamă Grasul.

Şi salută, dar Berthe îi scarmănă penele.

— Ce nu ţi-e bine ? protestează ea.

Grasul se scutură.

— O clipă, face el, să mă concentrez...

Închide ochii, în timp ce nevastă-sa adresează publicului o mimică ce pune în cauză facultăţile mintale ale bravului bărbat.

— Într-adevăr, declară el, m-am păcălit : era asul de carou !

— Pe dracu, ripostează Bertha.

Ilaritate. Bey-Rhu simte că se face de rîs cu o viteză absolut supersonică.

— Păi atunci, ce ! E o carte roşie ? bîiguie el.

— Nu.

— Atunci una neagră ? mai încearcă nenorocitul.

— Da.

Nu mai spera, şi asta îi dă încredere.

— Am ghicit, se bucură curajosul meu coleg, aleseseşi o pică !

— Nu ! latră Bertha.

— O treflă ? bîjbîie Grasul.

— Da.

El dă din umeri.

— Nu e chip să lucrezi cu femeia asta, tranşează el. Fluidul ei nu are nerv nici cît o baterie fără zamă !

Trebuie s-o înţelegi pe Berthe : are şi ea amorul ei propriu care sare în sus ! Mai există şi nervi sub grăsime ! Se face Dunăre de mînie şi îi trînteşte o scatoalcă dobitocului ei făcîndu-l în fel şi chip. Lucru ciudat toate epitetele şi le alege la litera „p" din dicţionar *. Sala care crede că asistă la un scheci burlesc aplaudă. Auzind asta şi încurajat de aplauze, Béru vrea să dovedească superiorilor săi că ştie să pună la punct o tipă recalcitrantă. O împinge violent pe doamna Béru şi sus-zisa doamnă cade în fund. Ca să se ridice, spumegînd de o furie asemănă-

* Acesta fiind o ediţie specială pusă la dispoziţia familiei Bérurier de un liberar specializat în texte necenzurate.

toare unui ciclon și unei catastrofe feroviare, ea se agață de masa scamatorului. Femeia asta care se agață este o Agripină. În urma efortului ei de a se ridica, șubreda masă se răstoarnă. Dar vai ! sub dublul ei fund se ascundea un acvariu cu trei peștișori roșii și șase litri de apă care viețuiau unii într-alții în deplină armonie. Acvariul cade în decolteul Berthei care mai văzuse el pești, dar nu așa de zglobii. Apa o inundă, ea strănută și iat-o pe Agripina gripată. Peștii care și-au greșit drumul și n-au studiat conștiincios harta căilor navigabile din B.B. * se dispersează în elevatoarele ei. Grasa Bertha urlă, vociferează și cotcodăcește deoarece peștișorii o gîdilă. Béru vrea s-o ajute să se ridice, că așa e el, colegul meu : galanteria franțuzească înainte de toate ! Dar în clipa în care se înclină să-și ridice nevasta legitimă, B.B. apucă acvariul și îl sparge în țeasta masculului ei. Béru se prăbușește cu capul în poalele suflecate ale doamnei sale. Sala e în delir. Pinaud plînge pe costumul lui cel nou. Autoritățile nu mai au **. Un domn chel spune unei doamne crețe că a mai văzut numărul ăsta la Alhambra (la grădină).

Un polițist cu fața bronzată ca fesele unui colonel de cavalerie și mai ciuruită decît gura unei muzicuțe, își mușcă bastonul alb, confundîndu-l cu un os de jambon. Vă închipuiți ambianța ? Pe scenă, bătălia e în toi. B.B. e acum în genunchi și dă în fachir cu bagheta magică.

* Pentru memorie : inițialele Barthei Bérurier.

** Autoritate ! Obișnuiți-vă cu stilul meu eliptic sau citiți proza domnului Gérard Bauer membru al Academiei Goncourt în contumacie.

Magică, trebuie să fie de-adevăratelea din moment ce un iepuraș alb iese din izmenele lui Béru și începe să alerge spre gaura sufleurului pe care o ia drept vizuină. În urma lui mai ies doi porumbei în perfectă stare de zbor. Unul dintre porumbei își lasă găinațul în părul Berthei. Antagoniștii se ridică. Nu pentru multă vreme însă. Apucîndu-se de gît ei cad peste cufăr, al cărui copac cedează. Vai ! Era plin cu făină în vederea unei experiențe grozave. Praful alb se transformă în nori. Cît ai zice peșteșoții luptători seamănă cu fantomele unor schiori neîndemînatici în vizită la un negustor de albituri. E culmea gagului. E și sfîrșitul. Regizorul se hotărăște în fine să lase cortina. Un tunet de aplauze salută faimosul duo. Temîndu-mă de scandal mă duc în culise. O găsesc pe B.B. în lacrimi, recuperîndu-și peștii de acolo de unde se găseau, și grija pentru adevăr mă obligă să precizez că unul dintre ei fusese deosebit de îndrăzneț. Dacă n-ar fi fost roșu de felul lui i-ar fi dat, cu siguranță Legiunea de onoare pentru a-i răsplăti eroismul. Béru își șterge sîngele care șiroiește prin făină ca un pîrîiaș de petrol în nisipurile sahariene. E consternat.

— Ce dezonoare, San-Antonio, îmi spune el cu o voce pe care nu i-o recunosc. Îți dai seama : de față cu toată sticleţimea să fac una ca asta ! Nu-mi rămîne decît să-mi trag un glonț în cap cînd ajung acasă.

— Cu un pistol cu dopuri, ca să fii în ton ! Nu-ţi dai seama că aţi avut un succes monstru ? Toată lumea a crezut că e un număr comic. La

ora asta pe puţin paisprezece tipi stau călare pe telefon să-l prevină pe Coquatrix de la Olympia !

El mă priveşte neîncrezător şi nesigur.

— Nu se poate.

— Ai cuvîntul meu !

Dintr-o dată îşi revine.

— Îţi dai seama, pisicuţa mea, sîntem celebri !

Berthe care continuă cu curaj operaţiunea făină bombăne. E cam lipsită de pudoare, trebuie să recunosc. Şi-a scos balta ce-i serveşte drept rochie ca s-o scuture mai bine. Ce broscuţă, fraţilor, pfui ! Am rămas ţuţ !

Doamna poartă un corset împodobit cu dantelă neagră, un portjartier înnebunitor, negru şi el şi un sutien din care scoate succesiv : un kilogram de făină albă, doi peşti roşii, un zece de caro, un ciob de acvariu, o aşchie de baghetă magică, un nasture de cămaşă, o bomboană pe băţ, un toc de ochelari, restul unui sandviş cu jumări, o minge de tenis şi un ghem de bumbac, Nu-i sutien, e tolba lui Moş Crăciun. M-aş aştepta s-o văd scoţîndu-l de acolo pe Alfred în persoană, dar ea opreşte evacuarea, se sondează între sîni, mai scoate un sfeşnic cu trei braţe şi declară încheierea partidei.

— Te rog, San-Antonio, protestează Grasul, nu te mai uita la doamna Bérurier cu ochii ăştia vofticioşi. Înţeleg că eşti superiorul meu dar asta nu-ţi acordă dreptul seniorului.

Matroana măgulită (nu de mine) gungureşte că sînt un obraznic mic. Ea ne asigură că a observat dintotdeauna sclipirea lubrică din ochii

mei și mă imploră să mă întorc cu spatele, ca să-și scoată hamurile să le scuture. Mă supun îngrozit de această perspectivă. Nu că m-aș teme de emoții puternice, dar mă tem să nu am coșmaruri în următoarele 856 de nopți.

Grasul și-a scos fracul și-l privește cu amărăciune. Una din cozile veșmîntului s-a rupt și atîrnă ca aripa ruptă a unei ciori.

— Nasol, nu ? subliniază el. Cel care mi l-a închiriat n-o să aecepte în vecii vecilor să-și ia înapoi țoala în halul ăsta. O să mă pună să-i plătesc la dobînzi și penalizări pînă mi s-o acri. Ah ! N-am să uit pensionarea lui Pinuche !

— Nu te necăji, băiete, o să ți-l cîrpim. Periat bine, nici n-o să se cunoască.

Grasul, dă din cap sceptic.

— Ia te uită ce pagube, San Antonio. Nu-i de glumit. Uite, căptușeala e ruptă. Ce poveste !

Studiez cataclismul cu conștiința profesională a unui inspector de asigurări care examinează o mașină accidentată. Și tocmai atunci, fraților, Aventura cu „A" mare își face intrarea în spațiul nostru vital.

Pipăind coada ruptă a fracului simt un corp ciudat între stofă și căptușeală. Curios din fire, dar și prin natura profesiei, strecor două degete apucătoare prin ruptură și pescuiesc o bucată de carton fin cu marginile sfîșiate. Bucata de carton moale fusese decupată dintr-un meniu. Citesc cuvintele scrise caligrafic :

„...ustă à l'americaine"

„...de viței à la Clamart"

„...zeturi asortate"

„...cte de sezon"

„...re Frumoasa Elena“

Nimic prea interesant, spuneţi şi dumneavoastră.

Arunc deci cartonul. Bucata cade ca o frunză uscată la picioarele mele. Numai că, în cădere, se întoarce pe verso. Cîteva rînduri scrise în grabă cu cerneală verde îmi atrag atenţia. De ce simt oare nevoia să pun un grăunte de sare peste tot, chiar şi în căpşuni cu zahăr ? E ceva congenital.

Fapt este că ridic bucata de meniu. Textul de pe verso e de cu totul alt gen. Vedeţi şi dumneavoastră :

„Femeia în chestiune se află la masa din fund, îmbrăcată în mov. Atenţie ! Chelul care se găseşte la două locuri distanţă e gorila ei şi e înarmat.“

Neaşteptat, al naibii, nu-i aşa ? Şi un pic misterios.

— Ce tot citeşti acolo ? bombăne Grăsanul.

În loc de răspuns îi pasez hîrţoaga. El ia cunoştinţă de conţinut.

— Şi ce-i cu asta ?

— Ia arată-mi puţin fracul tău.

Bag mîna pe sub rever şi o strecor în buzunarul interior. E găurit. Cartonul a ieşit prin acest orificiu şi a alunecat pînă în coadă. Grasul mă priveşte cu nedumerire.

— Unde vrei să ajungi ? mormăie împăratul nătăfleţilor. Tu, şi dacă găseşti un tichet de metrou pe trotuar cazi pe gînduri !

— Fătul meu, ăsta nu e un tichet de metrou. E un mesaj. Un mesaj care i-a fost transmis unui tip la o serată cu ţinută obligatorie. Tipul

în chestiune trebuia să se ocupe de o anume doamnă care este desemnată aici. Şi nu cred că se pregătea să-i arate trucul cu jartiera şugubeaţă, din moment ce este avertizat că doamna e protejată, de un tip înarmat.

Tac, pătruns de propriile mele cuvinte. Nu e rău să-ţi luminezi gîndurile exprimîndu-le cu voce tare.

Fostul Bey-Rhu îşi tamponează scăfîrlia cu reflecţiile mele.

— Nu vezi că era un joc de societate ? Pe spatele unui meniu, e evident !

Nu mă convinge.

— De unde ai închiriat fracul ăsta ?

— De pe strada Vaugirard, de la un armean specializat în închirieri.

— Ai luat un frac şi aduci un crac, glumesc eu.

Gluma nu-l amuză. Rămîne ca un perete sub stratul lui de făină.

Îl rog să-mi precizeze numele şi adresa omului care închiriază haine ; se execută bombănind.

— Ce mai pui iar la cale ! mormăie Grasul. Îmi miroase mie că o să am neplăceri !

— Poftim ! mă răţoiesc eu. Facem observaţii superiorilor ierarhici, acum ?

— Ierarhic eşti tu ! ripostează Béru care, ştiţi şi dumneavoastră, are gură bogată.

Mă pregătesc s-o şterg, dar el mă cheamă înapoi :

— Pleci ?

— Provizoriu !

— E drăguț pentru bietul Pinuche ! Știi că după spectacol, cinăm la cîrciuma noastră obișnuită ?

Nobila sa figură înecată în grăsime și deteriorată de alcoolism se lățește într-un zîmbet.

— Ne oferă și el o gustărică ușoară : pateu de ficat, mihalț gătit americănește și friptură de văcuță cu morcovi.

— Vă ajung din urmă în mai puțin de o oră.

— Juri ?

— Jur !

— Înțelegi, explică el potolit, dacă n-ai veni, ar fi o trădare față de Pinuche.

*

* *

Respir cu plăcere aerul nocturn. Parisul e liniștit ca marea în „Madame Butterfly". Sînt seri binecuvîntate în care marele oraș pare împăcat : automobiliștii sînt prudenți, polițiștii clemenți, îndrăgostiții decenți și cîinii vagabonzi incontinenți. Cu un pas molatic mă îndrept spre strada Vaugirard.

Proprietarul magazinului de închirieri se numește Cédlodévian. Numele lui scris în armenește cu majuscule se întinde peste oblonul de metal al magazinului care pare părăsit. Nimic nu arată că omul lui Béru locuiește aici. Intru pe alee și inspectez culoarul. La stînga se află cămăruța portăresei care doarme înăuntru. La dreapta, adică pe partea magazinului, se află o

altă ușă. Pe sub ea străbate o rază de lumină. Îndrăznesc să ciocănesc. Liniștea care urmează ciocănitului meu este integrală. Mai bat o dată. O scîrbă de cățeluș cu bot de șobolan începe să latre în camera tipei.

Face un tărăboi atît de mare, încît cerbereasa nu întîrzie să apară, ca o fantomă în spatele geamului prost spălat al cămăruței. E o persoană de o anumită vîrstă și o anumită greutate ; vă asigur că pentru a obține precizări asupra acestui ultim amănunt nu e de ajuns s-o pui pe un cîntar de scrisori. Seamănă cu Berthe Béru la corpolență și cu Georges Clemenceau la mustață. Deschide ghișeul și întreabă cu o voce ca un tub de aspirine efervescente într-un pahar cu apă :

— Ce-i gălăgia asta ?

Mai spune și o grămadă de alte lucruri pe care nu le-aș putea scrie decît cu puncte de suspensie.

Își încheie discursul cu unica întrebare valabilă și la care se poate da un răspuns :

— Ce vreți ?

— Să vorbesc cu dl. Cédlédovian.

— E miezul nopții, obiectează ea crezînd că vorbește cu doctorul Schweitzer.

Îmi consult ceasul.

— Complimentele mele, scumpă doamnă. Grație firmei Lipp aveți ora exactă.

— Faci mișto de mine ?

— Nu-mi stă în caracter. Am prea mult respect pentru sexul frumos.

Se pare că ea nu-l consideră pe al său chiar atît de seducător, căci continuă să mă ocărască. Dar lucrurile se potolesc. Ea mă anunță atunci

cu un ton categoric că domnul Cédlédovian nu-mi va deschide.

— De ce ? Mă mir eu. E acasă din moment ce se vede lumină.

— Este acasă, este lumină, dar el nu va deschide în plină noapte, fiindcă este bănuitor cît o turmă de dihori !

— Se teme să nu fie agresat ?

— Cam aşa ceva.

— Aş vrea să-i spun că nu sînt un oarecare.

Ea mă măsoară cu o privire care a văzut multe.

— Ce-i drept pari destul de bărbat, recunoaşte ea ; dar nu-i un motiv.

Pînă la urmă îi flutur pe sub nas legitimaţia.

— Dar de ce n-aţi spus de la început ? îmi reproşează cu demnitate cucoana.

Şi cu lăcomie :

— Ce-a făcut ?

— Sticleţii nu vorbesc cu oamenii numai atunci cînd au făcut ceva, scumpă doamnă.

Ea ridică din umeri şi iese din cămăruţa ei însoţită de un dog german deshidratat, care se apropie să-mi miroasă nădragii întrebîndu-se probabil dacă trebuie să urineze pe ei s-au să-i facă bucăţi. Alege prima soluţie care din punctul meu de vedere e cea mai amabilă.

— Domnu Cédlédovian ! rage portăriţa, puteţi ca să deschideţi. E de la poliţie !

Nobilul organ vibrează în casa scării. În mai puţin timp decît îi trebuie unei pendule să sune o jumătate de oră, uşa se deschide. Armeanul era probabil ascuns înapoia ei. Mă aflu în faţa unui minuscul bătrînel care ar trece neobservat

dacă n-ar fi procopsit cu un nas pe lîngă care cel al lui Robert Dalban pare o ridiche de lună trandafirie. Nimic de spus, frumos apendice : cu cratere, negi, păr, puncte negre, vene, aluniţe, dungi, crevase, cicatrice şi ochelari. Seamănă cu o căpşună stricată, cu un biftec tartar cu capere, cu o ciupercă otrăvitoare şi în acelaşi timp cu un cartof copt în coajă.

Cédlédovian e în halat, ca într-o coajă. Croit din husele unei maşini halatul îl transformă într-un ciudat rege-mag liliputan. El mă priveşte şaşiu, ceea ce e dreptul lui şi mă întreabă ce doresc, ceea ce e desigur datoria lui.

Îi arăt legitimaţia mea.

— Scuzaţi-mă, scumpe domn, că vă deranjez la o asemenea oră, dar este indispensabil şi urgent să discutăm.

Şovăie, o priveşte pe portăreasă, îşi mîngîie ceea ce vom continua să numim nas ca să fim practici şi bîiguie.

— N-am făcut nimic.

— Ştiu. Doresc doar o informaţie.

— Sînteţi într-adevăr poliţist ? mormăie el.

— Dacă vă îndoiţi, puteţi chema poliţia şi vi se va trimite un autobuz plin de copoi ca să asiste la convorbirea noastră.

— Bine, intraţi.

Portăreasa şi saint-bernard-ul ei dezumflat se pregăteau să mă urmeze, dar i-am împins înapoi pe prima cu un gest amabil şi pe al doilea cu o lovitură de picior pentru care aş fi meritat să fiu selectat pe loc în echipa de rugby a Franţei.

Cei doi turbează, dar am apucat să închid ușa. Vizuina domnului Cédlédovian era la fel de uimitoare ca nasul lui și la fel de micuță ca persoana lui. Era un fel de cămăruță fără fereastră, care trebuie să fi servit pe vremuri drept cămară sau budă. Un pat metalic (perfect adaptat la acest loc închis), un aragaz, un robinet picurînd într-o cană de faianță, un scaun și o ladă pe post de masă, reprezentau mobilierul.

Un bec de cîțiva wați atîrnă de un fir servind drept ax pînzelor de păianjen. Și cînd te gîndești că piticul ăsta închiriază toale care permit accesul în locurile șic, ai motive să-l expui la Salonul artelor menajere, la raionul de igienă.

— Nu e prea mult loc la dumneavoastră, murmur eu involuntar, grație acestui dar al observației atît de dezvoltat încît era să mă împiedic de el.

— Pentru nevoile mele e destul, afirmă bătrînul împiedicîndu-se de o găleată de necesități.

Mai ezită un pic și oftează cu regret :

— Luați loc !

Privesc scaunul șchiop, patul răvășit, lada slinoasă, găleata de necesități și scutur din cap.

— Inutil, nu stau mult. Domnule Cédlédovian, ați închiriat alaltăieri un frac unuia dintre inspectorii mei, pe nume Bérurier.

Îmi subliniez vorbele cu gest exprimînd corpolența personajului și fața piticului se luminează.

— Într-adevăr.

— Presupun că țineți o contabilitate a hainelor închiriate ?

— Bineînțeles. Eu fac lucrurile așa cum se cere, se înșeală el.

— Aș vrea să știu cui ați oferit acest frac înainte de a-l închiria colaboratorului meu.

— De ce ? bîiguie piticul cu nasul mare.

— Secret profesional.

E tulburat.

— Jur că n-am făcut nimic rău. Sînt un negustor cinstit. Îmi plătesc impozitele. Am emfizem...

— Liniștiți-vă. Nu aveți de ce să dramatizați, îl potolesc eu. Am găsit ceva în buzunarul acelui frac și am dori să restituim obiectul proprietarului său : vedeți cît e de simplu...

Se repede în prăvălie la un registru negru pe care îl frunzărește speriat, lingîndu-și degetul pentru ușurarea operației. Se oprește în sfîrșit și își ridică ochelarii. Observ micul zgomot flasc pe care-l fac ochii lui întîlnindu-se.

— Poftiți, spuse el. Haina a fost închiriată în ziua de 9, adică săptămîna trecută și înapoiată pe 10. De obicei lucrurile se închiriază cu cîteva zile înainte, dar domnul acela era grăbit. Fusese luat pe nepregătite.

Mă aplec la rîndul meu asupra registrului. Iată-ne obraz lîngă obraz, Cédlédovian, și cu mine. El miroase a rînced, a seu, a stofă uzată, a jeg călcat. Văzut de aproape, nasul lui pare într-adevăr un fel de operă de artă. Văzut la microscop, trebuie să-ți dea impresia că studiezi planeta Marte.

Citesc :

— Hans Sufler, vila Dupont 86.

Notez, mulțumesc, îmi iau rămas bun.

Piticul, mă escortează pînă la uşă.

— Asta-i tot ? se miră el.

— Absolut tot, dragă domnule. Ah ! Ba da : un detaliu : Acest domn Sufler nu v-a spus la ce ceremonie se ducea ?

— Nu. Tot ce pot să vă spun e că se ducea la o serată. A venit să ia fracul pe la orele cinci după-amiază şi l-a adus înapoi a doua zi, înainte de prînz.

— Mulţumesc.

Mă retrag, nu fără a suporta în trecere lătrăturile furioase ale dobermanului sfrijit al portăresei.

Noaptea e tot senină.

CAPITOLUL III

Vila Dupont este o fundătură rezidențială în apropiere de poarta Maillot. Particularitatea ei o constituie micile case boierești care o mărginesc.

La numărul 86 e o casă de cărămidă roșie cu colțuri albe, precedată de o grădiniță pavată cu dale romane. O fîntînă arteziană susură într-un bazin albastru, încurajînd vezicile recalcitrante cu sunetul ei stimulator.

Totul este împrejmuit de un grilaj. Poarta e întredeschisă și nu am nici măcar nevoie să o împing pentru a intra. Nu răzbate nici o lumină; în afară de șoapta diuretică a apei tăcerea e totală.

Străbat aleea și urc treptele. O sonerie face ochi dulci arătătorului meu care răspunde la avansurile ei. Aud un clinchet de bon ton în locuința adormită. Nu știu dacă ați observat, m-ar mira, căci n-aveți mai mult spirit de obser-

vaţie decît o cutie de sardele în ulei, dar standingul unei case se exprimă în primul rînd prin vocea soneriei sale. Soneria muncitorului este stridentă, veselă şi necuviincioasă. Soneria micului burghez, cu frica lui dumnezeu, e acrişoară, timidă. Soneria marelui industriaş e amplă, bogată, cu sunet de aramă. Soneria nobilului este un mîner metalic de ciocănit. Soneria artistului e un clopot. Soneria intelectualului seamănă cu un telefon interior, sunetul ei e un freamăt.

Dacă e să mă iau după sunetul soneriei, domnul Sufler e un om ajuns. În ce stare ? Iată ce mă grăbesc să aflu.

Cum liniştea şi obscuritatea rămîn stăpîne în casă, mai sun o dată, dar nu obţin nici un rezultat. Voi ştiţi, băieţi cît mă atrag pe mine casele închise (ca să nu mai vorbesc de cele de toleranţă). Cînd vin în vizită la cineva, mai ales la ore nepotcovite, nu aştept niciodată pînă mi se urăşte în faţa uşii. A mea e iarba fiarelor ! Trei învîrtituri şi uşa se deschide pentru a mă lăsa să trec. Intru deci într-un hol mare în care stă de pază o armură damaschinată. Braţul drept e îndoit de parcă ar fi ţinut o halebardă. Dar halebarda nu se mai află la locul ei obişnuit.

Vîrful ei de fier este înfipt în pieptul unui tip, pînă la mîner. Pe onoarea mea, impresia nu e plăcută. Miroase al naibii în zonă. Mă bate gîndul că tipul care a fost halebardat a mierlit-o de o bună bucată de vreme.

Nu vreau să dau detalii prea veriste, dar seamănă mai degrabă cu un camembert în floa-

rea vîrstei decît cu Brigitte Bardot. Regretînd că nu posed un cleşte de rufe, mă apropii de răposat.

În trecere, observ comutatorul şi mă grăbesc să apăs pe el. Luminile rampei nu-l avantajează pe amfitrionul meu. Nici la bal mascat nu s-a văzut aşa ceva ! Mortul să fi avut vreo 40 de ani. Începuse să chelească şi se poate spune că l-a salvat gongul. Purta un costum de culoare deschisă din stofă uşoară. Avea mănuşi din piele de mistreţ. Lîngă el se aflau două valize de piele. Vă închipuiţi tabloul băieţi ? Un tip mort, cît cuprinde cu o halebardă înfiptă drept în ghiozdan, întins între două valize pe gresiile albe şi negre ale unui hol ?

Pe mînerele celor două geamantane sînt fixate etichetele de călătorie. Citesc : Hans Sufler — hotel Albert I — Elisabethville, Congo.

Partea cea mai grea rămîne de făcut. Îmi apăs batista de mătase pe nas ca să fiu apărat de miros şi îngenunchez la marginea răposatului. Îmi strecor cazmaua dreaptă în interiorul hainei lui ca să-i pipăi buzunarul. Găsesc un portofel, îl scot iute, cum scoţi castanele din foc. Acestea fiind făcute, mă duc într-o încăpere apropiată să-mi inventariez descoperirea. Încăperea în chestiune este un salon. Mobilele seamănă cu nişte stafii, căci au fost acoperite cu huse.

Mă apropii de o masă pentru a goli portofelul. Găsesc în el : acte pe numele de Hans Sufler, cetăţean austriac, naturalizat francez. Născut la Innsbruck în 1920 ; un bilet de avion Air France la cursa Paris—Elisabethville pentru data de

11 ; douăzeci de hîrtii de o sută de dolari ; opt mii de franci belgieni, şapte hîrtii de o mie de franci francezi şi o scrisoare de rezervare de la hotelul Albert I.

Bag totul în buzunarul de la spate şi mă întorc în hol să explorez valizele. Sînt pline de costume şi rufărie. Nimic interesant. Mă gîndesc un moment. Tipul ăsta pleca în Congo. Cobora scara şi se pregătea s-o întindă cu geamaidanele cînd cineva care stătea ascuns în spatele scării cu halebarda i-a înfipt-o în piept cu o teribilă detentă. Puteţi să mă credeţi sau să nu, dar cine încasează un astfel de cuţitaş între cotlete nu mai are nevoie de untură de peşte. Sufler a fost tras în ţeapă ca o oaie la proţap. Vîrful armei îi iese din spate.

Execut o explorare rapidă dar raţională a locuinţei. Toate camerele miros a mucegai. Toate sînt pline de praf. Peste tot, mobilele sînt acoperite cu huse cenuşii. Te-ai crede în castelul frumoasei din pădurea sforăindă.

Şi totuşi, la mansardă găsesc o cameră de serviciu care pare locuită. Impresia este dată de patul răvăşit şi de o sticlă de apă minerală pusă pe tăblia de marmură a bătrînei noptiere.

Vădit lucru, aici a locuit cineva. Cu puţin timp în urmă. Ce ciudate par toate astea !

Părăsesc această casă fantasmagorică după ce am stins totul şi încui cu grijă uşa.

La intrarea fundăturii se află un paznic. Bat în fereastra sus-numitului pînă cînd apare un domn abia trezit din somn. E amabil şi simpatic, ceea ce este cu atît mai meritoriu la o asemenea oră.

Îi spun și îi dovedesc cine sînt, apoi îl întreb dacă a auzit de un oarecare domn Hans Sufler.

Gardianul scutură din cap într-un mod care poate fi calificat, fără ezitare, drept negativ. Văzînd, ocolesc problema cu pași de pisică.

— Puteți să-mi spuneți cine locuiește la numărul 86, stimate domn ?

— Domnul Brasseton, îmi răspunde el : Jean Brasseton. Mă rog, n-aș putea spune chiar că locuiește, dar casa e a lui.

— Și unde locuiește domnul acesta ?

— În Congo, la Elisabethville, cred. Conduce acolo o uzină. De patru ani n-a mai venit în Franța.

— Și nimeni nu se ocupă de casă ?

— Nimeni. Din cînd în cînd stă cîte cineva o noapte sau două acolo ; sînt prieteni de-ai domnului Brasseton care vin din Congo și trag aici. Fie vorba între noi, s-ar simți mult mai bine la hotel decît în hărăbaia asta mare și închisă. De altfel, asta trebuie să fie și părerea lor, căci o iau din loc foarte repede.

— Vin scrisori pentru domnul Brasseton ?

— Nimic, niciodată, afară de chitanțele de gaz, telefon și apă... Eu le plătesc, fac o listă și domnul Brasseton îmi trimite un cec, rotunjind suma.

— Mulțumesc, zic eu, pentru moment ajunge.

— S-a spart ceva ? întrebă paznicul.

— Nimic, răspund eu.

Și într-adevăr. Nu s-a spart nimic în afacerea asta scîrboasă : nici măcar mînerul halebardei.

N-are rost să mai zăbovesc. Pornesc spre bomba unde o agapă nocturnă încheie festivitățile în cinstea lui Pinuche.

*
* *

Sosesc în clipa în care Béru tocmai cîntă *Micuța Amélie*. Ambianța nu e macabră. Se află aici tot șeptelul din Cabana mare : Pinache, Béru, Mathias, Vaillant, Dupied, Lanternaud, Pénajouir și cucoanele lor. Mi se spune că Bătrînul a catadicsit să-și facă o apariție, pentru a-l onora pe Pinuche. A băut o cupă de șampanie, a ronțăit un fursec, a strîns cîteva mîini, a pronunțat cîteva cuvinte tricolore și s-a cărat. Ridicînd ochii spre ferestrele de la etaj ale Stabilimentului oficial, zăresc lumină la Boss. Pretextez o urgență și evacuez locul în timp ce Béru, cu vocea lui generoasă, cîntă făgăduielile pe care i le-a făcut micuța Amélie și explică ce-ar fi făcut cu ea dacă o regretabilă epilare nu i-ar fi năruit speranțele și n-ar fi lăsat parchetul din apartamentul său fără un covor care ar fi fost binevenit.

Mi s-a mai întîmplat să-l vizitez pe Bătrîn, la ore tîrzii, totuși e prima oară cînd mă înființez la ora 1 dimineața.

Văzîndu-mă cum răsar, el cască ferestrele.

— San-Antonio ! Nu participi la petrecerea de jos ?

— În chip de petrecere, îi răspund eu, tocmai mi-am oferit nouăzeci de minute de anchetă neprevăzută, bogată în urmări.

E uluit.

— Nu se poate !

În termeni clari, concişi şi circumcişi îi relatez atunci evenimentele serii. Mă ascultă atent, cu mîinile împreunate în lumina catifelată a reflectorului său de birou.

— E pur şi simplu extraordinar, prietene !

Îl excită grozav chestia asta.

— Trebuie să te înhami la treabă urgent ! hotărăşte el bătînd cu pumnul în masă.

— Mă bucur că vă aud spunînd asta, domnule director, căci misterul ăsta mă gîdilă teribil.

Îi arăt telefonul cu jet rotativ şi burduf de admitere rotitor.

— Îmi permiteţi să dau un semnal ? Aş vrea să obţin o mică informaţie.

— La ora asta ? se miră el.

I-aş răspunde eu că pentru oameni curajoşi nu există oră şi sînt sigur că l-ar şi amuza puţin căci, ca şi Charlot, e glumeţ, dar mă abţin, fiindcă nu-mi plac clişeele decît în conversaţia lui Pinaud.

— E ora ideală pentru un ziarist, patroane. Domnii fabricanţi de păcăleli sînt în plin business.

Cer ziarul „Le Crépuscule“ * şi obţin legătura fără să dau un sfanţ şi fără să promit centralistei Legiunea de onoare.

* Nume dat în romane ziarului France Soir.

O voce bărbătească cu inflexiuni mîngîietoare sau o voce de femeie cu inflexiuni masculine îmi răspunde.

— Dați-mi-l pe Albert Larronde, spun eu. E urgent.

— Așteptați.

Am declanșat o operație de mare anvergură. Zbîrnîie telefoanele la toate serviciile și pînă la urmă cel căutat este descoperit acolo unde ar fi trebuit să înceapă căutarea, adică la bufet.

— Cine îndrăznește ? zice el sobru în chip de alo.

Deduc fără să șovăi că omul plutește între al optulea și al paisprezecelea pahar de whisky.

— San-Antonio, zic eu. Dacă ești abțiguit mort, spune de la început, că am de discutat cu tine serios.

El scoate un rîset care i-ar da crize de epi-epilepsie și unui vibromasor.

— A, comisarul Monchose care face ore suplimentare ! scrîșnește măzgăliciul. Dar ce se întîmplă, seducătorule cu crampoane ?

Să fi fost în biroul meu, i-aș fi trîntit eu cu plăcere o porție de trăznăi, dar Bătrînul e de față și se zgîiește la mine precum Cristofor Columb la America, atunci cînd vaporeanul de cart i-a strigat : Pămînt ! Pămînt !"

— Păstrează-ți vorbele de duh pentru cititori, să mai aibă și ei parte, săracii. Acum ascultă bine ce-ți spun. În seara de 9 ale lunii, a avut loc la Paris vreun eveniment monden oarecare : supeu spectaculos, gală sau altă zbîn-ţuială care te silea să mergi în frac ? Am spus

frac, cu „F" mare și două cozi în spate. Poți să mă luminezi în privința asta și să-mi spui despre ce e vorba ?

În spatele biroului său, Bătrînul e nepăsător. Continuă să-și admire frumoasele mîini de pianist șomer și își țuguie gura ca o găină care vrea să facă un ou ce va fi premiat la concursul agricol.

— În seara de 9, repetă Larronde cu un ton mai serios. Așteaptă să-mi studiez agenda. Dar, juri că informația o să fie a mea ?

— Jur.

Urmează o clipă aproape de tăcere. Îl aud cum întoarce paginile carnetului lui de bal, lîngă receptor.

— Alo ! Ești acolo, Casanova ?

— Te ascult.

— Pe 9, a fost într-adevăr un tămbălău mare la ambasada Republicii Congo.

Mă sufoc.

— Ești sigur ?

— Sigur, garantat, afirmativ, pozitiv, confirmat, asigurat. Jur și certific, atest că pe 9 la ambasada Congoului era gală mare fiindcă eram și eu pe acolo.

E nesperat.

— Erai acolo, repet eu, pentru ca să priceapă mai bine Bătrînul.

— Eram în carne și oase și în frac. O chestie gomoasă. Să fi fost patronată de firma Gillette, n-ar fi ieșit o seară mai lame-ntabilă.

— Ai stat mult acolo ?

— Cît să beau patru pahare cu whisky și să mă asigur că nici una din cucoanele prezente

nu era bună să-şi termine seara în garsoniera mea din bulevardul Montparnasse.

— N-ai observat o doamnă în violet ?

Scurtă pauză. Larronde îşi reglează gîndurile după ceasul vorbitor sau îşi goleşte paharul. Zgomotul simptomatic al unui cub de gheaţă cazînd într-un pahar gol argumentează a doua ipoteză.

— O doamnă cum ? insistă acela pe care confraţii săi l-au poreclit „omul-cu-privirea-înformă-de-gaură-de-cheie".

— Tot ce pot să-ţi spun despre ea, e că avea o rochie violet. Nu e un lucru prea curent ! N-ai să-mi spui că serata congoleză era patronată de Academie !

— Trebuie să fi fost o babă, murmură Larronde şi n-am observat-o.

— Asta e tot ce poţi să-mi spui ?

— Asta-i tot. Acum e rîndul tău să-i dai drumul. Îmi iau creionul, deschid carnetul la o pagină albă şi te ascult. Pentru ce întrebările astea ?

— Scuză-mă, i-o retez eu, mă aşteaptă un taxi, aparatul merge şi ştii că administraţia e de o zgîrcenie înfiorătoare. Beţie bună !

Închid telefonul.

— Tot Congoul, patroane, oftez eu. Trebuie să recunoaşte-ţi că nu-i o afacere banală !

Drept răspuns, îşi mîngîie ţeasta, să verifice dacă n-a crăpat.

Rezum situaţia :

— La această serată congoleză, un bărbat care locuia provizoriu la un industriaş din Congo se interesa de o doamnă îmbrăcată în

violet pe care o gorilă o proteja de o primejdie necunoscută. Or, locatorul industriaşului congolez este asasinat tocmai cînd pleca spre Congo.

Urmează o clipă de liniște atît de încordată că ne auzim murmurînd ceasurile.

— Mîine dimineață, oftează Bătrînul sau mai degrabă imediat o să vă înhămați la povestea asta tenebroasă. Pista doamnei în violet poate fi interesantă...

— Este şi părerea mea.

Mă ridic.

— Cu permisiunea dumneavoastră, m-aş duce la băieții de jos, bravul Pinaud o să spună că sînt neam prost.

Chelul zîmbeşte.

— Nu te culca totuşi prea tîrziu, San-Antonio, am impresia că te aşteaptă o muncă grea.

Egoistul ! Strîng fără entuziasm mîna cu unghiile îngrijite pe care mi-o oferă preţios. Seamănă de pe acum cu un mulaj al ei înseşi şi mi s-ar părea foarte la locul ei pe o perniță de catifea vişinie.

— Noapte bună, patroane !

*
* *

Euforia e la apogeu în bomba de jos.

Un rînd de sticloanţe goale îmi arată cu elocvența mută a obiectelor neînsufleţite că oameni mei sînt plini ochi. Scuipă foc ca nişte lămpi de sudură. Peştele a fost expediat cu ajutorul masiv al unui muscat şi servantele mobi-

lizate pentru masă aduc molan pentru ca fiecare să poată vedea cu seninătate cum vine friptura de vacă înăbușită cu morcovi.

Tărăboiul e atît de mare încît locatarii clădirii, coboară furioși în cămăși lungi și halate de pluș. Ei îl amenință pe proprietar că vor merge cu jalba la casa Bate-tare dar cîrciumarul se grăbește să le explice că n-au decît să se ducă și la țară pe jos, călare, cu mașina, cu bicicleta, cu tricicleta, cu motocicleta, cu avionul cu reacție sau fără reacție, cu racheta, vaporul sau submersibilul, înot, într-un picior, cu gîndul sau cu căruța, cu hidrobicicleta, cu schiurile sau cu trenul (clasa întîi sau a doua), călare pe cămilă, măgar, bizon, girafă sau elefant, pe patine cu rotile sau pe gheață, cu helicopterul, pluta pneumatică sau farfuria zburătoare, cu dricul sau în sandale, avînd în vedere că tocmai sticleții sînt cei care fac scandal.

Efervescența e indescriptibilă. Berthe Béru îl plesnește pe Grasul ei pe care l-a surprins cu mîna temerară pe profundorul unei picolițe. Grasul îi pune în cap o farfurie de resturi cu sos american. Văzînd acestea, societatea începe să cînte un marș tot american și la fel de celebru ca mihalțul mîncat. Pinaud plînge de rîs. El și-a îngurgitat partea. O să-și aducă aminte de demisia lui !

Mă așez la locul de onoare care-mi fusese rezervat. Schimb scaunul pe care îl miros ca fiind destul de stropit cu un lichid glacial. Dau la o partea șervetul cu care un soldat de geniu mi-a minat tacîmul. Schimb cuțitul meu cu arc cu cel al lui Pinaud. Înlocuiesc paharul meu bălos

cu cel al lui Mathias, nu dau atenţie soluţiei şi mă reped să-mi îngurgitez partea pusă la încălzit pe calorifer.

În timpul schimbării tacîmurilor, Bérurier cîntă la cererea publicului „Tîrfa conştiincioasă". El declamă catalogul acestei vînzătoare de extaz, foarte bine înzestrată, îi enumeră tarifele, dă baremul suplimentelor, explică în sfîrşit, că posedă încălzire şi instalaţii sanitare în perfectă stare de funcţionare. E aplaudat. S-ar striga bis, dacă n-ar sosi friptura de văcuţă. Pe tot frontul se semnalează un atac general la molan. Muscatul se repliază pe poziţii dinainte pregătite. Profitînd de acest atac fulger, friptura care şi-a pregătit bateriile (de crătiţi) stabileşte un cap de pod pe care îl vor întări platoul cu brînzeturi, crema de zahăr ars, şi rachiul de Burgundia. Cadavrele sticlelor se adună. Trupele poliţiei nu numără pînă acum decît doi dispăruţi : pe Mathias şi pe Pénajouir. Primul doarme sub masă iar al doilea s-a baricadat la toaletă şi numai pompierii i-ar putea veni de hac.

După ce am expediat desertul, colegul meu, comisarul Vachon, bate cu lama cuţitului în paharul gol. Sunetul argintiu (sau braziliu, că s-a servit cafeaua) domină tumultul şi se face o linişte relativă.

— Doamnelor, domnilor, zice el, colegul San-Antonio va rosti cîteva cuvinte.

Aplauze. Cine se umflă în pene, fraţilor ? Al dumneavoastră San-Antonio cel frumos. Să iau cuvîntul în public mi se pare la fel de odios ca a face conversaţie cu un tîmpit, a-mi pune

pantofii cu un încălțător, a urina în chiuvetă, a mînca niște cartofi pe jumătate cruzi, a lustrui o tigaie, a citi prima pagină din ziarul *La Croix,* a citi prima, a doua, a treia, a patra, a cincea, a șasea, a șaptea, a opta, a noua, a zecea (adio, Beethoven) a unsprezecea și a douăsprezecea pagină de ziarul *Le Figaro*, a-mi frige limba cu clătite prea fierbinți, a-mi degera mîinile cu fete prea reci, a primi vizita vărului meu Hector și a folosi un telefon încălzit de precedenta convorbire. Totuși, lucrurile fiind ceea ce sînt, mă văd silit să mă supun.

Mă ridic, deci.

— Pinaud, bunule, bravule, curajosule și duiosule Pinaud, murmur eu, noi nu plecarea ta o sărbătorim în seara asta. Nu, plecarea ta o plîngem noi. Ceea ce sărbătorim e cariera ta de funcționar cinstit. Ai fost cît mai puțin posibil sticlete și ai fost om cu o drăgălășenie perseverentă. Te-am scuturat uneori, ca pentru a-ți pune răbdarea la încercare, dar ea era nesfîrșită ca și bunătatea ta și ieșea victorioasă din toate luările peste picior. Nu vom uita niciodată curajul tău liniștit, nici conștiința ta prefesională. Ai fost un polițist model, plin de înțelepciune. Disprețuiai primejdia pentru că nu credeai în ea. După treizeci de ani petrecuți printre criminali, tu încă nu ți-ai dat seama că răul există. Îți mulțumesc pentru clipele plăcute petrecute cu tine, îți mulțumesc că ai fost aici cînd trebuia să fii.

Un muget teribil mă întrerupse. Grasul izbucnește în hohote convulsive în poala balenei sale.

— Ah ! Scîrba plînge Bérurier, ah, măgar bătrîn ce idee pe el să ne părăsească ! De parcă nu eram fericiţi împreună : el, San-A şi cu mine !

Abandonînd glanđele hipertrofiate ale soţiei sale, se întoarce spre noi cu o faţă opărită de supărare şi de vinul din cel mai bun butoi.

— Un trio ca al nostru, n-o să mai fie niciodată ! N-a fost afacere să n-o halucinăm. Pe lîngă noi trei, Chermock-holes..., nu, Cherkele-Holmos... în sfîrşit vreau să zic... Rolmopschoqué ; ştiţi ce era el pe lîngă noi ?

Îşi loveşte farfuria cu pumnul şi şterge crema de vanilie, cu care s-a uns, pe rochia Berthei îndobitocită de haleală.

— Păi, pe lîngă noi trei, zdreanţa asta de Loque d'Hermes, era un c...

Şi dă-i şi plîngi, ca un viţel abandonat. Pinúche nu se lasă nici el mai prejos. Dovleacul lui şiroieşte şi el ca o cişmea.

Se repede la mine, iar eu îl strîng cu căldură în braţe pe Moş Teacă ăsta. E gras ca o spiţă de bicicletă, Pinaud ; miroase puţin a unt rîced, dar e plăcut să-l strîngi la piept şi să-i spui, o dată în viaţă, că-l iubeşti.

Comesenii îi cîntă la mulţi ani. Apoi i se aduce surpriza casei. Băieţii au pus mînă de la mînă să-i ofere un cadou. Merita : Este o aşazisă operă de artă, în bronz masiv, reprezentînd o duduie cu forme agreabile, înveşmîntată doar în părul ei foarte lung şi care ţine de coarne o capră neagră cu ochi de căprioară. Totul cîntăreşte vreo douăzeci de kilograme. Cucoanele

ţipă de admiraţie. Pinaud, emoţionat nu poate decît să bîiguie :

— E pentru mine ? Chiar pentru mine ? O ! Ce drăguţi sînteţi ! Ce drăguţi sînteţi. Niciodată n-o să mă despart de ea...

— Atunci o să trebuiască să-ţi cumperi o roabă sau măcar o tricicletă cu ataş, îl sfătuiesc eu.

Tocmai ecluzam rachiul de Burgundia, cînd uşa cîrciumii se deschide. Şi cine intră ? Aveţi şansa de a cîştiga, iar eu aş pierde. Bătrînul.

Are mutra lui de zile mari. Nu e deloc în ambianţa emoţională şi vinoasă a societăţii. La el e apă de izvor pe toată linia şi dacă lăcrămează cumva, înseamnă doar că i-a intrat o gîză, în ochi.

Toată lumea tace. Nu se mai aud decît hohotele lui Pinaud, sughiţurile doamnei Bérurier şi gîlgîiturile abdominale ale Grasului.

— Scuzaţi-mă. San Antonio, pot să-ţi spun două cuvinte, face patronul

Mă ridic şi îl ajung lîngă uşă.

— Am noutăţi, spune el. Mi-am permis să-l sun pe un prieten de la Ministerul de Externe. Se afla şi el la faimoasa serată din ziua de 9 şi ştie cine era doamna în violet.

Într-o clipă îl uit pe Pinaud şi bronzul lui artistic din metal neferos.

— Nu se poate, patroane !

— E vorba de o doamnă Vachanski, nevasta ataşatului cultural al Poloniei la Paris.

— Foarte interesant.

— Mai mult decît îţi închipui, căci pe 12, doamna Vachanski a plecat în Congo.

Ei bine, prieteni, începe să mi se pară că hazardul aruncă dopul prea departe.

Bătrînul îmi întinde un plic gros.

— La cinci dimineaţa, de pe aeroportul Bourget pleacă un avion militar spre Elisabethville. Îl vei lua împreună cu doi dintre oamenii mei. Iată valută şi vize în alb. În ce priveşte pe ultimele, n-o să ai decît să treci pe ele numele colaboratorilor pe care o să-i iei.

Instinctiv mă uit la ceas. Arată două şi jumătate.

— Nu avem timp să trecem pe la domiciliile noastre, să ne pregătim valizele, obiectez eu.

— Ştiu. Nu contează : veţi cumpăra la faţa locului cele necesare. Aveţi bani destui. Cu cine îţi propui să pleci ?

— Cu Bérurier şi Mathias, nu ?

— De acord.

Taica Pinuche, zob de emoţie şi de rachiul de Burgundia se apropie de noi clătinîndu-se. Se agaţă de braţul Bătrînului şi strigă :

— Haide, Creţule, vino că bei un pahar cu noi...

Şeful rămîne înmărmurit.

— Vai, Pinaud, vă rog, protestează el.

Lui Pinaud îi pasă de acum de Bătrîn ca de primul cojoc din viaţa lui.

— Ascultă, Creţule, acum pot să-ţi vorbesc : mai scuteşte-ne cu aerele tale. Uneori ne întrebăm dacă,... hîc... eşti viu sau eşti statuia ta. Mergem acum toţi, cuminţi la cafeneaua mea. Fac cinste... hîc... la toată lumea. Ai văzut ce-mi

dădură ? E o... hîc... Diană... nu e din Poitiers... hi, hi...

Îl împing ușor înapoi.

— Du-te, bătrîne și stai jos vin la tine într-o clipă.

Big Boss își revine din emoții.

— Mă duc acasă să mă culc, spune el. Drum bun, dați de știre. Și umblați cu grijă !

Îl escortez pînă la ușă, după care mă întorc la locul meu. Bérurier sforăie pe umărul dragei Berthe. Doamna Pinaud doarme și ea. Berthe permite vecinului ei din dreapta, un corsican mic și întreprinzător, să-i desfacă jartiera. E înamorată toată, draga de ea. Cred că n-o să mai treacă mult și o să-l pună să-i maseze celulita. Enervată de mutra legănată a lui Béru, ea îl împinge la o parte. Grasul se apleacă înainte și își încrustează portretul în rămășițele unui tort.

Asta îl trezește. Își scoate din ureche un chou à la crème, smulge un ornament de carmel agățat de perii din nas și după ce plescăie cu greu din limbă, articulează cu o voce vătuită :

— Ce facem acu' ?

— ...inste generală la mine ! salivează Pinaud.

— Nu, mergem la Vincennes acum, protestează Grasul.

— Nu, spun eu. Nu mergem la Vincennes, mergem în Congo.

— E un nou bar de noapte ? întrebă Béru.

— Nu : o fostă colonie.

Grasul se crede obligat să pufnească în rîs.

Greșește.

CAPITOLUL IV

Zorii se ridică pe pista de zbor de la Bourget mai mohorîți decît un ferpar de doliu. Avionul nostru este un Bozon-Verduraz oryctologic, cu aparat fumigator, cu espontoane de siguranță, cu antena distorsionată, cu eleroane rubefiate și uranograf suspendat. O capodoperă a tehnicii moderne ! Nu seamănă nici cu un avion, nici cu un autobuz și cu atît mai puțin cu o barcă autopropulsată. Și totuși merge, zboară, transportă și merge împotriva curentului. Motoarele funcționează cu un zgomot delicat de hîrtie mototolită. Dacă nu s-ar încreți iarba în fața aparatului, nici nu ți-ai da seama că elicele se învîrt. Aspiratorul de abur din bucătăria dumneavoastră, doamnă, face de zece ori mai mult scandal.

Mă ocup de formalitățile de rigoare în timp ce o furgonetă a instituției așteaptă lîngă apa-

rat. E mijlocul de locomoţie cel mai rapid pe care l-am găsit pentru a căra de colo-colo jamboanele astea bete. Şi numai dumnezeu ştie cîte sînt : Béru, balena lui, Pinaud şi nevastă-sa, Matihas, Castellani, Pénajouir, Dupied.

După ce m-am supus obligaţiilor de control, mă îndrept spre furgoneta poliţiei. Cînd deschid uşa, un miros cumplit mă dă peste cap. Seamănă cu duhoarea dintr-o menajerie, cu miasmele unui canal, cu mirosul de grajd. Sforăitorii fac mai mult zgomot decît tot aeroportul. Sînt un super-consternation, tipii ăştia. Domnii şi doamnele se împletesc ca într-o ilustraţie a marchizului de Sade. B.B. l-a răpit pe Castellani şi l-a vîrît între spărgătoarele de nuci. Nenorocitul şi-a prins gîtul într-un elastic de la jarteaua ei şi se sufocă fără să-şi dea măcar seama. Delirantă imagine, vă jur !

Maica Pinaud sforăie într-un mod foarte special, absolut distins care ar emoţiona un ceainic. Pinaud îşi ţine bronzul artistic pe genunchi. Diana lui cu capră neagră îşi poartă pălăria. El însuşi poartă un fesuleţ de hîrtie cu ciucurele atîrnîndu-i pe faţă ca o pară electrică la căpătîiul unui pat. Grasul e cel mai aproape de uşă. Îl apuc de un picior şi îl remorchez afară fredonînd Edecarii de pe Volga ca să-mi dau curaj.

El cade în sfîrşit în iarba udă (ar trebui să spun el decade dacă n-aş dispreţui atît vocabularul) şi deschide un ochi înţeţoşat spre calamităţile lumii.

— R... ! spune el înlocuind punctele de suspensie cu denumirea unei delicatese turceşti.

Am și ajuns în Congo ? Și îmi arată un mecanic negru în salopetă albastră.

— E numai prospectul croazierei, îl anunț eu, ridică-te și umblă.

El se supune primei formalități, dar este incapabil să o îndeplinească pe a doua. Îi propun atunci un umăr milos pentru a-l duce pînă la avion. La baza scării se oprește și măsoară cu o privire mirată și neîncrezătoare de hepatic, avionul.

— Nu crezi că o să... ? se neliniștește Béru.

— Urcă.

— Ascultă, Tonio, îmi pare rău s-o las pe Berthe. A cam băut și am observat eu că îi dădea tîrcoale Castellani...

— Lucrurile trebuie întotdeauna privite de la oarecare înălțime, decretez eu. Șase mii de metri este altitudinea ideală pentru a te gîndi la necazurile pămîntești.

El se lasă convins și pătrunde în pasărea de metal.

Mă pregătesc să-l recuperez pe Mathias cînd un funcționar al aeroportului sosește cu coatele lipite de corp.

— Comisarul San-Antonio este chemat la telefon ! rage el.

Mă întorc spre comandantul avionului căruia i-am strîns polonicul la sosire.

— Am timp să mă duc să răspund ?

— Grăbiți-vă, decolăm peste patru minute.

— Pot să vă rog, domnule comandant, să puneți pe cineva să-i încarce pe cel de-al doilea coechipier în aparat ?

— Cu plăcere. Aveţi o echipă ciudată.

Mă abţin să răspund, primo pentru că sînt grăbit, secundo pentru că sînt jignit. Îi trag un 200 metri plat pînă la birou unde mă aşteaptă un telefon deschis.

Vocea Moşului mi se strecoară în trompele lui Eustaţiu.

— San-Antonio ?

— El însuşi, patroane.

— Tocmai am obţinut o informaţie de la Elisabethville. Doamna Vachanski s-a oprit la hotelul Albert I. Asta o să-ţi scurteze cercetările.

— Mulţumesc. E cu atît mai interesant cu cît mortul de la vila Dupont avea o rezervare de cameră la acelaşi hotel.

— Drum bun.

Închid telefonul şi îi trag un nou sprint în direcţia aparatului. Nu mă mai aşteaptă, într-adevăr, decît pe mine pentru a pleca. Mă caţăr ca un apucat pe scăricică şi mă prăbuşesc în braţele unui însoţitor în uniformă, deplorînd *in petto* că nu e stewardesă.

— Cel de al doilea colaborator al meu e la bord ? întreb eu de îndată ce am putut recupera suficient oxigen.

— Da, domnule comisar,

Însoţitorul mi-l arată pe cuviosul Pinuche, prăbuşit într-un fotoliu şi ţinînd, în chip de bagaj un bronz artistic de 20 de kilograme reprezentînd o Diană dresoare cu o amărîtă de pălărie pe cap.

— Păi... păi nu e el ! gîfîi eu.

Însoţitorul holbează nişte felinare imense.

— Cînd am întrebat cine îl însoţeşte pe comisarul San Antonio, domnul acesta a strigat : „Eu ! Eu !“

Bravul Pinuche ! Din adîncul mahmurelii lui, a avut acest reflex de fidelitate !

Mă pregătesc să-l dau jos urgent din avion, dar sînt luat prin surprindere din scurt.

— Aşezaţi-vă repede şi puneţi-vă centura ! Îmi porunceşte însoţitorul. E prea tîrziu acum, trebuie să eliberăm pista.

Mă supun. La urma urmei, e de tot hazul, nu ? Pinaud, în ziua pensionării, pleacă într-una din anchetele noastre cele mai îndepărtate !

*

* *

Africa îşi desfăşoară sub noi mirajul colorat al pămînturilor sale de culoarea focului (fraza asta e pentru a vă dovedi că revizuindu-mi acordul participiului, aş putea lua şi premiul Goncourt). Pinuche se trezeşte, cască şi îmi zîmbeşte drăguţ.

— Ia te uită ! Am luat autobuzul, să mergem la Vincennes ? observă el.

Se întinde.

— Ce-am mai tras la aghioase, nu-i aşa ? Priveşte în jurul lui, îl zăreşte pe Béru şi declară :

— Soţia mea este cu ceilalţi ?

— Da, răspund eu.

— Trebuie s-o fi luat înainte ca să deschidă cîrciuma !

— Probabil.

— Fac cinste la toată lumea...

— Mulţumesc.

Laconismul meu îl surprinde.

— Nu pari în formă, în dimineaţa asta.

— E şi asta.

— Dar unde sîntem ? murmură el privind pe un hublou.

— O să ajungem la staţia Tombouctou, dar nu coborîm acolo.

Pinuche nu vede decît albastru. Apoi înclină capul şi ceea ce vede, la şase mii de metri mai jos, seamănă cu o poză de pe capacul unei cutii de curmale.

— Păi, San-A ! Bîiguie el. Păi... Păi...

— Nu mai behăi aşa, papa. O călătorie în Congo e un început de pensie foarte valabil. Va fi, într-un fel, plimbarea noastră de adio.

Îi explic greşeala care s-a comis. El mîngîie trist fundul de aramă al Dianei cu capra.

— Şi eu care vroiam să fac cinste la toată lumea, bîigui el.

— Ai să faci la Elisabethville.

Se luminează la faţă.

— Şmecherule ! Spuseseşi că mergem în Congo !

— Păi da.

— Elisabethville a în departamentul Seine-et-Oise.

CAPITOLUL V

Cînd avionașul nostru a coborît în sfîrșit pe pista de la Elisabethville, bravul, onorabilul pensionar Pinaud descoperă că există două Elisabethville. Negri în pantaloni de doc bej și cămășuțe albe cu mînecuțe scurte se agită în jurul Caravellei noastre model redus.

La vamă am oarecari dificultăți să-l trec pe cuvios fiindcă eu completasem viza cu numele de Mathias. Noroc că dau peste un funcționar care mă cunoștea după renume și lucrurile se aranjează.

Angajăm un taxi. Este o rablă americană sclipitoare, condusă de un șofer negru în șort albastru. Ne împrăștiem în ea toți patru : Béru, Pinache, Diana și cu mine, fiul drag al lui Félicie, buna mea mamă (actualmente în vacanță la verisoașa ei Adèle).

— La hotel Albert I ! spun eu.

Pilotul face un demaraj brusc (de zile mari) și ne antrenează într-un minunat peisaj katanghez. Flora este fabuloasă : tiffosis-congenitale, cordonus-lombilicalus în floare, gacicarus uriaș, gauricavus visum țepos, criptograme cu liane, stradivarius, pitici, hermafrodite cu lupus, cubitus cu măduvă și dalii. Vă imaginați ce dezmăț floral ?

Drumul se transformă puțin cîte puțin în stradă de periferie. Acum strada este mărginită de colibe : coliba, unchiului Tom, coliba Amiralului etc. În curînd apar blocuri superbe și generoase, străzi adevărate, cu semafoare, magazine de lux, tot ceea ce face un oraș să fie un oraș mare. Și peste toate acestea — soarele !

Hotelul Albert I este situat pe un bulevard mărginit de palmieri. E o clădire mare cu linii armonioase.

Băieții de serviciu firetați ca niște caporali haitieni împing ușa turnantă cu tambur care le servește de ventilator. Intrăm în următoarea ordine : eu, San-Antonio, Pinuche și Diana, apoi Béru încheie plutonul. Grasul nu face doi bani de cînd am plecat. Are gura ca o cușcă de papagal necurățată și asta îl face tăcut. I-a crescut barba, echimozele i s-au învinețit, ochii îi sînt injectați și are mersul greoi al unui elefant care a făcut turul Asiei, avîndu-l pe Pierre Doris drept cornac.

Mă reped la recepție. Numele meu este suficient pentru a defrișa situația.

— S-a telefonat de la Paris pentru a anunța sosirea dumneavoastră, domnule președinte,

îmi spune un tip care ar semăna cu Mao Zedong, dacă n-ar fi semănat de acum cu Jeanne Fusier Gir.

Domnule președinte ! Asta-i o chestie, și e chiar rezonabilă. Trebuie să fie tot o idee a Bătrînului. Am prins șmecheria. Vrea în felul ăsta să mă facă atent să-mi păstrez anonimatul.

Grasul care ținuse gura ermetic închisă, mă ia peste picior — Președintele măs... Din fericire, Pinaud strănutînd (l-a luat cu răcituri) o scapă pe Diana pe țurloaiele Grasului. Béru scoate un răget pe care oamenii hotelului îl iau drept un exercițiu de alarmă aeriană :

— Tîmpit bătrîn, urlă el, nu puteai s-o lași la Paris pe gagica ta de fier vechi ?

Pinaud, înțepat, răspunde :

— Ți-aș fi recunoscător dacă ai respecta operele de artă. Nu se insultă o piesă rară ca asta.

— Gata, se smiorcăie el, capra neagră are o ureche ruptă.

— O să avem mai puțin de cărat, epavă ce ești !

— Mai spune o dată ! se avîntă fosila.

— Un tip la pensie, e o epavă, știu să-mi cîntăresc cuvintele !

— Cîntărește-le bine fiindcă sînt gata să-ți atentez proces pentru defăimare. S-ar putea să te coste cariera. Nu uita că nu mai sînt în...

Îi ard una cu piciorul care-l face să se clatine.

— Bine, n-oi mai lucra tu în industrie, dar nu-i un motiv să trezești tot hotelul.

— Vă urcăm bagajele ! Ne anunță recepționerul cu un aer înțepat.

— Bună idee, face Pinuche. Poftim şi aveţi grijă.

Şi îi întinde statuia de bronz băiatului de etaj.

— Unde sînt valizele domnilor ? bîiguie nenorocitul apucînd-o pe buna Diana.

— La aeroport, spun eu, le-am lăsat la bagaje.

El continuă să se mire, dar nu mai spune un cuvînt şi ne duce la lift.

*

* *

Avem trei camere alăturate. O aleg pe cea din mijloc şi-i strecor un bacşiş monumental băiatului, care se retrage de-a-ndăratelea. Prima mea reacţie e să mă dezbrac ca să fac o baie. În timp ce mă murez în apa călduţă, uşa camerei se deschide şi apare Bérurier furios.

— N-o să las lucrurile aşa, trînteşte el. O să merg cu jalba. Dacă tot iei cu tine nişte tipi fără să-i laşi să-şi tragă sufletul, măcar poartă-te frumos cu ei.

— Dar ce se întîmplă băiete ?

— Mi-au dat o cameră şi ferestrele nu dau spre mare.

— Poftim ? mormăi eu înnebunit.

El repetă din ce în ce mai furios.

— Păi bine, Béru, linişteşte-te, aici nu e mare.

El n-o ia de bună.

— Cum să nu fie mare în Africa ! Ce,îți bați joc de mine ?

— Uită-te pe hartă. Marea e în jurul Africii și noi sîntem la mijloc, înțelegi ! Oricît ar fi vrut să fie de amabil, directorul hotelului nu poate să-ți dea vedere la mare, decît dacă accepți o fotografie.

— Ce țară ! mormăie el. Dar de altfel, ce naiba facem aici ?

— O să-ți explic în timp util.

— Și ce dregem acum, imediat ?

— Mergem să ne plimbăm prin oraș și să cumpărăm valize, rufe și brice de ras. Semănăm cu niște negustori ambulanți.

Se scobește în nas gînditor, face biluțe din produsul investigațiilor sale, apoi mormăie :

— E adevărat că ăștia de pe aici halesc omizi ?

— Cine ți-a mai povestit și minciuna asta ?.

— Pinuche.

— Și ești contra ?

El se gîndește.

— Dacă sînt într-adevăr bune, oftează el, de ce nu ?

*
* *

Două ceasuri mai tîrziu sîntem înzestrați din cap pînă în picioare, înțoliți din nou și refăcuți. Nu ne mai rămîne decît să ne punem pe treabă. Cum pentru a începe e nevoie de oarecare în-

demînare îi invit pe cei doi coechipieri ai mei să facă o siestă reparatoare. Sînt gata imediat.

În timp ce se duc să se prăbușească pe paturile lor, eu mă apropii de portar și-i cer un foc, ceea ce, în toate țările lumii, este cel mai bun mijloc de a intra în vorbă cu un necunoscut.

— Frumos hotel, îi spun eu, tulburările din ultimele luni nu l-au afectat ?

— Nu. Nu prea.

— Și cum mai stă situația ?

Îmi explică amănunțit.

— Pff ! S-a mai liniștit, dar lupta între triburile Ossobouko și Amulettepolka a fost fierbinte.

— Mai ales la latitudinea asta, nu mă pot eu împiedica să murmur.

— Vă dați seama !

— Am un vechi prieten care se găsea prin locurile astea cînd a fost situația cea mai fierbinte. Hans Sufler, poate îl știți ?

— Nu.

— Cred că era rudă cu un industriaș de pe aici, domnul Jean Brasseton...

Numele are darul de a-l scoate din latergie.

— Îl cunoașteți pe domnul Brasseton ?

— Nu, am auzit doar vorbindu-se puțin despre el, cu ce se ocupă ?

— Conserve de miez de palmier. Exportă în lumea întreagă.

— E belgian ?

— De origine americană.

— Și unde se află uzinele lui ?

— În sudul orașului, la Kakahobarhi.

N-are rost să-i trezesc bănuielile punînd prea multe întrebări. Las baltă capitolul Brasseton pentru a-la aborda pe cel mai delicat al doamnei Vachanski.

— Sînt mulţi europeni, zilele astea, în hotel ?

— Destui, da.

— Belgieni ?

— Belgieni, francezi, americani, ruşi...

Fac cu ochiul.

— Nu prea sînt femei, din păcate, nu ?

— Ba da, vreo două trei.

El îmi aruncă o ocheadă atît de jucăuşe, că ar roşi şi o bucătăreasă.

— Domnul este amator ?

Se apleacă înainte şi îmi şopteşte :

— Vă interesează şi de culoare ? Am adrese bune...

— Rămîne de văzut, caut eu să nu-l dezamăgesc.

Şi mă grăbesc să adaug :

— Între noi fie spus, prefer farmecul slav.

O fracţiune de secundă, am impresia regretabilă că undiţele mele nu vor prinde nimic. Şi deodată începe să muşte.

— Păi, avem o poloneză pe aici, dar nu prea e prospătură.

Ţîrr ! Serviţi-l cald ! Puneţi douăzeci de franci în aparat şi apăsaţi pe manetă.

— Ce înseamnă, că nu e prospătură ?

— 45. Cam mulţişor, nu ?

Înţeleg acum pentru ce Larronde n-a remarcat-o pe doamna în violet. Pe el gagicile nu-l mai interesează dacă au depăşit şaptesprezece ani.

— Arată-mi-o oricum, zic eu, nu se știe niciodată, poate merge...

Rîde.

— În clipa asta se află în salonul mic, își scrie corespondența. Nu vă puteți înșela : o blondă frumoasă care se ține bine.

Îi strecor hîrtia pe care e îndreptățit s-o aștepte. De fapt, un portar de hotel așteaptă întotdeauna o hîrtie. Prezența lui însăși e valoare comercială și conversația lui face multe parale.

Îi cer un plic și o hîrtie cu antetul hotelului și intru în salonul mic cu aerul nevinovat al unui domn care se pregătește să scrie scrisori.

În încăperea cu aer condiționat, cu mobilier modern și viu colorat nu se află decît un domn de o vîrstă înaintată, genul sud-american și o doamnă răspunzînd descrierii pe care tocmai mi-o făcuse sfîntul Petru al hotelului. Culoarea ei blondă este consolidată cu șampoane sofisticate. Are ochi mari de culoare deschisă și trăsături regulate. Puteți să mă credeți sau, dacă nu, să vă decolorați creierul mic cu apă de clor, dar tipa, tipa asta trebuie să fi stîrnit busculada pe vremea cînd îndrăznea să-și spună vîrsta. Acum, tîmplele îi sînt marcate de labagîștei și pungi ușoare (valize diplomatice) îi subliniază privirea movulie, dar e încă o puicuță foarte comestibilă. Genul de surioară care știe multe și mărunte cît boabele de pe arie despre moravurile și bîrlogul animalului ca două spinări. O treabă pentru un bărbat căruia îi place confortul. O companie ideală cînd ai un week-end și nu știi ce să faci. Știe să vorbească, știe să

tacă, știe să fie activă și să nu fie activă, pe scurt un loz bun, o afacere.

Mă instalez la o masă învecinată în așa fel încît să stau cu fața la ea. Scrie iute, cu o mînă nervoasă. Vreme de o clipă în salon se aude doar scîrțîitul peniței ei pe hîrtie.

La sfîrșitul unui paragraf, doamna își ridică puțin capul în căutarea inspirației, ca să continue, și privirile noastre se întîlnesc.

Îi adresez zîmbetul meu numărul 42 bis, cel pe care nu-l utilizez decît în hoteluri de lux și la serate de binefacere, la serate mondene și ceremonii religioase. El se compune dintr-o foarte ușoară răsfrîngere a buzei superioare, însoțită de o imperceptibilă înclinare a bustului și o scurtă intensitate a privirii. Totul nu durează decît opt zecimi de secundă într-o încăpere bine luminată și o secundă — două în penumbră. Sobru, discret și la preț accesibil : e eficient merge la inimă, în suflet, și în acel loc delicat atît de vehiculat de Scandal. Și la urma urmei, cum ar zice cineva * nu cere de mîncare !

Doamna Vachanski primește zîmbetul respectiv ca o femeie cu experiență care judecă bărbații mai de grabă după privire, decît după freză. Răspunde acestui discret omagiu printr-o expresie imponderabilă care oficial nu înseamnă nimic, dar oficios, pentru un băiat cu imaginație înseamnă : „prețul dumneavoastră este și al meu la ora care vă convine. Unde ne ducem ? La mine e cald. Nu vă exprimați cu flori,

* Cineva : celebrul autor căruia îi datorăm o mulțime de citate și de considerații filozofice.

ci cu mîinile. Și grăbiți-vă, viața e scurtă". Și multe alte lucruri.

Mi-am zis că fierul e cald, afacerea idem și că lucrurile s-ar putea să meargă mult mai repede decît un autobuz de pe linia 20 la orele șase seara.

Doamna Vachanski reîncepe să scrie și pentru a-mi justifica prezența, fac și eu la fel.

Îmi scot stiloul cu injecție directă, jet rotativ, umplere cu polarizare subcutanată. Și încropesc o misivă care se va vinde foarte scump într-o zi, la licitațiile Drouot :

Doamnă,

Am intrat în acest salon pentru a scrie unor oameni de departe. Văzîndu-vă însă, atît de aproape, nu mai doresc decît un singur lucru : să vă cunosc. Dacă nu mă considerați prea nebun, nici prea neruşinat, veniți după mine la bar. Dacă nu veți veni s-ar putea să nu mă sinucid, dar mă voi simți trist pînă la lacrimi. Fie-vă deci milă de pe acum.

Respectuos și devotat al dumneavoastră, domnul de la masa vecină.

Ei, ce spuneți reduși mintali ce sînteți ? Vi s-ar tăia respirația, dacă ați avea măcar un pic, nu-i așa ? Nu e clasa una, San-Antonio, doamnelor ? Eu nu sînt doamna de Sévigné : nu-mi ratez corespondența.

Părăsesc salonul și mă apropii de un băiat negru ocupat să admire picioarele încrucișate ale unei doamne albe.

Îl ating în plin păcat.

— Fii amabil : du scrisoarea asta doamnei care scrie în salon.

Adaug la mesajul meu cîțiva sfanți, precizînd că scrisoarea trebuie predată doamnei și nu banii.

Nu-mi mai rămîne decît să mă duc să aștept la bar urmarea evenimentelor. Suspens. Fac pariuri cu mine însumi : vine sau nu vine poloneza ? Oare farmecul atît de eficient al încîntătorului San-Antonio îi va gîdila deajuns cutia cu hormoni pentru a o decide ? Ce vals de Chopin, poloneza asta !

Băiatul de la bar e un negru gras cu părul lins. Poartă o haină albă, cu nasturi aurii și epoleți albaștri.

— Domnul dorește ?

— Un whisky cu foarte puțină apă.

El mă servește. În eleganta încăpere capitonată plutește o muzică voluptoasă. La această oră a zilei barul e gol. Îmi aleg un fotoliu-club la capătul celălalt și aștept privind cum se topește cubul de gheață în lichidul maroniu. Trece așa un sfert de ceas. Pe pick-up bîntuie surorile Peters. Ele cîntă „Tu care treci fără să mă vezi". Îmi spun că tipul din cîntec trebuie să fi fost al naibii de chior ca să nu vadă două doamne atît de țipătoare. Doar dacă era eclipsă totală în ziua aceea. Altă explicație nu văd.

În clipa în care banchiza mea își încheie dizolvarea în whisky, ușa dublă, stil saloon (saloon de la salon), se deschide și doamna Vachanski apare. Din prima ochire pricep că pariul e cîștigat : și-a dat cu roșu în obraji și cu verde, culoarea grădinii de zarzavat pe

pleoape. Genul ăsta de detalii nu înșeală. Cînd o doamnă își retencuiește fațada înainte de a se întîlni cu un domn, asta înseamnă că susnumitul domn nu o lasă rece.

Urgent ! San Antonio joacă marea scenă a prologului. În picioare, zîmbet, gest rotund cu brațul. Trebuie să vezi lucrătura : doisprezece ani de experiență, sistem brevetat de liga intemperanței de la Philadelphia, medaliat cu aur la salonul baroanei Chprountz. Ochiul este în același timp lacom și promițător. Buzele se umezesc, dinții sînt albi, răsuflarea proaspătă !

Doamna se oprește în dreptul mesei mele. Fața ei este mai neutră decît Suedia și Elveția la un loc. Ea mimează cu șic pe marea burgheză curioasă, reprobatoare și un pic disprețuitoare.

— Dumneata mi-ai scris asta ? mă întreabă cu un accent polski pronunțat.

Ține mesajul meu exploziv între degetul mare și arătător, cum ar ține un pansament folosit descoperit într-o ladă de gunoi.

— Am avut această îndrăzneală, doamnă.

— Mare îndrăzneală, într-adevăr.

— Vă mulțumesc că ați venit pînă la bar.

— Vroiam să-mi fac o idee, explică ea fără ca de pe fața ei să dispară aerul acela impermeabil în vigoare la C.C.C.

— Și pot să vă întreb care este concluzia examenului dvs. ?

— Sînteți francez ?

— De jos în sus, de la stînga la dreapta și în sensul acelor ceasornicului. Sper să nu aveți o aversiune pentru acest popor de elită care posedă fotbaliști ca Ujlaki, cîntăreți ca Dario

Moreno, campioni ciclişti ca Graczyck şi pictori ca Picasso ?

În punctul ăsta, ea nu are încotro şi începe să zîmbească.

— Am impresia că vă plictisiţi aici şi că sînteţi în căutare de distracţii ? face ea.

— Nu de distracţii doamnă, ci de companie : dacă o acceptaţi pe a mea, a dvs. va fi preţioasă pentru mine.

Spunînd acestea, împing spre ea un fotoliu. Ea ezită şi se aşează. Orgoliul meu spumegă ca o şampanie scuturată înainte de a fi servită. E un fenomen în felul lui, acest San-Antonio, nu ?

— Vreţi să-mi faceţi plăcerea să beţi cu mine ?

— Cu plăcere.

Peste o oră sîntem cei mai buni amici din lume. I-am înşirat braşoavele mele, ea mi le-a plasat pe ale ei. I-am spus că sînt directorul unei întreprinderi cu mare capital (capitalul face întotdeauna bine la o luare de contact, chiar dacă interlocutoarea nu e venală) şi că am venit cu doi dintre acţionari într-o călătorie de studiu în Katanga în speranţa să punem pe picioare o afacere de import-export.

Doamna mă informează că este soţia ataşatului cultural al Poloniei la Paris şi că a venit la E-ville să viziteze o prietenă. Îi propun să ia masa cu mine şi pînă la urmă acceptă.

Merge bine, băieţi. N-am nevoie să vorbesc curent în Braille, nici să ştiu să citesc surdomuta ca să-mi dau seama că nu e insensibilă la farmecul meu.

Ne despărțim trîntindu-ne un rendez-vous peste o oră. Urc în cubul meu să mă fac superfrumos. Mi-am cumpărat un costum crem care ar face să se brînzească de ciudă un castron de frișcă. Cu cămașă albă și cravată în dungi negre și gri am să dau gata toate păstorițele din fosta colonie. Îi trag o pulverizare, mă pomponez, mă parfumez, mă pun la punct, mă lustruiesc, mă decapez, mă recapez, îmi fac manichiura, pedichiura, acupunctura, mă clorofilizez, mă masez, mă relaxez, mă spăl pe dinți.

Mă înființez în camera lui Bérurier ca un adevărat manechin de modă. Grasul tocmai visează că taie în felii pădurea de la Fontainebleau și executa zgomotul adecvat. Îl zgîlțîi.

Se așază în fund. Seamănă mai degrabă cu un ocean la suprafață.

— Ce-i ! rîgîie el. Plecăm ?

— Ies în lume, anunț eu. Pinuche și cu tine aveți tură liberă astă seară. Nu faceți ștrengării în afara orașului, regiunea nu e prea sigură. Ossobucii bîntuie prin împrejurimi.

— Lasă-ne niște biștari și nu te ocupa de celelalte, declară Grasu. Ce cald e în satul ăsta !

Îi acord o subvenție rezonabilă și o iau din loc.

*

* *

Doamna Vachanski a făcut și ea cheltuieli cu toaleta.

Poartă o rochie cu imprimeu albastru și alb lipită de trup, care îi desenează formele încă apetisante.

Avînd în vedere clima, îmi spun că nu voi șovăi să-i fac o schiță de cadastru cînd se va ivi ocazia. Or, îmi șoptește mie o păsărică cică o astfel de ocazie s-ar putea ivi curînd.

— Unde să vă duc ?spun eu. Mi se pare trist să iau masa la hotelul la care locuiesc.

— Haidem atunci la Guest House.

— Unde este ?

— Lîngă aeroport, un loc foarte select unde se poate mînca destul de convenabil.

— O.K., să chem doar un taxi...

— Nu merită : am închiriat o mașină.

Într-adevăr, la cincizeci de metri de hotel staționează un Chevrolet decapotabil. Cucerirea mea se așază la volan. Cînd se așează rochia subțire i se ridică descoperind privirii mele binevoitoare un picior nu lipsit de farmec.

Parcă am fi într-un film a cărui acțiune se petrece la Santa-Monica. E cald, soarele ciudat de roșu incendiază fațadele albe și simt pătrunzîndu-mi în corp o emoție tainică *.

Doamna conduce bine, cu o elegantă ușurință. A răsucit butonul radioului și postul local (singurul ce poate fi captat) ne oferă o retransmisie integrală a „Bhananhiei", operă bufă în trei mese și o mie de calorii.

— Ați venit singură la E-ville ? întreb eu cu inocență.

— Da. Îl frecventez destul de puțin pe soțul meu.

* Bine spus, nu ?

Zîmbește. Eu scot laba peste portieră ca să mîngîi vîntul. Nu-i rău să te lași transcărat de o puicuță într-o caleașcă atît de confortabilă.

— Și nu locuiți la prietena pe care ați venit s-o vizitați ? Cînd faci, o astfel de deplasare, nu e normal să locuiești la oamenii pentru care ai venit ?

Ea mă cadorisește cu o ochiadă bizară.

— Ador să fiu independentă.

Nu merită să insist. Doamna își are concepția ei despre viață. Presupun că pentru a o trage de limbă va fi nevoie de tact și de răbdare. Nu e o persoană ușor de manevrat. Acum, mă săcîie o ideie : o fi cu adevărat amestecată în afacerea aceea de crimă ? Să fi fost în Franța, aș lua-o tare ca să ajung la un rezultat, dar în țara asta africană despre care nu știu nimic și în care e o permanentă agitație, nu prea mă simt în elementul meu, cum ar zice un caloriferist care mi-e prieten.

Guest House este o minune a artei moderne. Ceva între un hotel de mare lux și un motel. O clădire centrală ultra-șic, cuprinzînd baruri, fumoare, sufragerii, se află la marginea drumului. În spate se află o mulțime de bungalouri.

Propun însoțitoarei mele să dăm pe ecluză o tărie înainte de a ne așeza la masă, dar ea preferă să treacă pe loc la îngurgitare. Nu insist. Mă conduce la eleganta sală de ciuguleală, în care niște funcționari, industriași și ștabi străini se alimentează, vorbind în șoaptă, de parcă s-ar fi adunat să privegheze rămășițele pămîntești ale unui personaj important.

Sînt cu un pas în urma doamnei pe care am lăsat-o să intre întîi și atunci observ un foarte mărunt incident.

Un tip al cărui craniu are tot atîta păr cît o carapace de langustă și care șade în fața unui lobster-cocktail a crezut o fracțiune de secundă că doamna Vachanski e singurică și a schițat o mișcare pentru a o întîmpina. Trebuie să spun că eram mascat de planta uriașă de lîngă ușă. Chelul și-a dat seama de gafa lui și s-a așezat iute la loc. Cucerirea mea nici măcar n-a clipit. Îmi iau un aer de indiferență superioară și o escortez pe poloneză pînă la o masă lîngă o grădină interioară în care o fîntînă gîlgîie în mijlocul unui bazin. Sînt și bananieri pitici, bougainvillieri, oleandri... o feerie, ce mai !

Chelul trebuie să fi avut patruzeci de ani. Dacă nu și-ar fi dat bila cu glaspapir, ar fi avut poate o coroană de păr, dar tipul are curajul opiniei și în plus ține să-și poleiască scăfîrlia. E bine făcut, are fălci pătrate, ochi limpezi, un nas cam turtit și poartă un costum de șantung verde ca apa, o cămașă crem și o cravată tête-de-nègre.

Dacă doamna Vachanski l-ar fi salutat mi s-ar fi părut normal, dar ea trece pe lîngă masa creștului fără să-i arunce o privire. La rîndul lui, tipul se cufundă trup și suflet în contemplarea lobster-cocktail-ului cu o atît de intensă voință de a nu ne privi că trebuie să aibă crampe la ceafă.

În memoria mea fidelă, revine textul biletului găsit în haina lui Béru : *„Atenție ! Bărbatul chel care se găsește la două locuri distanță e*

înarmat. Îi servește drept gorilă". Oare acest client fără păr de la Guest House și chelul de la serata congoleză să fie una și aceeași persoană ?

— Ce doriți să mîncați ? întrebă doamna parcurgînd uriașul meniu.

— Specialități locale, spun eu ; cotlete de misionar protestant și pleoape de fluture, de exemplu.

Ea rîde.

— Nu rîdeți. La Paris nu aveți un local atît de civilizat !

Facem meniul și ea pune mîna pe geantă.

— Îmi dați voie să mă duc să mă pieptăn puțin. Mașinile astea decapotabile sînt primii dușmani ai coaforilor.

Se scoală și dispare. Și ce face în timpul ăsta adorabilul San Antonio, cel iubit de cucoane ? Ei ? Ei bine, el face ca Pascal : gîndește. Și la ce credeți că se gîndește el, bandă de pantalonigoi-pe-dinăuntru ? Ei ? Își spune că doamna nu s-a dus numai să-și grebleze peluza, ci că va lăsa la toaletă un mesaj pentru drăguțul coleg cap-de-ou. Și aș paria pe o firmă de spălătorie contra un spălător de vase că în mesajul acela e vorba cît se poate de sigur de unicul fiu mai mare, unic și preferat al lui Felicie.

Aștept întoarcerea doamnei Vachanski privind zbenguiala păsărilor multicolore într-o cușcă ceva mai mică decît palatul Louvre. Un bengali mai șmecher are pretenția să cucerească o papagaliță, dar o pasăre a paradisului face să-i zboare fulgii și se cîntă *Nu te ocupa de Amélie* apoi ultimul act din *Mimi Pinson.*

Dulcineea mea se întoarce. Ca printr-o minune, abia s-a așezat că un picolo intră spunînd :

— Domnul James Hadley este chemat la telefon !

Tipul păros ca un sifon se ridică înțată și iese.

Masa noastră intimă începe. O întreb pe însoțitoarea mea care îi este prenumele și ea îmi mărturisește : Maria. Îmi place. E scurt, simplu, ușor de manevrat. Nu ocupă loc în buzunar, nu atîrnă greu și cu o simplă husă de nailon puteți să-l conservați foarte multă vreme.

— Și dumneata ? întrebă ea.

Antonie, o informez. Cam desuet, nu-i așa ?

— Dimpotrivă. E un prenume solid și distins.

Eu, galant cît treizeci și șase de militari plecînd în permisie cu trenul din Blue-Bell Girls *, oftez :

— Antonie și Maria. Maria și Antonie.

Să frîngi o cărămidă în două, nu alta ! Maria roșește. E momentul să-i plasez papagalul meu congolez *number one*. Încep să-i vorbesc despre ochii ei, despre parfumul ei, despre sărutările ei. Îi explic că am făcut un vis minunat ; cică plecaserăm amîndoi și ne plimbam departe de orice privire indiscretă și că niciodată doi amanți n-au cunoscut o seară mai plăcută.

I se încrețește pielea, îi sar pigmenții. Am prins-o de unde trebuie, cum spunea un rabin care mi-a plăcut foarte tare. Niște șampanie peste asta și îmbrățișările nebunești sînt pe aproape.

* În românește, în original.

În timp ce îmi execut muzica de anticameră, supraveghez comportarea lui James Hadley. După ce s-a întors de la bîrlogofon, domnul în chestiune își termină lobster-cocktail-ul și cere nota. Apoi o șterge fără să ne fi adresat măcar o privire. Să mă fi înșelat în legătură cu presupusul aranjament al Mariei și al chel-boss-ului ?

Să fie oare un efect al căldurii asupra organismului meu zdruncinat de călătorie ? Să mă păzesc de miraje. Nu uita, viteazule San Antonio, că ești în Africa, pămînt al fantasmagoriei, al magiei și al nucilor de cocos.

Degustăm din mușchiul de gazelă cu sos de mentă, savurăm midiile marinărești cu icre de griș și nu lăsăm decît ambalajul de la tapioca în ulei.

Băiatul de adineauri reapare în sală și începe să facă slalom printre mese. Ce-mi dă oare certitudinea că va veni la masa noastră ? Într-adevăr, frumosul tînăr se apropie de noi. Se întoarce spre Maria.

— Doamna Vachanski ? întreabă negrul.

Ea admite și băiatul șoptește.

— Vă cheamă o doamnă la telefon.

— Trebuie să fie prietena mea Estella, spune ridicîndu-se. Scuzați-mă.

Mă ridic galant, avînd în vedere că Félicie, buna mea mamă, mi-a dat o educație solidă. Maria se îndepărtează iar eu cer nota. Dacă pe ea o caută prietena Estella, eu sînt arhiepiscopul de Canterbury.

Un al șaselea simț, cel mai puțin cunoscut de cucoane, dar cel mai util în vinovata mea industrie, mă avertizează că pe Maria Vachanski o

cheamă numitul, sau mai bine zis supranumitul, James Hadley.

Oricum, convorbirea nu durează, ceea ce îmi confirmă impresia că pe Maria a chemat-o un bărbat şi nu vreo surioară. Maria se întoarce aproape imediat. E numai zîmbet.

— Ea era, spuse ea. Mă roagă să vin să bem o cafea. I-am spus că sînt în compania unui prieten francez şi desigur sălbatica asta moare de curiozitate să vă cunoască. V-ar deranja să mă însoţiţi ?

— Deloc, dar mi-ar plăcea atît de mult să ne plimbăm puţin împreună. E primul meu clar de lună congolez şi n-aş vrea să-l ratez.

— Nimic nu ne împiedică să hoinărim în drum spre Estella.

— Bună idee.

Sîntem în plină escapadă. Noaptea seamănă cu o catifea umedă. O briză bine venită agită frunzele de palmieri atît de academice ale copacilor. Păsările nocturne cîntă femelelor lor frumuseţile diurne, aşa cum îndrăgostiţii cerebrează noaptea, complice a zburdălniciilor lor.

— Prietena dumneavoastră locuieşte departe ?

— La vreo zece kilometri. Dincolo de aeroport, într-un loc de vis, pe malul unei ape...

Cauciucurile automobilului miaună uşurel pe asfaltul înmuiat al drumului. Curînd o luăm la stînga, imediat după aerogară. Acest drum secundar traversează o pădure cu copaci uriaşi pe trunchiul cărora plantele parazite desenează ornamente ciudate. Umbra este deasă. Maria aprinde farurile. Maşina se zgîlţîie puţin din cauza şleaurilor. Întind braţul stîng peste umă-

rul şoferiţei şi vîrful degetelor mele îi atinge decolteul. Pielea ei este mătăsoasă, caldă, emoţionantă. Mă emoţionează.

Îmi precizez mîngîierea. Ea oftează.

— Vom face un accident, Antonie.

— Ce-i drept, admit eu ar fi mai prudent să ne oprim.

— Puţin mai departe. E o mină de cupru în apropiere şi sînt nenumărate barăci în partea asta a pădurii.

Mă las pilotat. Fie vorba între noi şi cîrciumioara de pe strada dumneavoastră, mă gîndesc mai puţin la anchetă acum. Sînt circumstanţe în viaţă cînd trebuie să ştii să trăieşti în prezent.

Parcurgem vreo trei mii de metri. Strada e din ce în ce mai proastă, pădurea din ce în ce mai deasă, luna din ce în ce mai puţin vizibilă şi dorinţa mea de a practica asupra Mariei Vachanski lucruri interzise de legea circulaţiei din ce în ce mai vie.

Îi dau de înţeles prin atingeri repetate la care ea nu rămîne insensibilă.

— Suporţi greu tropicele, murmură ea scoţînd cheia din contact.

A garat maşina într-un fel de luminiş şi cînd motorul se opreşte, o linişte groasă se lasă peste noi. În afară de linişte peste mine se lasă şi doamna Vachanski. Rămîn baobab.

Ea trebuie să-şi fi cumpărat rochia de la o dansatoare de strip-tease : trei capse, pe care e suficient să apeşi, şi ai obiectul fără ambalaj. O minune ! Femeile sînt ca şi casele : îmbătrînirea începe cu acoperişul, dar pereţii rămîn

buni. Să vă fac o revelaţie, fraţilor, ca să vi se lumineze cadranul solar : doamna e în pielea goală sub rochie. Absolut. Are aproape o jumătate de secol şi îşi permite să umble fără să-şi condolideze sînii cu beton. O performanţă, nu ? Cînd vezi aşa ceva uiţi şi de poliţie, şi de Africa şi de bunele maniere. I-am interpretat rapid *Nopţile nebunatice de la Petersburg,* fiindcă nu sînt retrograd. În plină pădure virgină, băieţi ! În stilul ăsta, biata pădure n-o să-şi mai păstreze multă vreme păsărica. Mangotierii fac bravo, arborii de piper seamănă roată împrejur, baobabii se cred stîlpul comun al şcolilor laice ! Ca să nu mai vorbesc de o pasăre care se joacă de-a vede-tot făcînd un scandal de toţi dracii.

După *Nopţile nebunatice,* urmează *Volga în flăcări.* Ce pricepere, doamne ! Dacă doamna asta n-a citit Kamasutra, trebuie s-o fi scris cu siguranţă. Nu ştiam că în Polonia sînt vulcani. Deci e adevărat : franţuzoaicele se pricep grozav la geografie.

Îmi face lotusul desfrunzit, eu îi răspund cu candelabrul chinezesc (dacă tot sîntem în Asia, să rămînem aici) ; ea mă învaţă figura cu marţianul, eu o învăţ tabachera cu arc. Şi dă-i, nene. Sîntem dotaţi : fiecare e la fel de bun profesor şi elev. Nu ştiam nimic despre celebra poziţie poloneză pe care Chopin i-a explicat-o lui George Sand : Varşovice-versa ! Nu pot să vă explic aici, pentru că mai sînt şi copii sub şaisprezece ani care ascultă, dar dacă doamnele îmi vor acorda o mică întîlnire într-un colţ discret, promit să le învăţ în mai puţin de douăsprezece lecţii.

Cum spunea un bătrîn negustor de pepeni ; îmi place să mănînc o felie, numai să nu aibă sîmburi. *

De aici vine tot răul, băieţi : tocmai că felia mea e cu probleme. Şi problemele sînt mari cît ale răposatului Chamberlain.

* Joc de cuvinte intraductibil : în franceză pépin înseamnă sîmbure, dar şi complicaţie, dificultate

CAPITOLUL VI

Brava mea însoţitoare zace *în the car,* extenuată. Portjartierul ei s-a prins în cercul volanului şi cînd încearcă să-l recupereze un sunet de claxon izbucni ca un răget la lieziera pădurii, stîrnind ecouri adormite şi provocînd fîlfîiri de aripi înnebunite.

— Aici măcar nu riscăm să trezim vecinii, observ eu.

Ea rîde uşor amuzată şi se strecoară lîngă mine pisicoasă, recunoscătoare, satisfăcută (sper cel puţin).

— Antonie, şopti ea ; eşti un băiat minunat.

Mă bucur că mi-o spune. O atestare în plus, de pus la dosar ! În ziua în care îmi voi despacheta scrisorile de mulţumiri, scrisorile de dragoste şi lista cuceririlor mele va fi un balamuc în regiune.

— Pune radioul, dragule, oftează ea. Liniştea asta acum e crispantă.

Docil umblu la butonul aparatului (sînt dotat) şi o muzică dulce se aude. E o congoleză care cîntă un cîntec de leagăn copilului ei în dialectul fóskaho, atît de drag lui Pierre Loti. Cuvintele, cred, au rămas în memoria tuturor :

Kakaho cho y'a bono.

Eleska Ceteski etc.

Îţi gîdilă glandele lacrimale pînă în uter. E în acest cîntec o nostalgie care vorbeşte măruntaielor, cum se spune la sucursala Olida din Caen.

Deodată, am o impresie stranie. Îmi pare că percep un fel de alunecare furişă în spatele maşinii. Cum la această oră reptilele dorm, zgomotul ăsta suspect mă neliniştește.

— Ce ai, dragostea mea ? oftează doamna gîndurilor mele licenţioase.

— Zgomotul ăsta...

Mă ia de mînă şi mi-o mîngîie încet.

— Iubitule, sîntem în junglă, nu în grădinile de pe Champs Elysées.

Are dreptate. Pentru a-i mulţimi de această observaţie îi votez o nouă ventuză, zisă şi patina supremă care l-ar face ridicol pe campionul *of the world* la patinaj artistic pe pistă cu zgură.

Abia i-am lăsat labialele, ca să iau o nouă gură de oxigen pentru consumul meu personal, că de o parte şi alta a rablei, răsar patru umbre sumbre. Cînd vă spun că sînt sumbre, puteţi să mă credeţi. Sînt umbre de negri îmbrăcaţi în negru. Aveţi o idee mai bună ?

Maria Vachanski scoate un ţipăt.

— Ossobucii ! Îmi aruncă ea într-un oftat îngrozit.

Nu are timp să-mi țină o conferință cu diapozitive despre moravurile acestui popor al junglei.

În mai puțin timp decît îi trebuie unui hipopotam ca să spargă o alună în dinți, sîntem prinși, înșfăcați, extrași, răpiți, duși. Maria urlă atît de tare că pe lîngă ea Maria Callas ar părea că interpretează *„Preludiul la după-amiaza unui afon"*. Ecoul însă face ca aceste țipete să fie derizorii. Al dumneavoastră prea iubit San-Antonio, la rîndul său, e mai puțin la largul lui decît în piața Concorde. Prefer să mă bat cu vagabonți, agenți secreți, criminali și tot ce vreți, dar mărturisesc că sînt derutat de acești adversari neobișnuiți. Doi mastodonți cu ochii lucitori de carnivor mă duc în străfundurile pădurii. Picioroangele mele nici nu ating pămîntul. Ce se va întîmpla, pot ghici fără să citesc în zațul de cafea. Îmi vor tăia gîtul ca unei oi și o vor supune pe Maria unei ședințe de rachete de junglă pe lîngă care, ceea ce s-a întîmplat în mașină o să pară o glumă amabilă.

Parcurgem astfel vreo mie de metri și ajungem la o baracă părăsită și șantalie, în care lucește o lumină palidă.

Sînt catapultat înăuntru și aterizez brutal pe o podea de pămînt bătătorit, presărată cu resturi de alimente.

Cînd m-au smuls din tărăboanță, Osobucii m-au căutat prin buzunare, să se asigure că nu am arme. Nu aveam... în buzunare. Dar prietenul meu Poc-poc se află la subțioara mea stîngă, ingenios susținut de o teacă de piele numită *holster*.

Acești domni sînt prea primitivi pentru a ști lucrul ăsta. Mă prefac că m-am rănit căzînd și vîr mîna prin deschizătura cămășii de parcă aș suferi cumplit și aș vrea să-mi masez pieptul. Dreapta mea prinde mînerul gofrat al pușcociului. În venele mele zvîcnește un sînge proaspăt. Cu o ușoară apăsare a arătătorului ridic piedica de siguranță și cît ai clipi scot unealta din teacă. Cei patru Osobuci sînt înarmați și ei, dar nu au decît cuțite. Și scobitorile alea, în plus, sînt vîrîte în cingătoare.

— Labele sus, iute ! Strig eu sperînd să vorbească franțuzește sau măcar să înțeleagă.

Cel mai mare din cvartet pune mîna pe mînerul țăpușii. Eu trag. Înghite boaba drept în inimă și se prăbușește fără să fi reușit să-și scoată cuțitul.

Maria Vachanski, ghemuită într-un colț al barăcii, își acoperă ochii cu mîna desfăcînd bine degetele. Ceilalți trei prieteni se uită la defunctul lor tovarăș, cu mare neîncredere. N-au înțeles încă prea bine prin ce minune pistolul ăsta a ajuns în mîna mea și a început să scuipe plumbi.

— Mîinile sus ! repet eu.

Unul dintre ei pricepe și se grăbește să-și ridice brațele lungi ; ceilalți fac la fel. Mă apropii de ei trecînd pe la spate și le salt cuțitele.

După care mă întorc spre duioasa mea prietenă.

Vino, Maria, mergem acasă, reprezentația s-a terminat.

Ea se ridică și vine lîngă mine fără să scoată un cuvînt (nu poate să facă totul). Brutalitatea

şi rapiditatea evenimentelor au năucit-o. Merge aşa cum trebuie să meargă cîştigătorul cursei Strasbourg—Paris cînd ajunge la Villette.

O elementară prudenţă mi-ar porunci să-i împuşc pe cei trei şmecheri pentru a evita o nouă lovitură gogonată, dar ştiţi ce inimă bună are San-A ! Nu mă pot hotărî să lichidez trei oameni cu sînge rece, chiar dacă cei trei ar fi dorit de fapt să mă taie pe mine feliuţe.

— Ştii să numeri pînă la zece ? îl întreb pe unul din cei trei voinici.

— M-ar cam durea, îmi răspunde el. Ar fi păcat să fac aşa ceva cu brevetul meu superior cu menţiunea bine.

După cum vedeţi, poţi avea şi surprize.

Ies din încurcătură cu o glumă ca să-mi maschez descumpănirea.

— Atunci, dacă te pricepi la contabilitate, contează pe îndemînarea mea. Primul care iese din cabana asta mai devreme de zece minute o să-şi ajungă din urmă colegul în paradisul negrilor.

Am zis şi ies de-a-ndăratelea, cu pistolul aţintit asupra ex-antagoniştilor mei.

Odată ajuns afară, aştept cîteva secunde să văd ce fac ei. Nu mişcă. Atunci fraţilor, coatele pe lîngă corp şi dă-i. Frica dă aripi.

O iau pe Maria Vachanski de mînă (numai de acolo n-o mai luasem) şi o trag după mine spre maşină.

De data asta, la volan se aşează marele Eu-însumi, acest supraom despre care v-am mai vorbit, mi se pare, într-un loc. Nu că Maria ar

conduce rău, dar gîndesc sincer că eu conduc mai bine şi, în orice caz, mai repede.

Manevră rapidă pentru a face stînga împrejur. Apăs pe ciuperca acceleraţiei. Asta măcar, vă jur, nu e veninoasă.

*

* *

Abia cînd ajungem la lumină Maria îşi regăseşte glasul şi chiloţii care zăceau pe covorul chevrolet-ului. Îl foloseşte pe primul şi îi pune pe ceilalţi.

— Groaznic, bîiguie ea. Dacă ar fi să moară oamenii de frică, aş fi murit adineauri... Noroc că erai înarmat !

— Ai avut dreptate, glumesc eu, pădurea congoleză nu e pădurea Boulogne. Poţi să te distrezi la fel de bine, dar primejdiile sînt mai mari. Şi prietena ta Estella, ce facem cu ea ?

— Nu mai am curajul să-i fac o vizită acum, am să-i telefonez. Şi apoi...

— Apoi ?

Ea arată cu mîna în jurul ei.

— Cred că nu arăt prea bine.

Garez caleaşca lîngă hotelul Albert I şi intrăm în stabiliment.

Surpriză pentru eminentul San-A. Trecînd prin uşa rotitoare, îl zăresc în hol pe chelul de la Guest House, sus numitul James Hadley. Şade pe un scaun şi aşteaptă. Eu unul, San-A., fac prinsoare pe o pălărie rotundă contra unui sfert de miel că el pe Maria o aşteaptă. Văzînd-o cum

apare, acest găgăuță are aceeași mișcare de întîmpinare ca adineauri la restaurant. Apoi iar mă vede și se așază la loc de parcă ar fi la dentist și nu i-ar fi venit încă rîndul să intre să-i frezeze molarul.

Maria trece prin fața lui, fără să-l privească.

— Ce facem, iubito ? întreb eu.

— În ce mă privește, mă duc să mă culc, mă avertizează doamna Vachanski. După astfel de emoții...

E într-adevăr foarte palidă. În mașină i-am consumat rujul de buze, roșul de pe obraz, rimelul de pe gene, verdele de pe pleoape.

Îmi întinde mîna. Eu i-o sărut.

Aplecîndu-mă, trag cu ochiul la fizionomia lui James Hadley. Constat atunci că omul acesta nu are decît un ochi : stîngul. Ochiul drept și l-a comandat de la Murano prin colet recomandat.

E o imitație frumoasă. Ai crede că are expresie ! Trebuie să fie un om cu posibilități. Ochii de sticlă cu expresie costă o avere.

După ce m-am despărțit foarte galant de poloneza mea, mă duc în camera lui Béru. Nimeni și nici în camera pensionarului. Cei doi gentlemeni îi trag probabil un chefuleț la ora la care dau la tipar aceste rînduri. Mă duc deci în ultimă instanță, cum ar zice un judecător, în camera mea.

Abia am păsit peste prag, că mă și opresc. Cel de al șaselea simț al meu intră instantaneu în alertă. Și totuși camera e goală. De unde vine atunci această senzație bizară care mă pătrunde ? Mi se pare că s-a schimbat nu știu ce

în încăperea asta. Caut și ca întotdeauna cînd caut ceva, găsesc : cineva a fost aici în absența mea și a percheziționat locul...

Nu ignorați desigur că am o memorie vizuală extraordinară. Ochiul meu are rigoarea unui aparat fotografic. Vede tot, înregistrează tot. Îmi dau seama că unele obiecte nu mai sînt la locul lor obișnuit.

Valiza pe care am cumpărat-o adineauri, de exemplu, și care se găsea pe plasa port-bagaj este acum pe jos. Capacul este deschis. Tipul care a venit să inspecteze locurile (și care ar putea foarte bine să fie omul cu bila lampion) nu trebuie să fi găsit ce-și dorea aici, ținînd cont că bagajele mele sînt reduse la cea mai simplă expresie : am cumpărat costumul pe care îl am pe mine, ceva lenjerie de corp și o trusă de toaletă.

Zîmbesc ironic. Apoi zîmbetul meu încremenește ca picăturile de lumînare pe marmura unei noptiere. Mă reped la vechiul meu costum, îi explorez buzunarele și scot un răget care mi-ar da dreptul să fiu considerat leu dacă aș face demersuri în acest sens la prefectura departamentului Rhône.

Am de ce să-mi dau picioare în fund pînă cînd s-ar produce electricitate, băieți ! Păstrasem portofelul luat de la vila Dupont de pe cadavrul lui Hans Sufler. Dar acest portofel a dispărut. Se afla în buzunarul interior din dreapta al hainei mele. Acum adio. Ce bou am fost ! Îi stă bine comisarului San-Antonio ! E grozav supermanul ! Pfui !

Chiar merita să mă dau drept bancher și să povestesc gogoși roată-împrejur.

Reconstitui totul cu o claritate stupefiantă : o curtez pe Maria Vachanski, iar ea are atîtea să-și reproșeze cît drumul de la Paris la Nisa. I se pare suspect acestei aproape semicentenare amorul fulgerător pe care l-a inspirat frumosului mascul *. Poloneza are capul pe umeri.

Așadar, mă duce să halesc la Guest House unde are întîlnire cu Chelul. Intrînd, îi face semn să nu miște, apoi se duce la toaletă să-i scrie un mesaj. Ea lasă vorbă și ceva mărunțiș chelnerului ca să-l cheme pe James Hadley și să-i dea biletul.

În țidulă, îi cere complicelui ei să meargă la Albert I să cotrobăie prin iatacul meu în timp ce ea mă va reține în fustele ei. Omul-cu-sulfură-în-orbită se execută. El o întinde de la restaurant se înființează la hotel, îmi percheziționează bagajul sărăcăcios și descoperă hîrtiile răposatului Hans Sufler. Dintr-o dată se stîrnește zvon de bătălie.

El telefonează de urgență însoțitoarei mele pentru a o anunța ce se întîmplă.

Draga de Maria care avea deacum oarecari bănuieli, pricepe că sînt un sticlache pornit pe urmele ei parfumate. Ea pune să se organizeze o capcană în pădure și îmi toarnă povestioara cu prietena Estella care ar dori atît de mult să mă cunoască. Eu marșez. Ne distrăm puțin. Domnii din pădure sosesc urgent și ne răpesc dar eu scap din ghearele lor. Lovitura e ratată pentru doamna Vachanski.

* Nu vă faceți griji pentru gleznele mele, port moletiere sub nădragi.

Sfîrșitul primei runde. La egalitate de fapt. Ea știe acum cine sînt, iar eu am reușit să evit capcana. Mai departe ?

Mă duc să beau un pahar cu apă, ceea ce mi se întîmplă rar și numai în cazurile grave. Îmi umezesc apoi fața ca să gîndesc mai bine. Răcoarea e sfetnic bun.

„Micul meu San Antonio, mi se pare mie că se pregătesc lucruri grave. Și mi se mai pare că aceste lucruri vor avea loc într-un viitor atît de apropiat că poate a și început. Dacă ai încredere în bătrîna ta experiență nu te băga în cîrpe ci pornește-o elicopresto la drum de război... E drumul gloriei și al onoarei. Amin !"

Ridic receptorul.

— Dați-mi-o, vă rog, pe doamna Vachanski.

Cu mîna mea liberă iau o țigară și o aprind. Trec cîteva clipe, apoi telefonista mă anunță că la poloneză nu răspunde nimeni.

— Doriți să o cuătăm la bar sau în salon ?

— Inutil, mulțumesc.

Las receptorul, trag un fum și ies din cameră stingînd lumina.

CAPITOLUL VII

Mă duc eu însumi pînă la bar să arunc o privire. Maria nu este acolo și nici în salon iar Chelul cu ochiul made în Italy a dispărut și el. O iau deci înspre prietenul meu portarul.

El îmi virgulează o ocheadă jucăușă.

— Domnul mai este partizan al farmecului slav ?

— Din ce în ce mai mult, îl asigur eu. Apropo, n-ați văzut-o pe doamna Vachanski ?

— A ieșit acum o clipă.

— Singură ?

— Da.

— Credeam că e cu un prieten : un tip chel care ședea acolo ?

El are un aer evaziv.

— N-au ieșit împreună, în orice caz.

— Apropo de ieșit împreună...

— Da ?

— Nu ştiţi unde s-au dus cei doi prieteni ai mei ?

— Nu, domnule, n-au spus nimic. E drept că au plecat în mare grabă cînd le-a venit taxiul.

Tresar,

— Au luat un taxi ?

— L-au comandat îndată după ce au primit telefon.

Asta-i bună, sună clopoţelul sub scăfîrlia lui San Antonio. Béru şi Pinaud au primit o chemare telefonică la Elisabethville unde nu cunosc pe nimeni ! E de necrezut, e fantastic şi mai ales îngrijorător.

Îl rog să mai spună odată. Apoi întreb :

— De unde venea chemarea ?

— Păi din oraş, domnule.

— Şi pe cine au cerut ?

— Pe locatarul camerei numărul 404 *.

Misterul se îngroaşă.

— Aş vrea să regăsesc taxiul care i-a vehiculat pe prietenii mei. Lucrul trebuie să fie posibil, pentru un bărbat atît de inteligent ca dumneavoastră, zic eu.

Îi strecor de un fripturoi porţie adulţi. El îl bagă atît de repeđe în buzunar că mă întreb o clipă dacă i l-am dat într-adevăr.

— Destul de uşor, domnule,

Portarul ridică telefonul, formează un număr cu vîrful pixului.

— Taxiurile Van Houten ? întreabă el.

I se răspunde „da“ în valonă.

* Cea pe care o atribuisem Grasului care visează să stăpînească un Peugeot.

— Aici Albert I, anunță regele cavaler al portarilor congolezi de hotel. V-am cerut în seara asta o mașină, sînteți la curent ? Bine. S-a întors ? Foarte bine, spuneți-i să vină aici imediat.

Închide telefonul.

— Aveți noroc, șoferul tocmai se întorcea la terminarea serviciului.

Noroc ! Sper. Această dispariție a perechii Béru-Pinuche nu-mi spune nimic bun. Urmîndu-mi seria de deducții, cred că după ce a descoperit cine sînt, James Hadley a întreprins o rapidă și discretă anchetă în hotel.

A aflat astfel că nu sînt singur și a hotărît să-mi neutralizeze colaboratorii. În timp ce Maria și colorații se ocupau de mine, el se ocupa de Béru și de scumpul nostru pensionar.

Bietul Pinúche ! Și cînd te gîndești că la ora asta el ar fi trebuit să fie la barul lui ! Drept pensie, riscă foarte tare să se retragă în stomacul unui leu !

Reflecțiile mele sînt întrerupte de sosirea șoferului de taxi. E un negru superb de aproape doi metri, îmbrăcat cu o haină de doc albastru.

Zîmbetul lui ar face o avere la firma de pastă de dinți Colgate, iar părul lui ar face tot atîta la uleiurile Cadoricin. Cred de altfel că ar putea realiza o a treia avere la Eminence.

Își ține în mînă șapca plată, stil american, albastră cu vizieră albă.

— Tu m-ai chemat, domnule ?

— Aș vrea să știu unde i-ai dus pe cei doi domni pe care i-ai luat de aici în seara asta ?

El rîde şi strălucirea danturii lui îmi sare în ochi.

— Am dus pe ei la Bokono, dom'le.

— Unde-i asta ?

— Dacă vrei de duc.

— O.K.

Pornesc după el. Pilotează un mercedes senzaţional roşu aprins. Mă instalez lîngă el pe bancheta din faţă.

— Prietenii mei nu ţi-au spus nimic ?

— Au spus la mine să-i duc la Bokono, dom'le.

— Altceva nimic ?

— Nu, dom'le. Vorbeau că se duc după un prieten pe nume Tonio sau aşa ceva.

Exact ce m-am gîndit : i-au păcălit pe colegii mei spunîndu-le că îi chem.

— Bokono e departe ?

— Tocmai la nord de E-ville, dom'le.

— S-au dus într-o casă ?

— Nu ştiu, dom'le. Îi aştepta cineva cu o maşină de teren, ca un jeep, dom'le, ştii ? Doar mai mare.

Mă cutremur. O maşină de teren ! Asta înseamnă că i-au dus în junglă. Şi dacă i-au cărat atît de departe, în mod sigur nu era ca să le arate peisajul.

În curînd ajungem. Şoferul se opreşte la o întretăiere de drumuri. Nu sînt decît cîteva case izolate, mai degrabă nişte hangare în care sînt păstrate probabil maşinile agricole.

— Aici e, îmi spune şoferul.

— Şi maşina cu care au plecat pe ce drum a luat-o ?

Îmi arată calea cea mai îngustă.

— Pe acolo.

— Excelent, să mergem și noi.

Șoferul scutură din cap.

— Nu se poate dom'le.

— De ce ?

— Nu sînt locuri sigure. E plin cu ossobuci în pădure. Și e foarte răi. Unii mai sînt încă și canibali...

Mă enervez.

— Doar n-o să te dezumfli, colega. Cu mine ești în siguranță, sînt înarmat.

El scutură din cap cu aceeași fermitate răbdătoare.

Aș putea eu să am douăsprezece automate *bozooka* în jurul burții și o mitralieră dublă în sertarul cravatei că tot n-ar accepta. Și totuși nu pot să pornesc cu tramvaiul 11 în codrul sălbatic ! Cu atît mai mult că n-am măcar o lanternă Wonder pentru a-mi căuta tovarășii. Ce idee creață a avut și Bătrînul, să ne prașuteze în țara asta trăznită. Ah ! Animalul, o să mi-o plătească.

Bine, oftez eu, du-mă înapoi în oraș.

— Imediat dom'le ! Se grăbește asul tropical al volanului.

Pe drum îmi vine o idee.

— Știi unde se găsește consulatul Franței ?

— Da, dom'le.

— Perfect, du-mă acolo.

Îmi benoclez orologiul. Arată orele zece și douăzeci. Nu prea este o oră pentru vizite diplomatice, dar în sfîrșit, nu e nici o oră extravagantă. Nevoia e lege, a declarat un tip care trebuie să fi fost la nevoie.

Consulatul se află într-o clădire nouă cu geamuri late. Plăcuța de la ușă are ceva încurajator și-mi ridică moralul. Aud muzică, rîsete... Lumina se revarsă *a giorno* și presupun că șampania la fel.

— Să aștept ? mă întreabă șoferul.

— Da, fătul meu.

— Tura mea s-a terminat, dom'le.

— Ai noroc, a mea abia începe.

El pufnește într-un rîs tînăr și simpatic.

— Așteaptă-mă că am să-ți dau un bacșiș gras ca prietenul meu pe care l-ai cărat la Bokono.

El acceptă. Eu intru pe poartă lîngă care un paznic din războiul civil congolez stă de caraulă, așezat pe prima treaptă a scării. Consulatul ocupă tot parterul clădirii. Sun la o ușă mare lăcuită. Un negru în haină albă și pantaloni negri descuie. Zgomotul, muzica, rîsetele sînt și mai prezente. Dacă nu mă înșel, trebuie să fie vreo recepție la consulat.

— Aș dori să vorbesc cu domnul consul al Franței, declar eu cu emfază, și trebuie să spun că mi-am cumpărat un pachet zdravăn înainte de a veni.

— Domnul consul e ocupat.

— Este extrem de important.

Dar negusul e încăpățînat.

— E ocupat, nu poate fi deranjat,

— Vă repet că este foarte important !

— Nu se poate, nu se poate ! repetă sluga.

Mă apucă o furie mai neagră decît mutra interlocutorului meu. Îi strecor în mînă legitimația mea profesională.

— Ascultă băiete, îi spun eu. Ai să duci cartea asta de vizită consulului, altfel te tai bucățele și cea mai mare va fi cît un gărunte de tapioca, ai priceput ?

De data asta el își spune că oricum trebuie să ceară instrucțiuni patronului său și o întinde. Eu intru în hol și închid ușa în urma mea din cauza curentului. Nu am mult de așteptat.

Consulul se prezintă cu un aer comoționat. E în smoking. E un bărbat frumos, de vreo patruzeci de ani, cu tîmplele prematur grizonate. Poartă ochelari cu ramă de aur și are o cicatrice în bărbie ca studenții germani din epoca în care își gravau inițialele pe portret cu lovituri de sabie.

Mă salută cu capul și cu distincție.

— Scuzați-mi vizita atît de puțin protocolară, spun eu, dar am mare nevoie de ajutorul dumneavoastră sau cel puțin de sfaturile dumneavoastră.

Pentru început îmi dă înapoi legitimația, apoi se dă deoparte pentru a mă lăsa să intru.

— Haideți în biroul meu.

Sluga a și deschis ușa acestuia și a aprins lumina. Intru într-o încăpere de proporții vaste și cu mobilier anacronic, căci e foarte reprezentativ pentru administrația franceză și se remarcă în stilul acesta ultramodern.

— Luați loc, vă ascult.

Consulul își ocolește biroul ministerial și își sprijină coatele pe mapa de piele fină.

— Domnule consul, mă aflu aici de cîteva ore în misiune secretă. Împreună cu doi dintre

inspectorii mei, trebuia să anchetez asupra anumitor persoane străine a căror comportare li s-a părut suspectă şefilor mei. Or, oamenii mei au fost răpiţi în această seară. Un corespondent misterios le-a fixat o întîlnire la Bokono în numele meu. S-au dus fără să bănuiască nimic. Acolo îi aştepta o maşină care i-a dus în inima junglei.

Tac din gură ca să-l las să vorbească, dar el, diplomatul, întîrzie să sporovăiască. Părere mea este că ar putea fi mai cald. Speram să găsesc ceva mai multă înţelegere şi un spirit de cooperare mai dezvoltat.

— Iată un lucru neplăcut, face el.

Între noi şi viitoarea ediţie a lui France-Soir, ideea asta îmi trecuse şi mie prin cap, înainte să sun la uşa lui.

— Aş vrea să fac ceva, vă daţi seama, continuu eu cu curaj, dar în ţara aceasta nefericită, sfîşiată de războiul civil, mărturisesc că mă simt pierdut.

El îşi scoate ochelarii şi începe să-i şteargă cu batista de mătase, din buzunarul smokingului.

— Dragă comisare, îţi voi răspunde şi eu cu o confidenţă. Abia am sosit şi eu la Elisabethville şi tocmai îmi sărbătoream astă seară intrarea în funcţiuni cu personalităţile oraşului.

— Domnule consul, printre ele nu este şi vreun personaj notabil al poliţiei sau al armatei ? Mă rog, cineva care să-mi permită să dispun de o oarecare forţă armată pentru a-mi căuta colegii.

El ezită o clipă.

— Aşteptaţi-mă aici.

Arătînd apoi înainte de a ieşi un serviciu de lichioruri :

— Dacă vreţi să serviţi un pahar...

Vreau să vreau. Nici n-a închis bine uşa că am şi selecţionat o butelcuţă de *Black and White* (în ţara asta e băutura cea mai indicată) şi îmi votez o duşcă în unanimitate plus votul meu.

Înghiţitura de ridicare a moralului îmi face tare bine. Îmi zic că poate nu e totul pierdut. Băieţii meu au mai fost în situaţii mai împuţite decît cămaşa lor şi s-au descurat.

Îmi mai vărs o înghiţiturică de optimism îmbuteliat şi consulul se întoarce. Ţine în mînă o hîrtie cu cîteva rînduri pe cale de a se usca. Îşi face vînt cu ea pentru a grăbi uscarea.

— Am printre invitaţii mei pe subdirectorul minelor din Kestadessou. Se pare că e în foarte bune relaţii cu serviciile poliţiei. Iată o recomandare din partea lui. Citesc :

Vă rog să acordaţi asistenţă purtătorului prezentei.

Cu mulţumiri,
Van Danléwal

— Mulţumesc, murmur eu, trebuie să mă duc la prefectura poliţiei cu asta ?

— Da. Nu e nevoie să le spuneţi cine sînteţi şi ce faceţi aici. Spuneţi doar că doi dintre prietenii dumneavoastră au plecat să se plimbe în pădure şi nu s-au mai întors.

— Am înţeles !

Mă despart de consul și mă duc la bravul meu șofer care a adormit cu nasul pe volan.

El își freacă felinarele și mă privește de parcă nu m-ar mai fi văzut niciodată.

— La poliție ! poruncesc eu. Și repejor, iepurașule, că am laptele pe foc.

*

* *

Echipa de serviciu e cam slăbuță. Trei sticleți în uniformă moțăie pe băncile de lemn cînd sosesc eu. Cer să vorbesc cu șeful lor și îmi înșiră o grămadă de gogoși. Am impresia că inerția e forța de bază în urbea asta. După vreo jumătate de oră un ofițer de culoarea unui tunel neluminat își face apariția încheidu-se la curea. Pare stors și prost dispus. Îi istorisesc povestea mea și îl conving că sînt un prieten al domnului Van Danléwal. Drept dovadă îi arăt hîrtia. El o analizează laborios. Am impresia că tipul ăsta a învățat să citească în zațul de cafea.

— Mîine vom face o patrulă, decide el.

Eu sar în sus.

— Glumiți, nu-i așa ? Între timp prietenii mei pot fi jupuiți de vii !

Asta nu pare să-l emoționeze prea tare.

— În seara asta nu putem face nimic. Noaptea este imposibil.

— Dar...

— Oricum n-am decît efectivele pe care le vedeți !

Arunc o privire jalnică asupra celor trei pîrliți care aproape au adormit la loc. Într-adevăr, nu dă pe dinafară. Mă simt ca într-o cursă de șobolani. Ce să fac ? Unde să merg ?

— Veniți mîine, adaugă ofițerul. Părăsesc cizmăria fără să-i spun măcar la revedere. El fuge după mine.

— Poftim, luați asta înapoi.

„Asta" este recomandarea derizorie a lui Van Danléwal. Indiscutabil are autoritate față de autorități, bravul de el. Îmi vîr cartonașul în buzunar și mă întorc la hotel.

— Ei, v-ați regăsit prietenii ? mă întreabă portarul.

— Nu.

— Se întorc ei pînă la urmă. Fac turul cîrciumilor, ca boierii...

Al naibii tur ! Măcar de-ar fi asta faimoasa cinste generală promisă de fostul inspector principal Pinaud !

— Și dumneata, îl atac eu, n-ai nici o veste de la doamna Vachanski ?

— Nici una...

Surprind o sclipire ironică în ochii portarului. Nu știu de ce, lucrul mă înfurie. Nu contra lui, ci contra mea. Îmi zic că atunci cînd te numești San-Antonio și cînd ai reputația mea nu te plimbi de la un ghișeu de hotel la un ghișeu de comisariat să te smiorcăi. Trebuie să acționezi. Africa ne-Africa, pădure virgină sau nu, mi-e lehamite să mă simt depășit de evenimente.

— Cheamă un taxi,

— Același, domnule ? ironizează tipul.

Îl ţintuiesc cu o privire atît de neagră că-i zboară perii de pe piept ca puful de păpădie într-o zi vîntoasă.

— Oricare şi nu e nevoie de ambalaj, îl consum pe loc.

— Bine, domnule, sughite firetatul.

Mă duc să aştept rabla în pragul uşii.

Am dintr-odată nervii teribili de radioactivi. Ştiţi efectul pe care îl produce spanacul asupra lui Mathurin Popeye ?

Acelaşi efect îl are asupra mea privirea batjocoritoare a portarului. Mă duc să sparg banca, să anezex Congo-ul, să cuceresc Africa. Aşa cum auziţi. O să le arăt eu tuturor acestor împuţiţi cît de frumos, cît de mare, cît de generos este... un sticlete.

Mai sînt şapte prune bine coapte în încărcătorul prăvăliei mele de trufandale. Vor fi ale primului care îmi va sta în cale.

— E pentru dumneavoastră domnule ?

Un nou şofer de taxi, dar care seamănă cu precedentul ca două picături de cafea.

— E pentru mine. La Kakahobarhi iute ! Cunoşti uzina domnului Brasseton ?

— Da dom'le.

— Ei, acolo merg...

CAPITOLUL VIII

Fabrica de conserve se ridică la dreapta drumului. Vizavi, într-un parc admirabil, se află o vilă în stil colonial.

— Dom Brasseton locuieşte aici, dom'le.

— Mulţumesc.

— Trebuie să vă aştept, dom'le ?

— Nu.

Îl plătesc cu acea generozitate care îmi asigură stima oamenilor pentru care bacşişul este o instituţie. Apoi mă fac că mă duc să sun la poarta grădinii casei. Dar degetul meu abia atinge soneria. Taxiul o ia din loc şi eu rămîn singurel în întuneric, să privesc această casă opulentă ale cărei ferestre de jos sînt încă luminate.

Cu ajutorul amicului speraclu, operez poarta fără să fie nevoie de anestezie şi intru în domeniul lui Jean Brasseton.

Acordurile unui pian cad în stufoşenia nopţii africane. Cum mă aventuram în direcţia casei, ceva negru şi silenţios sări înspre mine. O rază de lună mă informă : era un animal sălbatic. Sîngele meu îşi schimbă temperatura, dar în sensul rău. Simţii cum extremităţile îmi înţepenesc. Va trebuie deci să trag asupra animalului înainte de a fi putut să mă apropii.

Deodată însă reînvii şi degetul meu care căuta trăgaciul poc-poc-ului se opreşte. *Because* animalul s-a oprit şi el. El mă fixează cu nările încreţite, cu urechile ascuţite înainte. E un ghepard dresat.

— Pisi, pisi, îi şoptesc ca să-l îmbunez.

El nu clipeşte. Încep să dau înapoi încetişor. Îmblănitul avansează. Labele lui elastice nu fac mai mult zgomot decît un păianjen pe pînza lui. Observ în schimb ceva : mustăţile îi rînjesc din ce în ce mai tare şi colţii mari cît nişte cuiere strălucesc în lumina lunii. Pariez pe primul meu dinte de lapte contra plăcii dumnevoastră complete, domnule, că acest cîine de pază de tip nou se pregăteşte să mă deguste natur. Dacă îl las, o să înfulece carne de San Antonio crudă. Din fericire, cu puşcociul în mînă mă simt mai puţin vulnerabil. Îl ţintesc bine între ochi : la cel mai mic elan, îi umplu borcanul cu gloanţe.

Iată-mă din nou la poartă. Îmi trec mîna stîngă pe la spate şi deschid pe pipăite. Nici un moment n-am încetat să fixez ghepardul. Ei şi acum e momentul să-i jucăm un scurt metraj à la Charlot. Eşti gata, San Antonio ! Bine. Poarta fiind deschisă, fac un salt înapoi, foarte

brusc. Animalul are un moment de surpriză, apoi sare şi el. Eu, vă repet n-am văzut figura asta decît la Charlie Chaplin, iar el avea posibilitatea să reînceapă filmarea de cîte ori credea că e necesar. În momentul în care ghepardul sare, mă eschivez ca un toreador. Găgăuţă trece de poartă. Se miră că nu mă găseşte în faţa lui, priveşte la stînga, apoi la dreapta, biciuind furios aerul cu coada. În timpul acesta băieţelul San-A. cu reflexele cele mai bine unse de după război, trîntește poarta în aşa fel încît gogoneaua asta de ghepard se pomeneşte închis pe dinafară, ca beţivul care dădea ocol gărduleţului din jurul unui copac.

Oricine altul decît un ghepard ar profita de libertatea regăsită. El nu ! El vrea să intre înapoi la stăpînul lui, boarfa ! E şi el ca oamenii, îi plac lanţurile. Biciul este viciul lui. În loc să-şi regăsească pădurea natală şi să profite de nişte femeluţe bine făcute şi îmblănite la Revillon, gogoaşa asta ar vrea să poată suna ca să i se deschidă poarta cuştii.

Aş prefera ca animalul să plece în sînul naturii. Dacă începe să facă tărăboi, riscă să dea alarma şi n-aş vrea asta în ruptul capului. Îmi vine atunci o idee, pe care am întîlnit-o, mărturisesc, în fasciculele ilustrate care mi-au încîntat copilăria. Îmi scot cutia de chibrituri, încep să aprind beţele unul după altul şi să le expediez cu un bobîrnac înspre fiară. Ghepardul dă înapoi de fiecare dată cîţiva paşi. Îi pică pînă la urmă un băţ aprins pe bot şi o ia la sănătoasa ; trebuie să se fi convins probabil

că oamenii nu sînt niște cunoștințe prea civilizate.

Mă îndrept spre vilă trecînd pe lîngă o tufă de cactuși. Pianul continuă să-și presare notele în noaptea caldă. Mă face să mă gîndesc la Franța, îmi amintesc de niște seri de vară la o sub-prefectură. Revăd terasele cafenelelor, cîinii liniștiți, mirosind zidurile cenușii de la noi, afișele rupte... Apoi aud niște game cîntate de mîna unei debutante...

Haide, Sant-Antonio, fără sentimentalisme !

Mă apropii de un geam deschis. O perdea de tul tremură ușor. Pliurile ei ondulează în voia unui curent timid. Prin perdea pot avea o privire de ansamblu asupra încăperii. Este un living vast, bogat mobilat. Un pian cu coadă ocupă o parte a camerei.

La pian șade o femeie mică de statură și stafidită. Nu are o vîrstă evidentă. I se pot da între 30 și 110 ani, după mărinimie. Ceea ce cîntă este vag și trăznit. De aceea m-am gîndit că de fapt cîntă o fetiță. Ascult o clipă notele care se scurg la capătul acestor degete și mă întreb dacă este „La lumina lunii" sau „La îmi zice așa și așa", apoi dau ocol vilei în căutarea unei intrări mai puțin la vedere decît acest geam luminat.

Pentru acei dintre dumneavoastră care bombăne ; pentru încuiați, pentru cei la care materia cenușie e mai cenușie decît a altora, pentru acriți, pentru constipați și pentru nevropați, cred că a venit momentul să explic motivele acestei vizite tîrzii la un domn pe care nu-l cunosc încă. Voi încerca să o fac într-o limbă

clară și, dacă nu înțelegeți, îmi voi reîncepe explicațiile în dialect. Luați deci loc, sugeți chibrituri pentru a avea mai mult fosfor, nu vă jucați cu bretelele de la sutienul cucoanelor, descălcați-vă dacă vă dor bătăturile și mai ales nu-l întrerupeți pe orator pentru că riscați să încasați un kil de scatoalce cu zgîrciuri în mutră. O.K. ?

Deci asta este. Cum se prezintă afacerea în punctul zero ? Un anume Sufler se duce la o serată congoleză de la Paris să cunoască pe o doamnă Vachanski pe care altcineva, pe care îl vom numi „X" pînă la noi ordine, trebuie să i-o arate. Această doamnă se simte amenințată de o primejdie din moment ce este protejată de o gorilă înarmată. Urmăriți trenul, băieți, nu merg prea iute ? Spuneți fără jenă. Cînd are cineva ca voi un creier care funcționează cu cîrje, are dreptul la menajamente. Va să zică, merge ? Bine.

S-ar putea crede a priori că doamnei Maria Vachanski i se va întîmpla un bucluc, nu-i așa ? Ei bine, nu ! Cel pentru care lucrurile se sfîrșesc rău este cel care se interesa de persoana ei, adică Hans Sufler. Acesta este omorît. Și este omorît chiar în casa nelocuită a unui oarecare Brasseton, industriaș stabilit pe cont propriu în Congo.

Congoul — este deci un fel de numitor comun în această afacere. Omul asasinat se pregătea să plece într-acolo. Omul la care locuia provizoriu trăiește tot acolo. Doamna Vachanski sosește tot acolo în compania celui care după toate aparențele îi servește drept înger păzitor. Evi-

dent, celebrul poliţist lansat în această afacere soseşte bătînd din aripi, însoţit de brain-trust-ul lui. Mai merge ? Am perne pentru cei care au ţeasta fragilă, ştiţi ? E bine ? De acord, continu.

Rezumînd lucrurile printr-o formulă aproape algebrică pe de lături, aş spune că asistăm la un război declarat între două grupuri. Primul este format din doamna Vachanski şi James Hadley ; al doilea din răposatul Sufler, Jean Brasseton şi „X", despre care am vorbit mai sus.

O partidă strînsă se joacă pe nefericitul pămînt congolez ex-belgian. După părerea mea şi după flerul meu (de ce n-aş avea încredere în el ?) sosirea mea inopinantă a fost cît pe ce să facă să eşueze ceva. Grupul Vachanski avea nevoie de libertate de mişcări şi nu a ezitat să folosească toate mijloacele pentru a ne înlătura de pe traiectoria sa pe mine şi pe oamenii mei. Dar dacă admit logica raţionamentului meu, întrucît, lupta dintre Vaschanski şi Brasseton ajunge la o fază acută, pot spera s-o regăsesc foarte curînd pe Maria Vachanski supraveghindu-l pe Brasseton. Cînd o voi regăsi, ea îmi va putea spune ce s-a întîmplat cu coechipierii mei. Asta-i ! Vreţi o aspirină ? Nu ? Perfect !

În timp ce acest remarcabil expozeu se întipărea în inima de merişor sfinţit a spiritelor dumneavoastră, eu am ocolit casa lui Brasseton, omul care iubeşte cîntecul ghepardului şi am găsit intrarea căutată. E o uşă de sticlă, înzestrată cu o grilă solidă, care dă acces în bucătărie. Speraclul meu îi povesteşte uşii is-

toria omului care a văzut un om care a văzut pe omul care a văzut un os, uşa zice „de acord" şi eu intru în casă (în englezeşte *in the house).*

Pianul continuă să trăncănească în living. S-ar putea să mă înşel, cum ar zice un masturbat ambidextru, dar după părerea mea doamna care se joacă la pian are rateuri la motorul în doi timpi. Trebuie să fii în pană de benzină ca să cînţi la pian în felul ăsta evaziv şi continuu.

Părăsesc bucătăria pe un culoar îngust care duce în antreu. Mă feresc să intru în living. Găsesc o scară într-o adîncitură ieşită în afară. Scara trece doar pe la parter. Vine de la subsol şi urcă la etajul întîi. Îmi spun că subsolul e o ascunzătoare ideală pentru a aştepta urmarea evenimentelor. Or, urmarea evenimentelor e întoarcerea lui Brasseton, care pare să fi ieşit. (Ori sînt premiant întîi la deducţii, ori la loc comanda !).

Cobor deci scara despre care v-am vorbit şi aterizez într-un beci în care e întuneric ca în conştiinţa unui cămătar. Îmi mai rămîn cîteva chibrituri. Aprind unul ca să reperez locurile. Mă aflu într-un spaţiu larg betonat care trebuie să servească de spălătorie şi calorifer. O albie de piatră, maşini de spălat, de clătit, de stors, de călcat, de mototolit, sînt înşirate de-a lungul zidului.

În fundul acestei prime părţi a pivniţei, o uşă joasă dă spre pivniţa de vinuri. Un alt chibrit şi deschid această nouă uşă cu dragul meu şperaclu. Nu m-am înşelat : e într-adevăr o pivniţă de zaibăr. Mă aflu la un amator care apre-

ciază siropul viţei. E mişto cotlonul lui de podgorean : încăperea boltită e înconjurată cu rasteluri. E destul de răcoare aici. Îmi spun că mă voi simţi bine să aştept aici, în cripta asta cu nectar. Mă aşez pe un butoiaş gol şi mă zgîiesc la cadranul luminos al ceasului meu de mînă. Va fi în curînd ora unu. Individul Brasseton nu va întîrzia, probabil.

Am o tresărire : poate se găseşte la fiesta de la consulatul Franţei. Cu cît mă gîndesc mai bine cu atît îmi spun că e foarte probabil. Petrecerile nu trebuie să fie chiar atît de numeroase la E-ville. Mai ard gazul vreo zece minute, apoi îmi zic că o înghiţitură de căpşunică m-ar ajuta să am răbdare. Aprind penultimul chibrit şi mă hotărăsc pentru un vin alb serios. Există Muscat, există Pouilly-Fuissé şi este Château-Chalon. Optez pentru această din urmă podgorie care a curs valuri valuri pe gîtlejul lui Henric al IV-lea.

Flacăra chibritului începe să-mi lingă degetele. Îl arunc rapid pe pămînt unde sfîrîie uşor. Îl privesc cum se scufundă în opacitatea întunericului. Şi deodată simt cum mărul lui Adam îşi prinde picioarele în covor ! Lîngă chibritul agonizant se află ceva destul de înspăimîntător.

Bezna a revenit şi mă îndoiesc de simţurile mele. Nu, nu se poate, m-am înşelat, am căpătat orbul găinilor, se ia de la climă...

Îngenunchez şi pipăi pămîntul bătătorit. Un contact cutremurător îmi scrut-circuitează centrii nervoşi. Am întîlnit o mînă. E rece. Îmi stăpînesc repulsia şi pipăi mai departe. După mînă vine încheietura, apoi antebraţul, apoi

braţul, umărul... Un cadavru ! În pivniţa de vin e un cadavru. Ei, cine avea dreptate, lămîi stoarse ce sînteţi ? San Antonio, frumosul de el, atunci cînd degeţelul lui i-a spus că la Brasseton acasă se va întîmpla ceva. Hotărît lucru, tipul ăsta e o mare gazdă de stîrvuri. Că o fi la Paris, ori la E-ville, trebuie neapărat să aibă carne rece în casă.

Îmi aprind ultimul chibrit. Să nu-l ratez. Lumina săltăreaţă se agaţă de extremitatea beţişorului. Ea creşte. Eu cobor încet chibritul spre grămada întunecată care zace la picioarele mele : James Hadley zace sub un raft de sticle cu o gaură în cutia craniană.

CAPITOLUL IX

Domnul a fost omorît de cîteva ore bune, fiindcă era rece ca un nas-de-cîine-sănătos. Cele cîteva secunde de lumină oferite de ultimul chibrit îmi permit să examinez rana.

Tipul a încasat în vîrful craniului desfrunzit cea mai magistrală lovitură de bară de fier administrată vreodată unui pleşuv. N-a mai avut timp să evoce sfîrşitul tragic al familiei Capet.

Lovitura de pămătuf-de-vindecat-migrenele l-a expediat drept la sfîntul Petru, care trebuie să fi fost luat prin surprindere.

Chibritul meu s-a stins. Îl caut deci pe bîj-bîite în sac pe dragul defunct. Scrieţi ciuciu şi încrucişaţi braţele : ne-am mai ocupat de chestiunea asta. În afară de cîteva fire de tutun, buzunarele mortului sînt la fel de goale ca şi coloana de beneficii din Marele Catastif al ministerului de finanţe.

Hotărît lucru, locul nu este prea sănătos şi aş face mai bine să aştept în altă parte întoarcerea (problematică) a acestui Jean Brasseton pe care doresc din ce în ce mai mai mult să-l cunosc.

Mă întorc spre uşă şi în drum calc pe un obiect rotund şi tare. Mă aplec şi-l ridic. Apoi părăsesc subsolul. Asta nu mai e pivniţă, ci o morgă. Şi să-mi mai povestiţi despre Congo !

De data asta, pianul nu mai funcţionează. O linişte stranie domneşte în casă. Ciudat că nu există slugi în locuinţa asta mare.

Iată-mă pe culoarul bucătăriei. Privesc obiectul găsit în sinistra pivniţă de vin şi descopăr cu groază că este ochiul de sticlă al lui James Hadley. Al dracului de neplăcută şi de neaşteptată chestia asta. Ideea că acest glob de sticlă se afla mai înainte în orbita unui tip îmi dă frisoane. Strecor iute ochiul în buzunar. Nu că aş vrea să-l păstrez ca trofeu. Mulţumesc lui Dumnezeu, n-am marote de felul ăsta, dar îmi spun că, pentru cunoştinţele lui, e o dovadă a morţii lui Hadley.

Pun mîna acum pe amicul Poc-poc, îl ţin la spate şi înaintez spre living. Pianista este tot acolo. Ea stă pe o sofa şi citeşte o revistă de amenajări. La intrarea mea, ea ridică privirea. Logic, această doamnă ar fi trebuit să se sperie, văzînd cum apare în casa ei, la miezul nopţii, hăndrălăul ăsta ca un şifonier normand. Dar, nimic. Ea rămîne foarte calmă, atentă şi o simt abia surprinsă de apariţia mea.

— Nu vă cunosc, spune ea numai. Cu un aer degajat îmi strecor pușcociul în buzunar. Nu va fi necesar.

— Aș dori să vorbesc cu domnul Brasseton, spun eu, e urgent.

Ea îmi zîmbește. Văzută de aproape, persoana trebuie să aibă cel puțin 60 de anișori. E măruntă, uscată, cărunție. Privirea ei are ceva extrem de plictisitor și îndepărtat. Ghicisem la fix :

— Nu este aici în clipa aceasta, spune ea.

— Știu. Unde este ?

— În Franța !

Îmi înghit saliva. Aiurează sau spune adevărul în ciuda minții ei mîncate de molii ?

— În Franța !

— Da. Dar se va întoarce curînd.

— Și a plecat de mult ?

Încruntă sprîncenele.

— De vreo zece zile.

O privesc pe această doamnă cuprins de o mare nelămurire. Aș vrea să pot stabili cît de mare e partea nebuniei și cît este rămășița ei de rațiune. Ce credit poți acorda spuselor unei persoane lovite cu leuca ?

— Sînteți o rudă de-a lui ?

— Păi, sînt mama lui.

— O ! Scuzați-mă, îmi pare rău. Locuiți singură aici, acum ?

Ea încearcă să-și scuture de praf celulele.

— Nu aveți servitori ? insist eu să-i orientez mintea.

— O ! Ba da... Îl avem pe Banko...

— Unde este ?

— Nu ştiu. A ! Ba da... staţi puţin : s-a dus să-şi viziteze logodnica.

— N-a venit nimeni să vă facă o vizită în seara asta ?

— Ba da.

— Cine ?

— Păi... Dumneavoastră !

Mă tem că ne vom învîrti aşa ca un avion care nu reuşeşte să-şi degajeze trenul de aterizare şi se învîrte deasupra aeroportului. Situaţia e halucinantă : doamna asta debusolată, singură într-o casă mare, păzită de un ghepard, cu un cadavru la subsol.

— Sînteţi sigură că n-a venit nimeni ?

— Da, desigur. Sînt sigură, ce întrebare ! A ! Ba da... Aţi venit dumneavoastră.

Refrenul casei. Cînd s-a terminat o luăm de la început. Se învîrte în cerc, sărmana doamnă. Nu trebuie s-o scuturi prea tare, are cerebelul din vată de sticlă.

— La ce oră a plecat servitorul dumneavoastră ?

— Nu ştiu... După cină.

Reflectez puţin. Dacă spune adevărul, servitorul nu mai era acolo cînd l-au lichidat pe James Hadley.

Numai că asta presupune ca ea să fi fost într-adevăr singură în casă. Şi atunci cum... ?

Mă ridic brusc şi mă îndrept spre uşa din faţă. Nu e închisă cu cheia. Oricine putea deci să intre la doamna Brasseton în timp ce ea îşi chinuia pianul.

Revin spre scumpa doamnă deplafonată.

— De mult cîntaţi la pian ?

— A ! M-aţi auzit ?
— Da. Cîntaţi minunat.
— Pe vremuri dădeam concerte. Cînt în fiecare seară...

Despre cîntatul la pian nu se poate spune că e ca bicicleta : se uită. Dovada...

— Îmi permiteţi să dau un telefon ?
— Desigur. Ştiţi unde e telefonul ?
— Nu.
— În biroul lui Jean.
— Şi biroul lui Jean ?
— În camera de alături...

Mă duc într-acolo. De fapt este o bibliotecă cu un secreter. Zbîrnîitoarea se află pe această mobilă. Deschid anuarul telefonic alăturat şi-l frunzăresc pînă găsesc numărul consulatului Franţei. Mă hotărăsc să-l notez, căci s-ar putea să am de mai multe ori nevoie de el în viitorul apropiat. Scot din buzunar scrisoarea de recomandare a numitului Van Danléwal pentru a scrie pe ea cifrele respective şi rămîn în contemplarea mesajului însuşi. De ce deodată, văzut la lumină îmi evocă în mod confuz ceva ? Ce amintire neclară urcă la suprafaţa memoriei mele ? Îmi iau capul între mîini şi închid ochii pentru a mă concentra cît mai mult. Ia să vedem... ia să vedem...

Din tărtăcuţă mi se degajă unde concentrice. Brusc îmi înşfac portofelul şi îl explorez febril. Ceea ce caut se află într-adevăr acolo : rîndurile descoperite în coada fracului lui Bérurier şi care sînt de fapt la originea întregii afaceri. Le aşez alături de celălalt bilet şi scot un răget care ar fi trebuit să exprime simultan stupoa-

rea, triumful, bucuria şi voluptatea. Înţelegeţi-mă, bandă de riḑichi găunoase, luaţi aminte, pricepeţi, auziţi : este acelaşi scris ! Aţi băgat la cap ?

Persoana care i-a strecurat biletul lui Hans Sufler este misteriosul Van Danléwal. Aveam dovada, la mine şi continuam să mă dau cu castronul de pereţi ! Sărman ţicnit !

Formez rapid numărul consulatului. După un anumit timp îmi răspunde o voce de femeie. Îi spun că vreau să-i vorbesc consulului în legătură cu o afacere de cea mai mare importanţă. Se pare însă că formulele de genul ăsta nu impresionează pe nimeni aici.

— Domnul consul dă o recepţie, spune ea, şi nu poate veni la telefon.

— Spuneţi-i că-l caută comisarul San Antonio de la serviciile speciale şi vă rog să vă grăbiţi !

Cred că ori am găsit tonul potrivit, ori calităţile mele au impresionat-o.

— Rămîneţi la aparat, mă duc să mă interesez.

— Aşa, puicuţo, murmur eu acoperind microfonul cu mîna. Du-te şi te interesează şi mai fierbe-ţi şi ḑouă ouă...

Aşteptînd venirea primului consul, inspectez biblioteca, cu receptorul într-o mînă şi telefonul în cealaltă. Cameră e mobilată cu gust şi opulenţă ca şi restul casei (de exemplu pivniţa !). Brasseton are o colecţie extraordinară de minereuri ce serveau ca suporturi de instrumente de bijutier în biblioteca lui. Cărţile rare abundă.

Rămîn încremenit în fața unei fotografii pusă pe marginea unui raft din bibliotecă și-mi sare inima de doi coți. Fotografia reprezintă un bărbat solid, îmbrăcat în stil colonial. Dedesubtul pozei e scrisă o dedicație : *Scumpei mele mame, Jean al ei.* Iar bărbatul din fotografie nu este altul decît răposatul Hans Sufler, mort dintr-o lovitură de halebardă în floarea vîrstei.

Oricui în afară de mine i s-ar fi hipertrofiat glanda curiozității. Dar San-Antonio nu se lasă. Nu e un mijloc de construcții metalice Meccano. El își spune pur și simplu că treaba este mai complicată decît credea. Mortul din fundătura Villa Dupont era chiar proprietarul casei : Jean Brasseton. Din motive care nu pot fi încă lămurite, își luase o identitate falsă.

— Alo ! Face vocea consulului.

Apropii telefonul de gură.

— Îmi cer scuze, domnule consul, dar s-au produs lucruri noi. Domnul Van Danlewal care mi-a scris recomandarea către poliție mai este la dumneavoastră ?

— Desigur, ripostează consulul. Recepțiile aici nu se termină înainte de dimineață.

— Trebuie neapărat să-i vorbesc ; mă voi întoarce deci la consulat. Dar v-aș fi recunoscător să nu-l avertizați de vizita mea.

Nu e încîntat de loc, dar de loc, diplomatul ! Îl bănuiesc că nu-i plac curcanii.

— Domnule comisar, îmi spune el sec, poziția mea la E-ville e foarte delicată, ca și cea a tuturor diplomaților străini. Nu-mi pot permite să particip la anchete extra-polițienești. Nu

sîntem în Franţa, şi fără să pun în discuţie legalitatea misiunii dumneavoastră...

Îl întrerup, cît ai stinge aragazul.

— Spiritul dumneavoastră de cooperare va fi cunoscut în cercuri înalte, i-o retez eu.

— Dar...

— Vă rog pur şi simplu să-l chemaţi pe Van Danléwal la telefon fără să-i spuneţi cine sînt.

— Dragul meu comisar, aş vrea să ştiţi...

— Ştiu şi fiindcă sînt foarte grăbit, n-are rost să-mi faceţi un desen la telefon. Aştept.

— Fie, tranşează demnul bărbat. Vi-l trimit.

Şi se eclipsează. Mă surprind zgîindu-mă la portretul lui Jean Brasseton. Clişeul trebuie să fi fost făcut acum vreo zece ani cel puţin, dar seamănă foarte tare şi sînt absolut sigur că nu mă înşel. Tipul care ar putea să-mi furnizeze o notă explicativă la toată afacerea asta ar fi primit cu fanfara municipală şi ar avea drept la consideraţia mea, plus o reducere pe căile ferate.

— Da, vă ascult.

Vocea care intervine este joasă şi fermă. În ton răzbate o fărîmă de curiozitate.

— Domnul Van Danléwal ?

— El însuşi.

Un foarte uşor accent belgian.

Mă arunc în arenă :

— Sînt un prieten al lui Brasseton.

— A, da ?

— Nu ştiu dacă sînteţi la curent cu cele întîmplate săptămîna trecută cu ocazia şederii dumneavoastră la Paris ?

Tăcerea e crispată. Se simte că omul e prudent.

— Alo ? Fac eu ca să relansez convorbirea.

Îmi vine atunci ideea secolului. Dacă îi fixez omului o întîlnire într-un loc neutru, se va teme.

— Mă aflu acum la Jean. Ar trebui să veniţi şi dumneavoastră aici.

— Jean este cu dumneavoastră ?

Arunc o privire furişă spre poza colonialului.

— Tocmai asta e, Jean e mort !

— Ce !

Nu cred că mă fentează. Exclamaţia a fost prea spontană, prea vehementă.

— De aceea vă chem. Veniţi repede, trebuie să examinăm situaţia.

— Perfect, sosesc.

Vrea să închidă, dar mai întreabă :

— Ghepardul ?

— L-am închis.

— Pe curînd.

El închide, iar eu aşişderea. Tocmai cînd să închei gestul, percep un uşor foşnet în spatele meu. În clipa în care mă întorc, ceva şueră. Înainte de a-mi termina răsucirea fac un salt într-o parte din instinct. Încasez pe umărul stîng o lovitură cumplită. Mă uit : bătrîna nebună e acolo înarmată cu un drug de fier, mult mai solid decît un baton de zahăr candel.

Faţa ei e schimonosită de o furie neagră. Ochii îi atîrnă pe obraji, dinţii sînt ca nişte colţi, maxilarul strîmb. Dacă nu făceam pasul de dans respectiv, eram mort la ora asta. Cum a murit James Hadley. Căci acum nu mai am

nici un dubiu : baba i-a făcut-o. Uite-o că își potrivește din nou bara ca să încerce să mă aranjeze.

În ciuda durerii în umăr (nu-mi mai simt brațul stîng) mă reped asupra ei. Învălmășeala e confuză, bătaia furioasă și scîrboasă. Sexagenara are o putere neobișnuită. Pur și simplu face spume. Cu mare greutate îi smulg totuși bagheta magică și reușesc s-o trîntesc pe bătrîna doamnă într-un fotoliu adînc.

— Vă apucă des să administrați altora asemenea somnifere doamnă Brasseton ?

Asist atunci la un fenomen ciudat. Fața convulsionată se liniștește ; masca de furie și statuia urii redevin puțin cîte puțin blînde și liniștite.

— Pentru ce doreați să-mi faceți rău, doamnă Brasseton ?

Ea îmi zîmbește amabil.

— Credeam că ați venit să furați diamantul lui Jeannot, îmi spuse ea.

— Ce diamant ?

— Diamantul, știți dumneavoastră...

— Nu, nu știu.

Ea bolborosește un rîs neîncrezător, apoi dintr-o dată murmură :

— Să nu vă servesc cu ceva ?

— Mulțumesc, era cît pe ce să mă serviți și mi-ajunge. Spuneți, doamnă Brasseton, ce ar fi să mergeți să faceți nani ?

— Îmi aștept băiatul. E la Paris și trebuie să se întoarcă.

— Nu se întoarce decît mîine, ar trebui să dormiți. Așa veți fi în formă că să-l întîmpinați. Nu ?

Eu profit de faptul că pare să șovăie.

— Haideți, veniți, o să vă conduc în camera dumneavoastră.

Docilă, se ridică.

Urcăm la etaj. Ea intră atomat într-o cameră ; puterea obișnuinței e lucru mare. Camera e mobilată bătrînește, sînt probabil mobile pe care doamna Brasseton mama le avea în Europa.

Pun mîna pe cheie, pe neobservate și strîng mîna bătrînei nebune.

— Somn ușor, pe mîine !

Ies din cameră și o încui cu cheia. Dacă vrea s-o șteargă, va trebui să sară pe fereastră. Cum scările de la intrare se află exact dedesubt i-ar fi imposibil în cazul ăsta să mai facă rău.

Și fiindcă mă găsesc *at the first floor*, mă hotărăsc să fac o rapidă inspecție a locului. Mă duc din cameră în cameră aruncînd o privire grăbită după ce am aprins lumina. Cînd ajung la capătul culoarului, în fața ultimei uși, mă opresc ca o furnică în fața unei dungi trase cu creta.

Pe sub ușă se prelinge ceva ușor. Iar eu care vă vorbesc, eu San-Antonio, am văzut prea multe în cariera mea ca să mă îndoiesc măcar o clipă că acel ceva este sînge.

Deschid încet. Ușa se supune. Lumină ! Spectacolul nu e grozav. Ar trebui dați banii înapoi, dar cinstea nu mai e ca pe vremuri. Un băiat negru superb, în vîrstă de abia douăzeci de ani

se află întins pe podea. I-au înfipt o jumătate de încărcător de plumbi în piept în regiunea în care se presupune că e inima și e atît de mort încît statuia călare a Ioanei d'Arc de pe strada Piramidelor ar părea mai vie decît el. Bietul băiat s-a golit de sînge care formează un urît covor neregulat.

Ce masacru în casa asta !

Cobor din nou, mai gînditor decît tipul sculptat de Rodin ; cel care își ține țeasta în vîrful pumnului.

Coșmarul continuă, fastuos ca într-un film de Alfred Hitchock. Bătrîna l-a omorît pe James Hadley. Asta e sigur. Dar cine l-a împușcat pe tînărul servitor negru ? Să fi fost chelul cu lanterna cu înlocuitori ? Văd aproximativ filmul care s-a produs : James H. se introduce în casă. Sau mai degrabă sună și sluga îi deschide. James îl perforează pe boy. Apoi caută prin casă. Atunci mămica Brasseton e pălită de criză și se apucă să se joace de-a Casca de Aur cu prăjina ei de fier forjat. Bun, pînă aici e perfect, dar un amănunt continuă să mă sîcîie : cine a percheziționat buzunarele chelului ? Baba ? Ciudat, nu prea se potrivește cu forma ei de nebunie. Dar eu nu sînt psihiatru.

Jos în fața grilei s-a oprit o mașină. Un pas îndesat scîrțîie pe alee. Îmi pregătesc artileria de buzunar și mă duc să întîmpin vizitatorul.

CAPITOLUL X

Se prezintă un bărbat, de vreo 50 de ani, mic şi îndesat, cu plantaţie solidă de păr sare şi piper şi o grămadă de riduri în jurul ochilor. Privirea lui tăioasă are o intensitate rar întîlnită. Pe tipul ăsta, l-aş vedea foarte bine ca director de circ ; are în el ceva dur, brutal şi cam clocit, care-i caracterizează pe anumiţi patroni de circuri.

— Van Danléwal, îmi aruncă el în faţă după ce m-a mirosit bine.

Îl salut uor.

— Comisarul San-Antonio de la Serviciile speciale franceze.

Înghite greu pilula. Mustaţa lui fină de don Juan de mahala se clatină niţel deasupra gurii ca un mic pescăruş legănat de valuri *.

* Partea mea tare sînt metaforele.

— Pentru mine aţi scris adineauri o recomandare către poliţie.

— A, da ?

Nu-l pierd din vedere. Pare tare sîcîit, domnul în smoching alb.

— Domnule Van Danléwal, urmaţi-mă, aş vrea să vă arăt ceva...

Mă priveşte o clipă cu expresia foarte exactă a domnului care şovăie între dorinţa de a te asculta şi cea de a-ţi da să-i miroşi buchetul de falange. În ce mă priveşte, eu trebuie să am expresia unui domn care n-ar accepta în nici un caz cea de a doua soluţie, aşa că el mă urmează.

Încep prin a-l duce la etajul unu. Mergem drept la camera tînărului negru asasinat.

— Banko ! murmură el.

— E servitorul ?

— Da. Cine a făcut asta ?

— Asta aş vrea să ştiu şi eu, deşi nu aparţin poliţiei din Elisabethville. Dar asta nu e tot. Cum se spunea în vechile noastre magazine : ce nu se vede în vitrină, se află înnăuntru !

— Jean ?

— Nu.

Coborîm în pivniţă. De data asta aprind lumina şi defunctul James Hadley ne apare în toată oroarea sa. Cu unicul său ochi în care se citeşte încă agonia, gaura roşie a craniului plesnit, arată foarte rău.

Van Danléwal se strîmbă. Tipul ăsta nu e un papiţoi şi pariez pe o bombă H contra unei zile Z că a mai văzut mierliţi la viaţa lui. Poate i-a mai şi ajutat pe unii dintre contemporanii lui

să ajungă în stadiul ăsta, dar acest spectacol halucinant îl impresionează.

— Scuzați-mă că vă tulbur astfel seara dansantă, îl ironizez eu. Îl cunoașteți pe acest om ?

— Mmmm, nu...

Răspunde fără convingere și pare la fel de sincer ca un dentist care-și asigură pacientul că n-o să-l doară.

— Să urcăm în salon să stăm de vorbă.

Nu știu dacă ați observat, dar n-am schimbat decît foarte puține cuvinte de la sosirea tipului. Economia de dialog face ca întrevederea să fie grozav de tensionată.

Odată ajunși în salon, ne așezăm în fotolii, față în față. Ciudată situație. Această întîlnire într-o casă pe care acum o oră n-o cunoșteam și care seamănă cu o necropolă, pare ceva nebunesc.

— Mi-ați spus la telefon că Jean...

— A murit, e un fapt. Că a fost asasinat, e de asemeni un fapt. Dar faptul s-a petrecut la Paris.

Iau o țigară de foi dintr-o cutie lăcuită. De ce să mă jenez, nu ? Îi tai extremitatea cu dinții și aprind trabucul.

— Uitați, domnule Danléwal, spun eu după ce am expulzat o primă gură de fum mai groasă decît cel care se acumulează deasupra unui depou de locomotive ; ascultați-mă ce vă spun...

El clatină dovleacul. E numai ochi și urechi ! Dacă ar fi avut urechi de jur împrejurul capului și tot n-ar asculta cu mai multă atenție.

— Aș vrea să vă atrag atenția asupra a două lucruri ; primul este că aveți aici o situație

foarte bună și destul de multă influență, se pare ; al doilea, că v-ați compromis aici într-o afacere în care sînt de pe acum trei morți !

El se ridică pe jumătate. Am o clipă impresia că mă va face să-mi scuip havana dîndu-mi o lovitură de cap în gură. Dar e genul de om care are întotdeauna un al doilea impuls rațional pentru a corecta prima reacție necugetată.

— Dumneavoastră spuneți ce vreți, face Van Danléwal. Eu n-am omorît pe nimeni !

— Eu n-am spus că ați omorît pe cineva. Am spus că sînteți compromis. Pe plan penal s-ar putea să nu riscați nimic, dar scandalul rămîne. Și eu cunosc viața de provincie și viața într-o colonie : scandalul vă va mătura de aici mai sigur decît o epidemie de ciumă bubonică. Contra ciumei există vaccinuri, contra scandalului nu.

Bine spus, nu ? Ascultați băieți, dacă aveți nevoie de cineva să vă pregătească discursul pentru o nuntă sau o înmormîntare : să vă încropească o scrisoare de despărțire de amantă, sau o declarație pentru juna fecioară care a venit să vă acordeze pianul ; dacă vreți să vă completez foile de impozit sau să vă îndeplinesc datoria conjugală, chemați-mă. Lucrez cu contract.

Să fie oare o impresie înșelătoare ? Mi se pare că interlocutorul meu și-a pierdut puțin din aplomb. E momentul să-i dau lovitura de grație.

— Spuneți-mi, domnul meu, sper că recunoașteți asta ?

Îi arăt bucata de meniu pe spatele căreia a scris faimoasele rînduri care au declanşat toată comedia.

Are un gest neaşteptat : îşi scoate ochelarii groşi de baga, ochelari Achard şi priveşte hîrţoaga de la distanţă.

— E scrisul dumneavoastră. Pare o nimica toată, dar poate să vă ducă mult mai departe decît credeţi...

Un moment de linişte. E necesar. În viaţă totul este o chestiune de dozaj. O spun şi angrosiştii de vinuri.

— Acest bilet a fost găsit în posesia lui Jean Brasseton, spun eu. Cum eu anchetez moartea lui, sînteţi automat amestecat în afacere...

Iarăşi linişte. Îmi sug trabucul. După poliţie, la bară * !

Îşi scoate ochelarii, le desface şi le pliază braţele, aşa cum o damă de trotuar îşi desface şi încrucişează picioarele. Apoi îi depozitează în buzunarul superior al smochingului şi întreabă abrupt :

— Şi atunci ?

— Domnule Van Danlewal, îmi permit să vă atrag atenţia asupra unui detaliu nu lipsit de importanţă : mă aflu aici în calitate oficioasă. Mă pot deci comporta în mod... oficios ; pot lua iniţiative pe care nu şi le-ar putea permite un poliţist în exerciţiul funcţiunii în ţara sa.

El loveşte braţul fotoliului său.

— Da' daţi-i drumul odată, domnule !

* Jocul de cuvinte este forte prost, dar cu intenţie. Scopul e de a vă arăta cît de bune sînt cele bune.

— Îndată și fără dureri, domnule Danléwal. Vă propun această bucată de hîrtie compromițătoare în schimbul adevărului.

El dă drumul unui oftat de cinsprezece metri cubi și ridică din umeri.

— Ce înțelegeți prin adevăr ? Despre morții ăștia eu nu știu nimic !

Îmi ofer luxul unui rotocol de fum care ar tenta un cîine dresat.

— Prin adevăr, înțeleg adevărul dumneavoastră. Ce făceați la acea serată congoleză de la Paris ? Ce știți despre doamna Vachanski ? Pentru ce ați arătat-o lui Brasseton ? Pentru ce Brasseton și-a luat numele de Hans Sufler ? Dați-i drumul, dați-i drumul, stimabile, vă ascult.

L-am amețit cu întrebările. I-am făcut capul mare lui Van Daléwal.

— Nu știam că Brasseton și-a luat o falsă identitate. Cred că vă înșelați.

Ridic din umeri enervat.

— Eu nu vă cer să-mi spuneți ce nu știți, ci doar ceea ce știți.

Acestea fiind spuse cazez cu grijă, biletul compromițător în portofelul meu. Văzîndu-l cum dispare, Van Danléwal are o contracție facială.

— E o poveste întreagă, murmură el.

Cîți oameni nu și-au început istorisirea cu această frază „e o poveste întreagă". Fiecare își închipuie că viața lui „e o poveste întreagă" și că nu e numai a lui, ci că poate să-i pasioneze și pe ceilalți.

— Mă simt absolut în stare să o ascult.

— Poate ştiţi că sînt director adjunct la minele de diamante ?

Tresar. Ştiam că este director adjunct la nişte mine, dar mă gîndeam la nişte mine de cupru. Uitasem că în Katanga se produc şi dopuri de carafă.

— Frumoasă meserie, fac eu, şi ?

— Anul trecut s-a descoperit un diamant de o mărime excepţională. O piesă de o valoare inestimabilă, cum nu găseşti nici măcar una într-un secol.

Aşa dar, mămica Brasseton nu vorbea aiurea cînd pretindea că apără diamantul băieţelului.

— Şi această piesă formidabilă, continui eu, aţi luat-o pe şest din mină şi tot pe şest aţi vîndut-o lui Jean Brasseton.

E terminat.

— Dar... cum... ?

— Eu în poliţia franceză am o specialitate, zic eu : degetul mic. Îmi spune o grămadă de lucruri care nu apar în ziare ; şi mai departe ?

De data aceasta, e în starea de spirit ideală. Vrea să mi se spovedească.

— Într-adevăr, am... Ştiţi, acţionarii minei sînt nişte gunoaie.

— Nu vă voi face mizerii pe tema asta. De altfel, puţin îmi pasă că şterpeleaţi diamante extrase sub ordinele dumneavoastră.

— Am cedat această piesă rară lui Brasseton în care aveam încredere şi care voia să facă o investiţie. Simţea cum se apropie ora răscoalei şi dorea să strîngă parale sub forma cea mai neînsemnată ca volum.

— Un diamant mare ar fi fost într-adevăr capitalul ideal. Şi l-aţi vîndut scumpişor ?

Întrebarea mea îi displace. E puđic, bravul om.

— Da foarte scump. Şi totuşi la o treime din valoare.

— E inconvenientul şterpelirii, fac eu scuturîndu-mi scrumul trabucului într-o scrumieră.

El strînge puţin din dinţi.

— Continuaţi !

— Cîteva luni mai tîrziu diamantul i-a fost furat lui Jean.

— Unde îl ascunsese ?

— În pivniţă.

— Şi apoi ?

— I-a intrat în cap ideea că eu pusesem la cale furtul. Eram practic singurul care ştiam despre piatră, înţelegeţi ?

— Bine înţeles. Deducţia se impunea. Dar de ce spuneţi : practic ?

El ridică din umeri.

— Făcusem măgăria să-i spun neveste-mi.

— Am înţeles. Iar doamna a avut limba prea lungă, dacă mă pot exprima astfel ?

— Exact. Crezi că poţi avea încredere în tovarăşa ta de viaţă şi apoi vezi...

— Dacă n-ar exista femeile, poliţia ar avea mai puţin succes. E drept că în schimb s-ar comite mult mai puţine delicte. Vă ascult !

— Soţia mea e poloneză.

— O ! Înţeleg... şi prietenă din copilărie, sau aşa ceva cu doamna Vachanski ?

— Exact. La ultima ei călătorie în Europa, Estella — soţia mea — i-a povestit Mariei Vachanski istoria averii noastre, într-o seară cînd ciocniseră prea des pentru Polonia. Am aflat mai tîrziu...

— Şi ?

— Văzînd furia lui Brasseton, am hotărît să acţionez. În circumstanţele date, el nu putea depune plîngere, vă daţi seama ?

— Evident, cum să vorbeşti de diamant fără să-i menţionezi originea ?

— Estella mi-a mărturisit imprudenţa ei. M-am dus în Franţa, am găsit-o pe doamna Vachanski fără să mă prezint ei, şi am pus un detectiv particular s-o supravegheze îndeaproape. Acesta mi-a spus că Maria Vachanski frecventa pe un tip foarte dubios şi că împreună vizitau pe marii bijutieri din Paris. Am înţeles că ei erau vinovaţii. Am avut certitudinea absolută atunci cînd detectivul mi-a spus că perechea fusese în Congo, incognito, în perioada furtului.

— Înţeleg, lucrurile se limpezesc.

— L-am prevenit îndată pe Brasseton care a sosit cu primul avion. Ambasada congoleză dădea o mare recepţie la care eram invitat. Am aranjat să fie invitaţi şi doamna Vachanski şi prietenul meu. Şi atunci i-am arătat-o, pe ea şi pe complicele ei. Asta-i tot.

— Şi complicele acela este mortul de jos ?

— Da.

— Şi pe urmă ce-aţi făcut ?

— M-am întors aici, căci absența mea ar fi părut suspectă. Și așa trebuisem să invoc moartea unei rude apropiate pentru a mă putea duce.

— Nu mai știți nimic în plus ?

Întinde brațul și pronunță pe un ton convins :

— Jur, domnule comisar. Nu știu ce-a putut face Brasseton. Îi așteptam întoarcerea dintr-o clipă într-alta... Nu știam...

Mi se pare că nu minte. În orice caz, dacă situația s-a mai desțelenit, misterul celor trei morți rămîne întreg și n-am avansat nici-un pic în recuperarea lui Béru și Pinuche. Or mai fi măcar în viață, dragii de ei ?

— Mămica Brasseton e nebună, nu-i așa ?

— Nu tocmai. Să zicem că are momente de absență...

— Și în timpul acestor absențe, ea omoară oamenii cu o rangă de fier ?

— Poftim ?

Îi povestesc războiul meu cu baba și el dă din cap.

— După cîte spunea Jean, starea ei se agrava. Absența prelungită a fiului trebuie să-i fi dat lovitura de grație...

Mă ridic și mă întorc lîngă bibliotecă pentru a suna la hotelul Albert I. Portarul de noapte pe care îl întreb de doamna Vachanski îmi spune că nu a reapărut.

Van Danléwal se apropie de mine timid.

— Domnule comisar.

— Da ?

— Eu... V-am spus tot ce știu...

— Și ?

— A ! E adevărat. Uitam să-i dau înapoi celebra hîrtiuță.

O vorbă are San-Antonio ? Așa că-i înmînez bucata de carton, cauză a atîtor drame.

— Poftim, bătrîne. Dar voi mai avea nevoie de dumneata.

E binevoitor față de mine.

— Da ?

— Doamna Vachanski e la E-ville acum.

— Nu se poate !

— Dacă vă spun înseamnă că știu.

— Ați văzut-o ? întrebă el.

— Am făcut mai mult decît s-o văd.

— I-ați vorbit ?

Am făcut mai mult decît să-i vorbesc, dar asta-i ceva prea intim ca să fac caz.

— Da. Numai că ea a dispărut în cursul serii. Trebuie recuperată cu orice preț. Dumneavoastră cunoașteți orașul, eu nu. Ajutați-mă, puteți face asta pentru mine.

— Elisabethville e un oraș mare.

— Asta complică lucrurile. Cu atît mai mult cu cît am și o problemă personală de rezolvat.

Și îi povestesc răpirea celor doi șnapani ai mei, după răpirea mea.

Van Danléwal se gîndește.

— Așadar, avea și complici ?

— Dovadă : au fost negrii aceia din pădure care m-au agresat, apoi oamenii cu mașina de teren.

— Am o idee, zice el deodată.

— Gîndiți cu voce tare, o să cîștigăm timp !

— Maria Vachanski e poloneză, măritată cu un diplomat, deci foarte militantă pentru țările din est.

— E verosimil. Și ?

— Există aici un grup de militanți care duc un război ascuns pentru eliberarea totală a Katangăi. Sînt niște fanatici. S-ar putea ca ea să le fi cerut ajutorul...

— Tot ce se poate, într-adevăr. Și unde locuiesc acești amabili gentilomi ?

— În pădure..

— N-o prea văd pe eleganta Maria Vachaski lansîndu-se pe tocuri în junglă în căutarea unor ucigași plătiți !

— Nici eu, dar se poate presupune că a luat legătura prin consulatul ei...

Tresar !

— Doamne, da ! Consulatul Poloniei. Pentru ea, e ascunzătoarea ideală. Consulul asistă și el la serata franceză ?

— Desigur.

— Atunci, n-avem la ce să mai ezităm, duceți-mă la consulatul Poloniei.

— Dar cum vă puteți gîndi ! bîiguie Van Danléwal.

— Ba chiar nu mă gîndesc decît la asta. La drum și fără fițe că nu-mi arde de glumă.

CAPITOLUL XI

Spre deosebire de consulatul Franţei care se află într-un bloc, cel al Poloniei ocupă o casă separată în cartierul calm al oraşului.

— Aici e, îmi spune însoţitorul meu. Sper... că nu mai aveţi nevoie de mine ?

— De dumneavoastră nu, dar de maşina dumneavoastră s-ar putea. Daţi-mi vă rog cheia şi mergeţi acasă pe jos. O voi restitui mîine. În zori maşina va fi în faţa hotelului Albert I. Dacă nu o veţi, depuneţi plîngere pentru furt şi apoi răbdare şi tutun.

El nu caută să se sustragă şi fără o vorbă îmi întinde o mică legătură de chei.

— Ce aventură ! oftează el.

— Cine-i de vină domnule Van Danléwal ? Dacă eraţi un om cinstit, nimic din toate astea nu s-ar fi petrecut. Aţi fi fost probabil ceva mai puţin bogat, dar conştiinţa dumneavoastră ar fi fost Alba lux.

Cu această declarație pertinentă îl părăsesc sau mai degrabă îl las să mă părăsească. Aștept ca silueta lui masivă să fi dispărut, apoi ies din mașină și mă apropii de clădire. Sînt orele două dimineața și e o liniște de s-ar auzi zburînd inteligența bietului meu Bérurier. Și totuși în vilă e lumină cam peste tot. Mă autoconvoc de urgență în conferință la nivel înalt și îmi spun cele ce urmează : „San Antonio, iubitule, dacă tu intri prin efracție în această locuință, cu renume de teritoriu străin, riști s-o mierlești în mod josnic, ceea ce n-ar fi nimic ; dar decesul tău ar șifona în astfel de circumstanțe curajoasa poliție franțuzească a cărei reputație face atît cît face, dar nu mai puțin decît a altora".

Și apoi, agățînd gluma în pom, cum ar spune un pomicultor, nu sînt atît de sigur că madam Vachanski este aici. E o presupunere care poate să nu fie total gratuită, dar pe care sînt ferm hotărît s-o plătesc în rate. Voi acționa deci cît se poate de normal, aproape protocolar.

Urc crosnia de trepte din fața ușii, care oricum e mai bună decît o crosnie de nuiele verzi pe spinare și încep să cînt pe sonerie „Polonie, țara mea iubită" ! Un tip foarte emoționat și foarte antipatic, cu pieptul consternat de decorații (Béru *dixit)* descuie.

— Vă salut, fac eu amabil arătîndu-i, ca în reclamele Gibbs, cei treizeci și doi de dinți repertoriați cu grijă. Vin din partea domnului consul. Sînt secretarul particular al consulatului Franței unde se găsește el acum și domnia sa m-a însărcinat cu un mesaj pentru doamna care a sosit mai devreme.

Ce tupeu, nu ? Trebuie să te simți cocoș peste crescătoria de puicuțe a orașului ca să îndrăznești să joci o scenetă ca asta. Sceneta dă roade, cum ar zice o aprozărească. Tipul dă din cap.

— Doamna este în camera ei, spune el.

— E foarte important, dacă vreți arătați-mi drumul !

Mi se pare că inima mea zdrăngăne ca o cratiță coborînd pe scară. Joc tare și strîns, copii. Dacă iese cu șucăr încîntătorul San Antonio, bărbatul care nu se teme nici de muște și nici de soții care scapă trenul, riscă să-și vadă strălucita lui carieră zdrobită întocmai ca testicolele unui domn într-un conflict cu agentul de asigurări.

Urcăm o scară de marmură falsă, făcută din lemn și servitorul îmi arată o banchetă acoperită cu catifea vișinie.

— Dacă vreți să așteptați.

El se apropie de ușă, bate și o voce spune ceva ce nu înțeleg. Valetul răspunde fără ezitare :

— Czzzkyc wlopfftz cklapolski niapprzx y lwwklz.

Aceia dintre dumneavoastră care înțeleg poloneza, nu vor avea nici o dificultate să traducă.

Ușa se întredeschide. Percep o șușoteală, în urma căreia prietena mea Maria scoate capul prin crăpătura ușii.

Îmi spun că dacă mai aștept trei secunde fără să mă mișc, s-a dus totul dracului. Mă ridic și mă apropii zîmbind.

— Maria dragă, spun eu, mă gîndisem eu că ești aici. Închipuie-ți că vroiam neapărat să-ți vorbesc...

Am ajuns în faţa uşii. Valetul aşteaptă, fiindcă madam Vachanski i-a spus ceva în limba ei atît de maternă. Trebuie să mă ocup îndată de băiatul ăsta.

În clipa în care se aştepta cel mai puţin îi plasez o directă-de-casă în stomac. Maimuţoiul sughite şi scuipă instantaneu trei sîmburi de avocado categoria Florio. Un upercut în bărbie îl termina. Îl înşfac de cravată şi îl trag în camera Mariei.

Femeia nu spune nimic. Mă priveşte grav. A văzut puşcociul în mîna mea stîngă şi mica frecţie pe care i-am administrat-o portarului. Îi explic mai clar decît o scrisoare recomandată că sînt în stare de orice începînd cu ce e mai rău.

— Vino cu mine ! îi spun eu. Şi nici un gest că te lichidez cum ai strivi o ploşniţă.

Ochii ei seamănă cu două mici banchize de gheaţă iar maxilarele îi tresar sub obrajii fardaţi.

O prind de o aripă şi o împing spre scară.

— Ceea ce faceţi e foarte grav, protestează ea.

— Mai puţin grav decît ceea ce aţi făcut dumneavoastră ! îi răspund eu.

Înaintăm pînă la maşina mea.

Ceea ce mă surprinde la cucoană, este profunda ei descurajare. Parcă ar fi suferit un şoc. O dată am dus un motan cules de Felicia la veterinar ca să-i scoată castanele, iar animalul avea acelaşi aer descurajat şi repobator.

Demarez. Mașina lui Van Danléwal este un Mercedes puternic. Apăs pe accelerator și mă îndepărtez urgent de cartierele locuite. Ceea ce îmi trebuie e un loc valabil unde să putem face, nu strengării de data asta, ci rezumatul situației. Pilotez deci roaba spre mahalaua numită Bokono unde au dispărut cu arme și bagaje scumpii mei colegi.

Maria parcă visează. Mă chioresc la ea cu coada ochiului și observ că a dat apă la șoareci. Îmi spun atunci cu crierașul meu drăgălaș de comisar San-Antonio, că ea se află în starea aceasta pentru că a aflat de moartea amicului ei. Și tot cu același creieraș, îmi adaug că din moment ce ea este la curent cu acest deces, înseamnă că ea se găsea la Brasseton atunci cînd s-au petrecut lucrurile.

Și apoi, dacă tot sînt în formă, îmi vine un gînd supranumerar care ar tinde mai degrabă să le anuleze pe precedentele : cum au putut Maria și James să pătrundă în casă cu un ghepard în libertate care abia aștepta să pună laba pe o pulpă de bărbat și niște măruntaie de cucoană în sos barbar, ia spuneți ?

— Unde mă duceți ? oftează ea, totuși, după o lungă tăcere.

— Ia te uită, nu ne mai tutuim ? răspund eu.

Zîmbesc satisfăcut și opresc mașina lui Danléwal la începutul acelui drum pe care șoferul de taxi văzuse dispărînd pe Stan și Bran ai poliției.

— Cred că sîntem pe drumul cel bun, nu-i așa seducătoareo ?

Ea se mulțumește să dea inperceptibil din umeri. O fi ea emoționată, dar cred că nu va fi ușor să scoți ceva de la ea. În legătură cu poliția, există două categorii de indivizi pe care e greu să-i faci să sporovăiască : răposații și gagicile care și-au pus în minte să nu vorbească. Poți să le cînți ca Dario Moreno, poți să le pui o lampă de sudură între buci, poți chiar să le înjuri, să le tratezi de scroafe, gunoaie, deputați sau lionezi, ăștia nu scot o vorbă.

— Ascultă Maria — atac eu pe un ton și cu o expresie mai serioasă ca ale unui lord englez care explică chirurgului că a înghițit o umbrelă — sînt momente în viață în care adevărul cel mai scîrbos este preferabil minciunii. Știu de acum atît de multe despre dumneata încît dacă aș scrie tot, opera lui Balzac ar părea o notiță explicativă la jocul de domino. De aceea, nu-ți cer decît un supliment de informare. Dacă mi-l dai, te las în pace : dacă nu mi-l dai sîntem în război, pricepi, puiule ?

Ea face o mutră lamentabilă.

— Cîtă vorbărie !

Mă cam atinge, chestia asta, *naturlich.*

— Tipul tău a murit și presupun că viața nu ți se pare foarte plăcută în momentul ăsta ?

Ea tresare și mă privește înmărmurită.

— Cînd îți spuneam, fetițo, că știu enorm de multe chestii. Povestea cu diamantul șterpelit lui Brasseton ; asasinarea lui James de către bătrîna nebună și tot... Ceea ce vreau, e versiunea ta. Nu știu dacă ești la curent cu identitatea mea, deși o bănuiai...

— Comisarul San-Antonio, recită ea cu o voce jignitoare, pentru că lipseşte în ea orice urmă de admiraţie.

— Cine ţi-a spus ?

— Cei doi caragioşi care te-au însoţit aici.

Întrezăresc un licăr de speranţă.

— Unde sînt ?

Speranţa mea dispare.

— În mîinile Ossobucilor... dacă mai sînt !

— Explică-mi.

— Nişte negri cu care sînt în relaţii bune i-au predat în mod clandestin acestor cumpliţi războinici spunîndu-le că oamenii dumitale sînt consilierii lui Bavitavokavu, cel mai teribil duşman al lor.

Putoarea ! S-a terminat cu dragii mei prieteni. Două existenţe exemplare, două cariere demne de loja întîi, care sfîrşesc stupid în inima junglei congoleze !

Simt un nod în gît, inima se pune în circuit închis şi presiunea arterială scade.

— Vom reveni peste o clipă la asta, spun eu, dar mai înainte, aş vrea povestea diamantului, din punctul dumitale de vedere. La ce bun să te ambiţionezi într-o muţenie ridicolă ? Dacă vorbeşti, îmi permiţi dimpotrivă să aplanez anumite dificultăţi. Eşti soţie de diplomat, un scandal n-ar aranja pe nimeni.

Ea se gîndeşte. Am impresia că o să-mi ofere un bilet la baia turcească, dar ştiţi cum sînt muierile ? Cînd semnalizează stînga, o iau la dreapta.

— De ce nu ? Spune ea. Bine, comisare, spun tot... N-ai o ţigară ?

Îi întind o papiroasă, i-o aprind şi aştept. Începe iute.

— Acum doi ani, am făcut cunoştinţă cu un funcţionar al ambasadei americane şi am devenit amanta lui...

— Un ataşat de îmbrăţişadă, rîd eu. Era James Hadley ?

— Da.

— Emoţionant : idilă occident-orient. Capuleţii şi Montaigu, ce mai.

— Vroiam să ne refacem viaţa împreună în America de Sud. Visul lui James era să crească vite în Brazilia...

Scoate un oftat pe care-l reprimă şi îl învinge.

— Numai că eram săraci şi aveam nevoie de bani pentru a ne trăi amorul.

— Şi atunci, cînd Estella Van Danléwal ţi-a povestit cum a rezolvat omul ei aceeaşi problemă, te-ai gîndit să furi celebrul diamant clandestin. Idealul era că posesorul nu putea alerta autorităţile, nu ?

— Ştii într-adevăr multe lucruri, apreciază Maria expulzînd din gură o grămadă de fum.

— Înarmaţi cu explicaţiile Estelei, care, fie vorba între noi şi dulapul cu oglindă, mi se pare un cap de gîscă desăvîrşit, James şi cu dumneata aţi venit în Congo şi aţi reuşit pînă la urmă să puneţi mîna pe piatră.

— Da, James a reuşit făcînd presiuni asupra mamei lui Brasseton, cu ocazia unei călătorii pe care a făcut-o el la Leopoldville.

Clinc ! Totul se luminează. Acum înţeleg criza de nebunie omicidă a bătrînei în seara asta. Ea l-a recunoscut pe chinuitorul ei care-i furase diamantul şi l-a omorît.

— Continuă, Maria.

— Cînd am ajuns în posesia pietrei, care este absolut remarcabilă, am crezut că am scăpat de griji. Dar e greu să vinzi o astfel de piatră. Bijutierii sînt bănuitori şi pun prea multe întrebări indiscrete. Demersurile noastre au fost lungi şi incerte. Ţineam la discreţie, vă daţi seama ?

Trage cu lăcomie din ţigară de parcă ar ţine neapărat să afume interiorul mercedesului.

— Dă-i înainte, te ascult.

— Cred că aceste demersuri au atras atenţia asupra noastră, în ciuda precauţiunilor luate. Fapt este că săptămîna trecută James Hadley a primit vizita lui Brasseton.

— Drace !

— James ţinea diamantul. Brasseton părea la curent cu multe lucruri. El l-a ameninţat pe amantul meu cu cele mai mari calamităţi dacă nu-i restituie bunul lui.

— Şi ?

— Şi atunci James s-a temut pentru mine şi i-a dat înapoi diamantul.

— Sfîrşitul episodului al doilea, făcui eu. E mai pasionant decît un film despre torticoli-ul la girafă de-a lungul secolelor, continuă...

— Cînd James mi-a spus că a cedat, am crezut că înnebunesc. Tocmai găsisem un cumpărător pentru piatră. Ne propusese o sumă

astronomică și iată că totul se prăbușise. Am hotărît să pornim la recucerirea pietrei care ne costase de acum atîta bătaie de cap și o groază de bani.

— Și atunci l-ați omorît pe Brasseton ?

Ea se crispează și își scoate încet țigara din gură. Apoi mă măsoară cu o conștiinciozitate bizară.

— Ce vreți să spuneți ?

— Vreau să spun că Jean Brasseton a decedat la domiciliul său parizian dintr-o lovitură de halebardă în bufețel, iubito. Chiar din cauza asta mă aflu aici.

Maria scutură din cap.

— Dar James mi-a spus că s-a informat și că Brasseton s-a întors în Congo. Pretindea chiar că l-a văzut la aeroport.

— Înseamnă că James te-a păcălit, puicuța mea. Dar continuă, e prea captivant.

— Ne-am întors aici. Ne-am informat ca să aflăm unde se află Brasseton și James a aflat că el se găsea la Stanleyville.

Nu vi se pare vouă, capete găunoase, că Hadley se purta ciudat cu fetița lui poloneză ? Mie da. Ea însă continuă.

— Hotărîsem să acționăm în seara asta, dar ai intervenit dumneata și mi s-a făcut frică.

— La *Guest House,* i-ai spus lui James să meargă să cotrobăie în camera mea ?

— Da.

— Și el ți-a telefonat că nu jucam cu cărțile pe față.

— Mi-a spus că ești un sticlete. A găsit în bagajele tale acte de polițist.

— Așa ți-a spus ?

— Da.

— Înseamnă că te-a mințit. Actele de polițist le aveam la mine. Ceea ce a găsit în camera mea sînt actele false pe care le-am ridicat de pe cadavrul lui Brasseton. Ai auzit despre un oarecare Hans Sufler ?

Ea pălește.

— Cred că erau...

— Da.

— Actele false pe care James și le procurase pentru a pleca în Brazilia. Vroia să fie nou născut...

— Asta e deci dovada că te ducea cu preșul. El n-a înapoiat diamantul lui Brasseton ci l-a omorît pe acesta din urmă. Pentru a întîrzia căutările, i-a luat actele și i-a pus în loc actele false pe care și le procurase. Astfel, cînd avea să descopere cadavrul, poliția avea să pornească o pistă greșită. Pînă să se descopere adevărul, mai trecea timpul. Nu e rău...

— Dar de ce să mă fi mințit ?

— Am să-ți spun eu fetițo : vroia el să-și refacă viața, dar fără tine.

— Atunci pentru ce s-a întors în Congo cu mine ?

— Africa este drept în fața Americii de Sud.

Ea își aruncă țigara pe jumătate consumată.

— Nu se poate !

— Era un șmecheraș Romeo al dumitale, Julieto. Avea sigur un plan, poți să mă crezi. Așadar, aseară, v-ați întors la Brasseton.

Ea încuviințează și-și acoperă fața.

— A fost îngrozitor.

— Cum ați intrat ? Ghepardul ce făcea ?

— Era legat cînd am venit. Servitorul ne-a deschis James avea un pistol... A...

— L-a pus să urce în camera lui și l-a împușcat ?

— Da. Fără explicații. Eu țipam, nu vroiam, dar el părea scos din minți. Și în timpul ăsta bătrîna aceea nebună cînta la pian...

— Și apoi ?

— Am coborît în pivniță să căutăm diamantul, fiindcă acolo îl ascunsese Brasseton prima dată...

— Și ?

Ea scoase un țipăt slab și lacrimile începură să-i șuroiască pe față. Am înțeles.

— Vroia să te lichideze, nu-i așa ?

— Avea o privire stranie și mă pusese în intru prima...

— Și ?

— Da, acuma știu că ai dreptate, avea un plan, nu mă mai iubea...

O las să plîngă, pentru că știu cît de mult ușurează plînsul.

— Numai că înainte să te împuște bătrîna care îl recunoscuse a sosit cu un drug de fier și l-a omorît ?

— Da.

Ce ciudată este această justiție imanentă. Un bumerang l-a lovit pe cel care-l aruncase. Asta îmi amintește de povestea prietenului meu François Richard : „în Australia, un domn a

înnebunit pentru că i s-a oferit un bumerang nou și nu reușea să se descotorosească de cel vechi".

— Și ce-ați făcut atunci ?

— Am urlat, eram înnebunită de groază. Bătrîna m-a urmărit, apoi, înțelegînd că nu poate să mă ajungă, a deschis cușca ghepardului. A fost infernal. Dacă n-am fi lăsat poarta întredeschisă cînd am intrat, animalul m-ar fi prins. Am ajuns la fix și am avut exact timpul necesar să trag poarta.

Urmează o liniște lungă. Aprind două țigări cum face Cary Grant în filme și strecor una între buzele decolorate ale Mariei.

— Mulțumesc, bîlbîie ea.

— Cum se face că James nu avea asupra lui nici un act de identitate ?

— Le lăsase la hotel.

Un tip organizat. Nu vroia să riște să lase vreun indiciu.

— Și pistolul ? Dispăruse cînd am sosit la fața locului, cîteva ore mai tîrziu.

— Bătrîna nebună l-o fi luat și l-o fi ascuns.

Mi se pare posibil, într-adevăr. Am impresia că mi-a vîndut toate ponturile, nu ? Nu ne mai rămîne decît să închidem pentru inventar.

— Foarte bine, spun eu. Am să aranjez lucrurile în ceea ce te privește, Maria. Și am să las poliția de aici să se descurce cu morții ăștia, dar cu o condiție.

— Care ?

— Trebuie să-mi recuperez prietenii.

Ea dă din cap.

— Cum îți închipui ? E imposibil.

— Ba nu. Trebuie să mergem la negrii care te-au ajutat și ei să ne ducă la tribul căruia i-au dat pe oamenii mei...

— Vom ajunge prea tîrziu.

— Nu contează. O voi face. Îi voi regăsi vii sau morți, trebuie să-i găsesc.

Convingerea, hotărîrea și focul meu o cîștigă.

— Ai dreptate, vino !

CAPITOLUL XII

O auroră maiestoasă de culoarea zmeurei terciuite, a dulceții de coacăze, a spanacului natur, a morcovilor rași și a filmelor franțuzești color se întinde peste Africa congoleză, precum aluatul de clătite într-o tigaie fierbinte *.

Mașina de teren tanga(nika) pe drum. Era condusă de un negru sperios și tăcerea lui te făcea să-i plîngi de milă. Maria zăcea abătută pe bancheta din spate. În ce mă privește, mă dopam fumînd. Nu știu dacă ați făcut socoteala, dar trecuse o bucată de vreme de cînd nu-mi mai întinsesem hălcile în cîrpe și moțăiala îmi sîcîia jaluzelele de ți-era mai mare dragul, cum ar spune doamna Camille Marbo, din juriul premiului Femina.

Dar San-Antonio e întotdeauna pe fază. Elevul sîrguincios al poliției, scrupulos ca școlarii care desenează w-urile cu rigla.

Drumul este mai degrabă o potecă. Lianele ne biciuiesc peste portrete. Papagalii trăncănesc. Deodată tresar. Unul dintre ei, pe cuvînt de onoare, fluieră „Saltelarii" !

— Nu-i așa că ne apropiem ? întreb eu pe șoferul cel negru.

El îmi face un semn afirmativ la fel de negru ca fizionomia lui.

— Da.

Mergem cu mașina de două ore și dosul ni s-a terciuit. Papagalul de care vă povesteam con-

* Dacă unele metafore vă par prea tari pentru inteligența voastră, îndoiți-le cu apă.

tinuă să arunce note mîndre şi poate deformate, dar în orice caz uşor de recunoscut. Cuvintele îmi vin în minte automat :

Dărăceşte, dărăceşte saltelare,
Dacă femeia te trage de lînă,
Arde-o !

etc. **

Deodată drumul dă într-o poiană în care fumegă un foc de lemne verzi. A fost amenajată o enormă frigare dintr-un trunchi cioplit de copac şi pe cine văd eu legaţi fedeleş de un stîlp ? Pe Pinaud, şi pe Béru pe care aceşti Ossobuci, încă atinşi de canibalism ereditar acut, se pregăteau să-i consume ca pe două supe Maggi.

Vreo zece negri sumar îmbrăcaţi, înarmaţi cu cuţitoaie şi cu figuri feroce dansau în jurul coechipierilor mei, cu excepţia bucătarului care pregătea mirodeniile. Pentru Pinaud, presupun, el neputînd fi consumat altfel decît fiert în sos.

— Stop ! Urlu eu ochindu-i cu pistolul.

Rău am făcut. Ossobucii ne înconjoară vociferînd.

— Nu trageţi ! Îmi strigă şoferul. Altfel ne omoară pe toţi.

Şi se lansează atunci într-o parlamentare energică :

— Mkao zigouigoui babao viski hazouka oulala kestafe ! spune el *.

* La ora la care intrăm la tipar, comisarul San-A încă nu ne-a oferit traducerea acestor texte, în ciuda scrisorilor recomandate pe care i le-am trimis. (Nota editorului).

** Cîntec adaptat de Francis Lopz după o doină din secolul al XVI-lea intitulată „Dărăcitorul de spinări".

Ossobucii rămîn tari pe poziţie. Se face liniște, apoi unul dintre ei vorbește.

Șoferul ne traduce.

— Refuză să-i dea înapoi pe cei doi. Spun că sînt niște trădători şi că trebuie să-i mănînce pentru a potoli mînia zeilor.

— Să mă pupe în c... ! muge Grasul care a reuşit să dea la o parte liana vînătoare care îi servea de căluş. Vino să ne dezlegi, Tonio, şi ai să vezi ce le trîntesc eu peste mutră strîmbilor ăstora !

— Mai insistaţi, spun eu ghidului nostru. Spuneţi-le că a fost o greşeală şi că nu sînt trădători. Promiteţi-le bani...

Șoferul maşinii de teren sporovăieşte :

— Tave kapa yale he balo te ! zice el.

Colocviu între domnii gastronomi. Juriul citeşte verdictul : e negativ.

— Nu e nimic de făcut, zice şoferul. Ei au promis zeilor pe aceşti oameni şi vinovaţi sau nevinovaţi, ei trebuie să fie sacrificaţi.

— Vino numai să mă dezlegi, Tonio ! strigă Bérurier. Şi ai să vezi ce le sacrific eu în colţul amuletei !

— Taci, Grasule, Zic eu. Şi speră...

În timpul unei diatribe am băgat mîna în buzunar şi am găsit în el un obiect ciudat de care uitasem.

— Spune-le că eu sînt un mare zeu alb şi că dacă nu-mi vor da pe oamenii ăştia, am să-i fac pe toţi să orbească dintr-un singur gest.

Celălalt ezită.

— Tradu, fire-ai să fii !

El traduce. Nu știu dacă tipii ăștia au văzut multe filme cu Tarzan, fapt este că își pipăe bărbiile sceptici. Ce face atunci San-Antonio ? Cu un aer dezinvolt ia în mînă ochiul de sticlă al răposatului James. Își duce mîna la ochi și se face că-și smulge ochiul plimbîndu-l pe celălalt pe sub nasul războinicilor Ossobuciști. Băieții sînt înmărmuriți. Mă prefac că-mi trîntesc ochiul la loc în cercevea. E un delir.

Toți se aruncă în genunchi și nu ne mai rămîne decît să-i dezlegăm pe duetiștii noștri cei glorioși și să ne întoarcem glonț la Elisabethville.

Grozav, nu ? Și totuși autentic. Dacă printre dumneavoastră sînt unii neîncrezători să vină la mine. Le voi furniza argumente frapante.

Peste două ceasuri, după ce ne-am refăcut forțele, plecăm spre aeroport.

Cînd să părăsim hotelul, o zăresc pe micuța Maria, care vine spre mine.

— E adevărat, îmi spune ea, că nu mă arestați ?

— Nu am nici o calitate să o fac.

Ea dă din cap. A îmbătrînit cu zece ani. Acum e aproape o doamnă în vîrstă.

— Atunci rămîn aici, spune ea. Nu știu încă ce voi face dar nu am nici dorința și nici puterea de a merge în altă parte.

Înțeleg drama ei.

— O.K., Maria, zic eu. S-ar putea să ai dreptate. Și apoi, aici a murit un vis, nu-i așa ?

— Este și asta.

Îi strîng polonicul.

— Adio și sper ca timpul să te împace.

ÎNCHEIERE

— Și cînd te gîndești că era cît pe ce să fiu halit, geme Pinaud, îți dai seama ce aventură. N-or să mă creadă niciodată la Vincennes !

— Ossobucii ăștia au scăpat de o mare primejdie, zic eu. Și-ar fi rupt dinții în tacîmul tău slăbănog.

Bătrîna pară mălăiață ridică din umerii lui ca o sticlă de trei litre.

— Glumești, dar nu-mi ardea de joacă. Și nici Grasului, nu-i așa, Béru ?

Béru e visător.

— Mă întreb dacă aș fi fost gustos, murmură veșnicul bulimic. Ce gust oi fi avînd, după părerea ta, San-A ?

— Nu poate fi exprimat în cuvinte, dovleacule... Trebuie să fie ceva ca de cîine mort, de șobolan din canal, de slănină rîncedă sau de geacă din piele de căprioară fiartă.

El nu se supără.

— Mereu spui tîmpenii. Şi cînd te gîndeşti că am scăpat datorită ochiului de sticlă al ordinarului ăla. Ştii ce aş vrea ? Să mi-l laşi amintire.

Mă caut prin saci.

— Poftim, fii fericit...

Grasul începe să se joace cu scîrbosul trofeu în timp ce avionul nostru străpunge azurul african.

Pinache aţipeşte, eu îmi storc un whisky lăsîndu-mă în voia unei moleşeli plăcute. Deodată un strigăt mă face să întorc capul.

— Tonio !

— Da, Grasule !

— E cu şmecherie, ochiul ăsta de sticlă, uită-te, se deschide.

— Ce ?

El îmi întinde ochiul împărţit în două. O piatră de o strălucire incomparabilă (de aceea nici nu o compar, de data asta) scînteiază în neobişnuitul etui.

— Diamantul ! bîigui eu.

— Cum ?

— Aici îl ascundea. Îşi comandase ascunzătoarea asta pentru a trece la vamă fără probleme... A ! Era tare James Hadley.

Prind piatra între degetul mare şi arătător. Ea aruncă scîntei cît o întreagă centrală electrică.

— Cînd te gîndeşti că valorează o avere bucata asta de minereu ! oftez eu. Şi cîţi oameni au murit pentru ea.

— Ce dracu' facem cu ea ? întreabă Grasu.

Eu dau din cap.

— O dăm Bătrînului să hotărască el. E rîndul lui să-şi asume răspunderea.

Pinaud care s-a trezit clipeşte din ochi şi se uită dispreţuitor la piatră.

— Mie îmi place mai mult Diana mea, declară el mîngîind posteriorul de bronz al vînătoriţei. E mult mai decorativă !

SFÎRŞIT